

Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärk, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 10.06.2015, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine

1. 15:16 Pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 täiendamise seaduse eelnõu (4 SE) esimese lugemise jätkamine

2. 17:01 "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020". 2014. aasta täitmise aruanne

3. 18:53 Kindlustustegevuse seaduse eelnõu (8 SE) kolmas lugemine

4. 19:47 Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga ühinemise ning Eesti Vabariigi valitsuse ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Eesti ühinemist Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga käsitleva kokkuleppe ratifitseerimise ning Eesti Vabariigi ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Euroopa koostööriigi kokkuleppe ratifitseerimise seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (39 SE) teine lugemine

5. 19:59 Investeeringufondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (15 SE) teine lugemine

6. 20:06 Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (36 SE) teine lugemine

7. 20:31 Tolliseaduse muutmise seaduse eelnõu (22 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

16:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Alustame kolmapäevast istungit. Kas on soovi üle anda eelnõusid või arupärimisi? Tarmo Tamm, palun!

16:00 Tarmo Tamm

Väga austatud Riigikogu juhataja! Head kolleegid! Keskerakonna fraktsiooni kümnel liikmel on üle anda arupärimine kultuuriminister Indrek Saarele. See puudutab alaliitude ootamatute kulutuste katmist. Maikuu viimastel päevadel kindlustas Eesti meeste võrkpallikoondis kohtumises Rootsi koondise vastu pääsu sellel sügisel toimuvale võrkpalli Euroopa meistrite liiga finaalturniirile. Tiitlivõistlustele pääs on koondise jaoks suur saavutus, kuid alaliidule tähendab see ootamatuid väljaminekuid. Eesti Võrkpalli Liidu peasekretär Tarvi Pürn sõnas, et liidu tänavune eelarve on ilma lisaabita 900 000 eurot ja neil jääb sügisel toimival finaalturniiril osalemiseks puudu ca 200 000 eurot. Niisugune olukord ei ole tekkinud esimest korda. 2009. aasta finaalturniiril osalemise ettevalmistuseks riik võrkpallikoondisele lisaraha ei leidnud, kuid kaks aastat hiljem toetati sama ettevõtmist 1,5 miljoni krooniga ehk 100 000 euroga. Ka korvpallikoondis, kes pääses sellel sügisel toimuvale Euroopa meistrivõistluste finaalturniirile, on rahalistes raskustes. Korvpallikoondis küsis ettevalmistuseks Hasartmängumaksu Nõukogust 300 000 eurot, kuid sai 200 000 eurot.

Kogu see teema on aga laiem ja puudutab küsimust, kuidas riik toetab spordivõistluste läbiviimist. Näiteks meie lõunanaaber Läti on viimastel aastatel korraldanud väga erinevaid tiitlivõistlusi: jäähoki-MM, sel sügisel toimub korvpalli-EM, kuhu kuuldavasti ainuüksi Eestist sõidab huvilisi kohale üle 20 000. Üle 20 000 inimese on pileti ostnud. Kuidas ...

16:00 Esimees Eiki Nestor

Teie aeg on läbi.

16:00 Tarmo Tamm

... riik peaks seda toetama? Ootame härra ministrilt nendele küsimustele vastuseid. Aitäh!

16:00 Esimees Eiki Nestor

Heimar Lenk, palun!

16:00 Heimar Lenk

Head kolleegid! Selle nädala lõpus on meil üks tähtpäev. Peale küüditamise aastapäeva tähistavad sundüürnikest omandireformi ohvrid ühte teist tähtpäeva, nimelt oma kodudest väljaküüditamise aastapäeva. Ja selle küüditamise viis läbi meie armas Eesti Vabariik ise omandireformi käigus. Umbes 100 000 inimest on selle reformi tõttu kannatada saanud. Varsti möödub reformi algusest 25 aastat ja siamaani pole ükski Eesti Vabariigi valitsus mõelnud selle peale, et heastada, kompenseerida, välja maksta need kulud, mida tegid endiste omanike majadest välja tõstetud üürnikud. Riik ei kompenseerinud neile midagi 10, 15 või 20 aastat tagasi ja pole seda teinud tänaseni. Need inimesed pidid endale ostma turuhinnaga kalli uue kodu, nende vanasse kodusse asusid elama enamasti kunagiste omanike järeltulijad. Eesti Üürnike Liit peab seda ülekohtuseks. Ka mina pean ülekohtuseks, et neid inimesi ei ole aidatud.

Me anname üle järjekordse arupärimise. See on omandireformiga seotud, ma ei tea, kas 110. või 120. pöördumine valitsuse poole. Üürnikud paluvad, et olge kenad ja kompenseerige nende kannatused või kõigepealt vähemalt vabandage inimeste ees, kes oma kodud ülekohtuse omandireformi käigus kaotasid. Nende kunagi täiesti ametlikult tolleaegsete seaduste järgi saadud korterid võeti lihtsalt ära, inimesed tõsteti piltlikult öeldes tänavale või kuuse alla. Me tahame, et meie noor peaminister Taavi Rõivas mõtleks, kuidas nende inimestega käituda ja mida teha.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Priit Toobal, palun!

16:00 Priit Toobal

Lugupeetud esimees! Head kolleegid! Mul on hea meel anda üle Keskerakonna fraktsiooni liikmete Priit Toobali, Aadu Musta, Viktor Vassiljevi, Siret Kotka, Mihhail Korbi, Toomas Vitsuti, Mailis Repsi, Märt Sultsi, Kersti Sarapuu, Mihhail Stalnuhhini, Valeri Korbi, Lauri Laasi, Andrei Novikovi, Dmitri Dmitrijevi, Tarmo Tamme, Olga Ivanova, Martin Repinski ja Erki Savisaare arupärimine peaminister Taavi Rõivasele. Arupärimine puudutab haldusreformi temaatikat. Valitsuskoalitsioon on ühe oma peamise eesmärgina nimetanud riigireformi ja selle hulgas ka kohalikku omavalitsust puudutava haldusreformi läbiviimist. Reformi poliitilise eestvedamise ja selle kaudu ka vastutuse on enda peale võtnud peaminister. Et seda paremini läbi viia, on valitsuses loodud uus riigihalduse ministri ametikoht. 11. mail peetud Vabariigi Valitsuse istungil oli arutusel reformi käivitamise ja läbiviimise ajagraafik. Seda teemat ajakirjanikele kommenteerides ütles värske minister Arto Aas, et haldusreformi käsitlevad seaduseelnõud tuleb Riigikogus vastu võtta järgmise aasta suveks. Seejärel on omavalitsustel võimalus vabatahtlikult ühineda enne järgmisi ehk siis 2017. aasta kohalikke valimisi. Peale valimisi, tuginedes väljatöötatud kriteeriumidele, teeb valitsus ettepaneku ühineda ehk siis sundühendab need omavalitsused, kes vabatahtlikult oma leibu ühte kappi selleks ajaks pannud ei ole.

Riigihalduse minister nimetas kaks üldist kriteeriumi, millele toimetulev ja häid teenuseid pakkuv omavalitsus peaks vastama: vähemalt pool tuhat kuni 5000 elanikku ja gümnaasiumi olemasolu. Ajakirjanikud tegid lihtsad aritmeetilised arvutused ja konstateerisid, et peale haldusreformi jääb Eestisse sel juhul alles 50 omavalitsust. Riigireformi käigus on valitsuskoalitsioonil ka kavas koondada nelja aasta jooksul kokku 3200 avaliku halduse töötajat, aga seni pole selgeks saanud, kui palju riigihalduses ja kui palju kohalikes omavalitsustes. Seoses kõige sellega on arupärijatel kokku neli küsimust. Aitäh!

16:00 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

16:00 Martin Helme

Lugupeetud spiiker! Lugupeetud kolleegid! Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon soovib üle anda Riigikogu otsuse eelnõu, mis puudutab immigratsiooni. Oma eisel istungil kinnitas meie valitsus, et ta ei poolda Euroopa Komisjoni väljapakutud sundkvootide mehhanismi. Paraku on praeguse valitsuse usaldusväärsus nii avalikkuse kui ka meie fraktsiooni silmis väga väike. Probleem ei ole ainult selles, et me ei usu seda, mida meile räägitakse, sest et meile on vassitud korduvalt ja mitmes küsimuses. Probleem on ka selles, et tegemist on pikaaegse ja strateegilise teemaga Eesti rahvusliku püsijäämise seisukohalt, ja siin peab suveräänse riigi suveräänne parlament selge seisukoha võtma. Otsuse eelnõus näeme ette, et Riigikogu ei anna Vabariigi Valitsusele luba võtta kohustusi põgenike, immigrantide ja rahvusvahelise kaitse saajate ümberpaigutamiseks Eesti Vabariigi territooriumile. Riigikogu kohustab edaspidi Vabariigi Valitsust tooma kõik pagulaste ja immigratsiooniga seotud kokkulepped Riigikogu ette arutamiseks ning seisukoha võtmiseks. Nii et väga lihtsal põhjusel anname eelnõu üle. Ma soovin väga, et selles küsimuses iga Riigikogu liige vajutaks nupule, näidates oma seisukohta, mitte ei vingerdaks põhjendustega, et ma küll üldse ei poolda seda, aga mis mul üle jääb. Teiseks, Eesti avalikkus ei ole kunagi andnud luba sellise asja tegemiseks, millest meil praegu räägitakse. Euroopa Liiduga ühinemise referendumil selleks ajaks luba ei antud. Mina tahaksin küsida kõikidelt nendelt inimestelt, kes propageerivad praegu solidaarsust Euroopa Liidus, mis asi on see suur üldine hüve, mis kaalub üles eesti rahvuse, keele ja kultuuri ohtu seadmise. Ja see saab ohtu seatud, kui Eesti lepib sellega, et immigratsiooniküsimuse otsustamine nihkub Eesti parlamendi käest ära Brüsselisse.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, Martin Helme! Enn Eesmaa, palun!

16:00 Enn Eesmaa

Austatud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Esitan koos 12 fraktsioonikaaslasega arupärimise siseminister Hanno Pevkurile tõenäoliselt meid kõiki huvitaval ja paljusid muretsema paneval teemal "Eesti valmidusest Euroopa rände rahvusvahelise tegevuskava järgi tegutsemiseks". Detsembris 2014 võtsid Euroopa Liidu ministrid vastu Euroopa Liidu Nõukogu järeldused "Ränne Euroopa Liidu arengukoostöös". Järeldustes toodi välja vajadus aidata partnerriikidel parandada võimekust migrantidega toimetulekuks ning aidata kaasa sellele, et suureneks teadlikkus rändega seonduvate teemade käsitlemisel: naasmine, kriminaalsed võrgustikud, inimkaubandus, inimõigused. Rõhutati rände positiivseidki aspekte. Paljud immigrerunud aitavad kodumaale viia teadmisi, tehnoloogiat ning ressursse, samuti aitavad nad kaasa sihtriigi arengule, asutades ettevõtteid jms. Tänavu mais avaldas Euroopa Komisjon teatise "Euroopa rände tegevuskava", milles käsitletakse nii migratsiooni algpõhjustega tegelemist – nendeks on konfliktid ja vaesus – kui ka ebaseaduslikku rännet takistavate meetmete tõhustamist. Teatistes käsitletakse ka seadusliku ja kontrollitud rände toetamist. Eesti valitsus peab lähtuma detsembris 2014 valitsuskabinetis ja samal kuul Riigikogu väliskomisjonis heaks kiidetud meie riigi seisukohtadest Euroopa Liidu välisasjade nõukogu detsembris toimunud istungil. Seoses sellega on meil siseministrile kolm küsimust. Aitäh!

16:00 Esimees Eiki Nestor

Rein Ratas, palun!

16:00 Rein Ratas

Auväärt härra esimees! Austatud Riigikogu! Kolmeteistkümnel Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmel on arupärimine ettevõtlusminister Urve Palole. See käsitleb valitsuse poolt regionaalsete majanduspilootprojektide algatamise võimalust või vajadust. "Lugupeetud proua Urve Palo! Vabariigi Valitsuse käsutuses, sealhulgas tema ametitel, inspeksioonidel ja teistel institutsioonidel, on rohkesti materjali (andmeid, uuringuid, analüüse, projekte, ettepanekuid, arvamusi jm) Eesti loodusvarade, majandussuutlikkuse ja regionaalsete eelduste kohta. Lähtudes Vabariigi Valitsuse hallatavast ülevaatlikkusest, rahalistest võimalustest ja rahvusvahelisest tunnustatusest, leiame, et just täitevvõimu kõrgeim tasand peaks algatama regionaalsete ökosotsiaalsete majanduspilootprojektide koostamist. Kuna ettevõtlus on meie riikliku arengu alus ja teades Teid, proua minister, selle valdkonna tõsise edendajana, on meil kolm küsimust." Järgnevad allkirjad. Olen rääkinud.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Marika Tuus-Laul, palun!

16:00 Marika Tuus-Laul

Austatud Riigikogu esimees! Head kolleegid! Mina annan üle arupärimise Keskerakonna fraktsiooni nimel. Arupärimine on tervise- ja tööminister Rannar Vassiljevile ning teemaks taas töövõimereform. Nimelt arutati 14. mail sotsiaalkomisjonis töövõimereformi senist käiku ja probleeme, samuti võimalikku elluviimise ajagraafikut. Ministrid Margus Tsahkna ja Rannar Vassiljev põhjendasid vajadust osa tegevusi ja seaduste rakendamist edasi lükata. Muide, muu hulgas selgus, et töövõimereformi, mis siin mõni kuu tagasi suurte ponnistustega vastu võeti ja mille üle põhjalikult vaieldi, tuleb muuta 60% ulatuses, kuna sellel on sisulisi puudusi ja tehnilisi probleeme. Samas rõhutas Tsahkna, et omavalitsused peavad pakkuma töövõimekaoga inimestele nii vanu kui ka uusi lisateenuseid. Samas me teame, et peaksid olema ühtsed standardid, ühtsed reeglid, et need teenused oleksid kättesaadavad ühesuguse kvaliteediga üle kogu Eesti. Sotsiaalkomisjoni liige Helmen Kütt selgitas, et standardid on tema ministriks oleku ajal juba välja töötatud. Samal teemal esitasin ka kirjaliku küsimuse. Tuli vastus, et tõepoolest, töövõimereformi plaani tuleb väga palju muuta. Seoses sellega on meil mitu küsimust. Lisaks on ette valmistatud uus sotsiaalhoolekande seaduse eelnõu. Küsimusi on meil loomulikult väga palju teisigi.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Kersti Sarapuu, palun!

16:00 Kersti Sarapuu

Härja juhataja! Lugupeetud kolleegid! Esitan koos kümne fraktsioonikaaslasega arupärimise sotsiaalkaitseminister Margus Tsahknale telesaate "Puutepunkt" kohta. Selle saate tulek oli täiesti revolutsiooniline – see tegi erivajadustega inimesed nähtavaks. Kümne hooajaga on eetrisse antud 300 saadet, mis on tõstatanud teravaid probleeme Eesti sotsiaalsüsteemis ja ühiskonnas tervikuna. Saatejuht Kaidor Kahar ning autor ja toimetaja Anne Lill on koos oma meeskonnaga tänuväärset tööd teinud. Selle saatega on proovitud, otsitud ja ellu viidud erinevaid lahenduskäike, on läbi viidud ametkondadevahelisi ümarlaudu ja nõupidamisi, välja töötatud skeeme, kuidas ühes või teises olukorras aidata. Juba kolm aastat on "Puutepunktil" oma igakuine ajakiri, mille tiraaž on 10 000. "Puutepunkt" tuli korraliku eurorahaga Eesti Televisiooni ja Eesti Televisioon leidis, et see on oluline ja vajalik, ning kui euroraha otsa sai, panustas omalt poolt ja rahastas seda kuni 2015. aasta maikuu keskpaigani. Kadus ära ka Hasartmängumaksu Nõukogu toetus. Kümme aastat erivajadustega inimeste probleeme arutanud saadet ei saanud ERR rahapuuduse tõttu enam toetada. Olen ka ise pühapäevahommikuti agar selle saate jälgija olnud. Väga emotsionaalne, mõtlema panev ja südamlük saade räägib meie kõigi kõrval elavatest ja toimetavatest inimestest. Oleme oma arupärimises ministrile neli praktilist küsimust esitanud. Usun, et minister lahendab ka selle olukorra, nagu ta suutis teha Narva lastekoduga. Aitäh teile!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Mihhail Stalnuhhin, palun!

16:01 Mihhail Stalnuhhin

Härja juhataja! Lugupeetud kolleegid! Annan üle arupärimise, mille teemaks on kohtusüsteemi korraldus, ja muidugi läheb see justiitsminister Urmas Reinsalule. See on üks neid juhtumeid, mil sattud arupärimise teemale seoses sellega, kui valija sinult millegi kohta küsib. Alguses lihtsalt ei usu, kuidas selline asi on võimalik, aga uurid ja kontrollid ning näed, et tõesti on võimalik. Jutt on sellest, et Eesti kohtusüsteem koosneb neljast maakohjust, kahest halduskohtust, kahest ringkonnakohtust ja Riigikohtust. Maakohud ja halduskohtud on esimese astme kohtud, ringkonnakohtud on apellatsioonikohtud ning Tartus asub Riigikohus – kassatsioonikohus ja ühtlasi põhiseaduslikkuse järelevalve kohus. Põhiseaduse § 148 sätestab, et kohtusüsteem koosneb maa- ja linnakohtutest ning halduskohtutest. Põhiseaduse § 149 sätestab, et maa- ja linnakohtud ning halduskohtud on esimese astme kohtud. Praktikast me teame, et on selliseid seadusi, mille saajaprotsendiline täitmine nagu polegi

kohustuslik, aga põhiseadus nende hulka kindlasti ei kuulu. Kui põhiseadus sätestab Eesti kohtusüsteemi, siis peab see süsteem täielikult vastama põhiseadusele. Samas on kohtute seaduse §-s 7 kirjas, et kohtuasutused on maakohus, halduskohus, ringkonnakohus ja Riigikohus. Seega põhiseadus sätestab kohtusüsteemi, kuhu kuuluvad ka linnakohtud, kohtute seaduses neid ei ole. Seoses sellega esitavad viis Riigikogu liiget mõned küsimused justiitsministrile. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Märt Sults, palun!

16:01 Märt Sults

Lugupeetud esimees! Auväärt Riigikogu! Mai alguses olin ma püsti hädas Newcastle'is. Selgus, et ma olin mingisuguses hotellis paljaks varastatud – rahakotid läinud, püksid ka läinud. Sõbrad, palun saatke raha! Kaks nädalat hiljem oli minu tütar Indias ja selline kiri tuli ka mulle: olen paljaks varastatud, ketsid läinud, saatke raha. Eile õhtul oli meie auväärt rokkar ja punkar Trubetsky ka Newcastle'is ja temagi varastati paljaks. Kellel on võimalik, võtke kontakti, olen hädas, saatke raha! Mina mõtlesin, et ma olen natuke teises kategoorias kui nemad, et ma olen Riigikogu liige – ei saa niimoodi mässata minu Gmailiga, kontot ära kaaperdada ja ära varastada, et suurepärane riik ja küberkaitse kaitsevad mind. Aga võta näpust!

Nüüd tuleb arupärimine. Kuu aega on küberpolitsei tegelnud selle asjaga, aga kuu aega pole mulle isegi helistatud ja küsitud, et Märt, kuidas sul töö läheb. Keegi pole helistanud. Arupärimine on Hanno Pevkurile. Küsime, kuidas tema arvutiga lood on ning kuidas ta tagab ja tõestab mulle, keda on kolm korda arvutiga kenasti lüpstud, et e-valimised on turvalised. Mulle on soovitatud panna telefoni sisse äpp, mis genereerib seal mingisuguse koodi. Nii saad oma arvutit turvata. Andke andeks, milleks mul seda vaja on!? Me elame ju turvalises riigis! Aga siit tuleb välja ka see, mispärast Eesti on ainukene riik maailmas, kus on e-valimised. Aitäh teile!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Viktor Vassiljev, palun!

16:01 Viktor Vassiljev

Härja Riigikogu juhataja! Head kolleegid! Maailmas on igasuguseid haigusi – on raskemaid, on kergemaid, aga hea haigus ei ole neist mitte ükski. Kõik on põhimõtteliselt pahad haigused ja kõige vastikum see, mis sul parasjagu kallal on. Haiguste puhul pakutakse ravi, pakutakse ravimeid, mida haigekassa kompenseerib, aga on olemas ka selliseid haigusi, millest vaadatakse mööda ja mille korral jäetakse inimene täiesti abita.

Ma esitangi enda ja kümne fraktsioonikaaslase nimel arupärimise tervise- ja tööminister Rannar Vassiljevile sellise haiguse asjus nagu tsöliaakia ehk gluteenitalumatus. Seda haigust põeb 10% Eesti elanikkonnast ja selle tõve korral inimesed ei talu nisu, rukist, kaera ja otra. Ravi sellele haigusele ei ole. Ainuke ravi on eritoiduainete söömine. Eestis on neid üsna vähe müügil ja need maksavad umbes kümme korda rohkem kui tavaline toidupoolis. Need inimesed ei saa süüa leiba, makarone, ei saa süüa kotlette, sest seal on jahu sees. Gluteenivaba leivapäts maksab kümme korda rohkem kui tavaline leivapäts. Aga ei kompenseerita seda inimestele, kuigi võimalused on olemas. Me esitamegi küsimuse, miks on selle haigusega inimesed kompensatsioonita jäetud. Miks ei ole gluteenivaba toitu kantud ravimite nimekirja, kuigi see on täiesti võimalik? Miks ei ole seda kantud meditsiinivahendite nimekirja, et nende maksumust saaks kompenseerida? Ilma selle toiduta nad ju sureksid nälga. Nii et selline arupärimine Vassiljevilt Vassiljevile.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Mihhail Korb, palun!

16:01 Mihhail Korb

Austatud härja juhataja! Lugupeetud kolleegid! Soovin üle anda seaduseelnõu, mis kannab pealkirja "Korteriühistu vaidluste lahendamise seadus". Eelnõu idee seisneb selles, et kergendada korteriühistute elu, nende toimimist. Nimelt, korteriühistute igapäevases töös tekivad erinevad küsimused ja

probleemid – seda kas, ütleme niiviisi, mittekohusetundliku juhatuse tõttu või mitte väga seaduskuulekate elanike tõttu. Väga tihti need vaidlused viivad nii kaugele, et üks või teine pool on sunnitud kohtusse pöörduma. Selleks, et asjad lihtsamini, kiiremini ja läbipaistvamalt lahendada, teeme ettepaneku luua kohaliku omavalitsuse tasandil komisjonid, kes tegeleksid korteriühistute sisemiste vaidluste lahendamisega. Loomulikult peavad sellisesse komisjoni kuuluma juristid, kes on oma valdkonna spetsialistid ja viivad seadusele tuginedes menetluse läbi ning otsustavad, kellel on õigus. Ja pärast need otsused viiakse ellu, need on kohustuslikud täita. Eelnõu menetluse käigus saab kindlasti kõik selle teemaga seotud nüansid korralikult läbi arutada ja läbi vaielda. Selline idee meil on. Tundub, et selliste komisjonide järele on suur vajadus. Täna teid ja soovin edu!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Olga Ivanova, palun!

16:01 Olga Ivanova

Austatud kolleegid! Mul on au anda üle arupärimine siseminister Hanno Pevkurile USA saatkonna turvameetmete vastavuse kohta Eesti seadustele. Tänavu maikuu avaldati ajakirjanduses uudis, mis viitas USA saatkonna teostatavale ja Siseministeeriumiga kooskõlastatud jälitustegevusele Tallinnas. Ekspertide esialgse arvamuse kohaselt võis Postimehes avaldatud informatsiooni põhjal öelda, et USA saatkonna valveüksus tegeles ilmselt jälitustegevusega, mille vastavuse Eesti seadustele seadis ajakirjandus kahtluse alla. Postimehe artiklist nähtus, et kui isik on kahtlasesse nimekirja sattunud, siis on teda pildistatud ja filmitud ning tema käikude üle on hakatud n-ö logiraamatut pidama. Tartu Ülikooli karistusõiguse õppejõud advokaat Mare Tannberg möönis, et niisuguse olukorra puhul võib tõstatuda küsimus, kas see tegevus on õiguspärane või mitte. Kui isik jälgib teist isikut andmete kogumise eesmärgil, siis on tegemist eraviisilise jälitustegevusega. Samal arvamusel oli ka Riigikogu õiguskomisjoni liige, endine Kaitsepolitseiameti peadirektor Raivo Aeg: isikuandmete varjatud kogumine, töötlemine ja süstematiseerimine on jälitustegevus. Seoses selle faktiga on meil ministrile kolm küsimust. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Aadu Must, palun!

16:01 Aadu Must

Lugupeetud Riigikogu esimees! Lugupeetud kolleegid! Mul on au üle anda arupärimine riigihalduse minister Arto Aasale. See käsitleb riigihangete olukorda ülikoolides. Asi on selles, et väga palju aastaid tagasi esitas krahv Mellin ühe huvitava kirjelduse, mille puhul on raske uskuda, et see ei käsitle tänapäevaseid riigihankeid. Tõsi, ta ei kirjutanud seda mitte meie sajandil ega mitte ka eelmisel, vaid üle-eelmisel, 18. sajandil. Ta selgitas, et kui jagatakse või pannakse keegi jagama võõrast raha ja too ei ole hästi instrueeritud, siis tuleb ametisse panna lisaks jagajale ka kontrollid, kindlasti kontrollide kontrollid ja tagatipuks kontrollide kontrollide kontrollid. Midagi sarnast on praegu juhtunud ülikoolide ja riigihangetega. Kui me räägime ülikoolide inimestega kuskilt puldist, siis nad on väga akadeemilised, soliidsed ja tagasihoidlikud ning teevad vaikselt kriitilisi märkusi. Kui ametlik koosolek läbi saab, siis te kuulete, kuidas siunatakse riigimehi, Riigikogu, riigijuhte ja uuritakse, kes on suutnud luua nii elukauged, eluvõõrad reeglid ja reeglistikud, mille alusel riigihangete läbiviimine sellisel kujul, et need ülikoolides orgaaniliselt ellu sobituksid ega oleks bürokraatlikuks takistuseks, on päris suur kunst. On jõutud selleni, et tuleb ametisse võtta uusi töötajaid, kes oskaksid hankeid nii liita kui lahutada ja teha need meie bürokraatiareeglitele vastavaks. Just nendest punktidest lähtuvalt oleme koostanud riigihalduse ministrile arupärimise. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Jüri Ratas, palun!

16:01 Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Head ametikaaslased! Mul on teile üle anda väga hea ja väga sisuline arupärimine, millele on alla kirjutanud 18 Riigikogu liiget. Arupärimine puudutab Eesti ühiskonnas väga

olulist, ma ütleks, kandvat teemat, mis on seotud meie igapäevaeluga – omavalitsuste ja omavalitsusreformiga. Me ju kõik teame, et omavalitsused on inimestele ja nende muredele kõige lähemal ning oskavad kõige operatiivsemalt nende probleeme lahendada. Arupärijad soovivad austatud minister Arto Aasa käest küsida kokku neli küsimust ja ma tutvustaksin mõningaid nendest küsimustest teilegi. Me muidugi pöördume herra ministri poole kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel. Näiteks üks küsimus on, millal taastab valitsuskoalitsioon omavalitsuste tulubaasi ja kohalike teede rahastuse kriisieelsele tasemele ning millisel kujul ja kui suurel määral kompenseeritakse omavalitsustele vahepealsetel aastatel laekumata jäänud – ma just rõhutaksin: laekumata jäänud – tulu. Siin saalis on väga palju omavalitsusjuhte ja nad on kindlasti kõik tunnetanud, kui halb on olnud just see tulubaasi kadumine ja kohalike teede rahastuse tugev vähenemine. Üks küsimus puudutab seda, milliseid täiendavaid meetmeid plaanib valitsuskoalitsioon rakendada kohalike omavalitsuste finantsautonoomia suurendamiseks. Sellega olen arupärimise sisu ja ka mõningaid küsimusi lühidalt tutvustanud ning annan nüüd arupärimise üle. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Andrei Novikov, palun!

16:01 Andrei Novikov

Austatud juhataja! Soovin anda üle arupärimise Urmas Reinsalule, justiitsministrile, ja see puudutab valimisea langetamise mõju. Nimelt, mõni aeg tagasi muudeti põhiseaduse § 156 lõiget 2, mille alusel anti kohaliku omavalitsuse volikogude valimistel hääleõigus vähemalt 16 aasta vanustele noortele. See võiks tähendada suurusjärgus 14 000 – 15 000 valijat lisaks. Noorte kaasamine ühiskonna arengusse on igati tervitav, kuid selle seaduse muutmine on tekitanud juriidilise lünga, mis seisneb selles, et lisaks n-ö tavalistele noortele on automaatselt hääleõigus antud ka 16–17-aastastele vaimuhaigust põdevatele noortele, kuna piiratud töövõimet üldjuhul sellises vanuses ei hinnata. Seaduse vastuvõtmise eel koostati Justiitsministeeriumis analüüs, millest nähtus, et valimisea langetamine ei tingi teiste õiguste või kohustuste muutumist. Paraku jäeti analüüsis tähelepanuta asjaolu, et tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaselt tekib isikul täielik teovõime 18-aastaseks saamisel. See tähendab, et alates sellest vanusest hakatakse üldjuhul määrama isiku teovõimetust. Enne seda on teovõime automaatselt piiratud. Niisugune olukord tekitab põhjendatud küsimusi, mis puudutavad näiteks vaimuhaigust põdevate noorte õigust hääletada kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Seoses sellega on meil Urmas Reinsalule järgmised küsimused: "Kuidas hakatakse hindama/piirama 16–17-aastaste isikute, kes vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kehtvalt ei suuda oma tegudest aru saada või neid juhtida, teovõimet valimisõiguse tähenduses? Kui mitut inimest võib selles kontekstis seadusemuudatus puudutada ning mida plaanib riik siinkohal ette võtta?" Ja kolm küsimust on veel.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, palun!

16:01 Mart Helme

Hea esimees! Lugupeetud kolleegid! Valimiste eel oli väga palju juttu sellest, et Eesti põllumajandussaadustele on kohe-kohe avanemas hiiglaslikud turud – küll Jaapanis, küll Hiinas, küll ma ei tea veel, kus kolmandas, neljandas, viiendas maailmas. Paraku me näeme, et kõik need lubadused on osutunud sisuliselt fatamorgaanaks. Sellega seoses on meie fraktsiooni liikmetel – kõigil seitsmel, nagu meid siin on – arupärimine maaeluminister Urmas Kruusele. Me soovime teada saada, kas valitsus on valmis leidma ressursi, et taastada kohe Eesti põllumajandussektori riigisisene toetus ehk *top-up*. Teiseks soovime teada saada, kas valitsus on kaalunud ja on valmis meie põllumajandussaadusi tootvate põllumeeste toetuseks käivitama tugistude süsteemi, tugistude seeria. Me leiame, et olukorras, kus Vene turg on määramatuks ajaks Eesti põllumajandussaaduste ees kinni pandud ja meie konkurentsivõime teistel turgudel on osutunud kas diplomaatilistel või muudel põhjustel ebapiisavaks, on niisugused sammud äärmiselt vajalikud, et hoida ära meie põllumajanduse ja üldse maaelu järkjärguline hääbumine.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Toomas Vitsut, palun!

16:01 Toomas Vitsut

Austatud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Esitasin keskkonnaministrile 13. märtsil küsimused maareformi käigus moodustatud katastriüksuste pindala kohta. Põhjalikus vastuses oli kirjeldatud katastriüksuste moodustamist ja pindala määramist, kuid sisuliselt on minu esitatud küsimustele vastamata jäetud. Vastusest jääb mulje, et nii Keskkonnaministeeriumil kui ka Maa-ametil puudub ülevaade läbiviidud maareformist ning Maa-amet näeb oma rolli rohkem kirjatuvina, mitte reformi sisulise läbiviijana. Vastuses opereeritakse ligikaudsete protsentides väljendatud suurustega ning väidetakse, et käesoleva ajani ei ole teada, kus kulgevad plaani ja kaardimaterjali alusel moodustatud kinnistute piirid ja kui suured need kinnistud tegelikult on. Eeltoodust saab teha järelduse, et siamaani ei ole teada, kui palju maad on riik õigustatud subjektidele maareformi käigus võõrandanud. Vastusest selgub, et riik on maareformi läbi viies võtnud õigustatud subjektidelt tasu, lubanud moodustada katastriüksusi plaani ja kaardimaterjali alusel ning hiljem asunud seisukohale, et juba moodustatud katastriüksuste suurust ja nende piire saab katastrimöödistamise teel looduses muuta. See toob kaasa õigusliku segaduse, mis omakorda võib põhjustada kergekäelist ümberkäimist riigile kuuluva varaga. Kuna eeltoodud seisukohad ei ühti meie arvates ei maareformi mõtte ega eesmärgiga, siis paluvad 13 Keskerakonna fraktsiooni liiget ministril vastata esitatud küsimustele. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Lauri Laasi, palun!

16:01 Lauri Laasi

Austatud Riigikogu esimees! Hea Riigikogu! Annan grupi Keskerakonna fraktsiooni liikmete nimel üle arupärimise majandus- ja taristuminister Kristen Michalile. Arupärimine puudutab olukorda Eesti põhimaanteedel. Eesti on Maailma Majandusfoorumi koostatud maanteede kvaliteedi edetabelis 2014. aasta seisuga 64. kohal. Oleme samal tasemel Gruusia, Gambia, Dominikaani Vabariigi ja Laosega. Napilt jäävad meist maha Keenia ja Ghana. Samas on näiteks Leedu 34. kohal. Ütlen veel kord, et meie koht on 64. Tallinna–Tartu, Tallinna–Narva ja Tallinna–Pärnu maantee on valdavalt 1 + 1 sõidureaga, millega need magistraalid on oma üha kasvava liikluskoormusega ammu ajale jalgu jäänud. Kuigi autod on muutunud paremaks ja ohutumaks, võimaldavad piirkiirus ja teede seisukord Eesti suurimatel maanteedel liigelda endiselt sama kiiresti, nagu see oli võimalik 40 aastat tagasi NSVL-i autotööstuse toodangut kasutades. Jäädes näiteks Tallinna–Pärnu–Ikla maanteel Poola või Leedu veokite kolonni taha ja arvestades, et sellel maanteel on hulgaliselt lõike, kus kiirus on niigi piiratud 50 või 70 kilomeetriga tunnis, võib Tallinnast Pärnusse sõites keskmiseks kiiruseks kujuneda 75–80 kilomeetrit tunnis. Parem pole olukord Tallinnast Narva või Tartusse sõites. Kindlasti ei vasta sellised liiklemisvõimalused Eesti kolmel suurimal maanteel tänapäeva standarditele. Seoses sellega on meil Kristen Michalile rida küsimusi. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Aadu Must, palun!

16:01 Aadu Must

Austatud Riigikogu esimees! Head kolleegid! Mul on au anda üle arupärimine haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. See puudutab rahvusteaduste olukorda ja arenguperspektiive meie riigis. Asi on selles, et viimased Riigikogu koosseisud ja valitsuskoalitsioonid on küll pööranud üsna palju tähelepanu haridus- ja teadusküsimustele, kuid on seda teinud väga selektiivselt. Real juhtudel on erialade nimekirjast, kui midagi uuriti, näiteks doktorantide olukorda, humanitaarteadused (nt ajalugu või eesti keel) hoopis välja jäetud, põhjendusega, et see ei puuduta ju Eesti majanduse arengut. Samas on viimasel ajal rahvusteadustest hästi palju räägitud, seda ka aktiivseks muutunud rändeprotsesside taustal. Mitu valitsuse esindajat on rääkinud sellest, et kohe-kohe algab tagasiränne, inimesi toob kodumaale tagasi armastus oma maa, rahva, kultuuri ja ajaloo vastu. Samas on ajalooteadus ise päris hädas just oma uurimusliku poolega. Asi on selles, et Eesti ajaloo eripära on see, et tohutu suur osa meie kirjalikust mälust on tallel mitte meie endi, vaid teiste riikide arhiivides ja nendele juurdepääsemiseks pole meie

teadlastel raha. Üsna kesiselt ja kokkuhoidlikult on üldse korraldatud teadusuurimine ajaloo valdkonnas. Justkui arvatakse, et see valdkond äkki elab veel tahvli- ja krihvliajastul. Ilma rahvusteadusi edendamata ei saa arendada ka poliitilist diskussiooni välispoliitika ajalugu puudutavatel teemadel. Kõigist nendest muredest tingituna olemegi koostanud arupärimise haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Jaanus Karilaid, palun!

16:01 Jaanus Karilaid

Head kolleegid! Praeguse valitsuse liikmetele on suhteliselt keeruline küsimusi esitada. Sa küsid ühte, aga nad räägivad millestki muust. Täna me küsisime kaitseminister Sven Mikseri käest varjendite kohta, tema rääkis arengukavadest. Kui varem oleme küsinud õhutõrjevõimekuse kohta, siis on vastuseks räägitud millestki muust. Kui meie räägime Eesti sidesüsteemide nõrkusest kaitsevõimekuse seisukohast, räägitakse millestki muust. Kui me küsime iseseisva kaitsevõimekuse arendamise kohta, räägitakse millestki muust. Aga me ei ole veel lootust kaotanud.

Täna esitatav arupärimine keskendub Eesti kaitsetööstuse suunamisele ja toetamisele. Huvitav, kuidas kaitseminister nendele küsimustele vastab. Enamikus maades esitab riik kaitsetööstusele tellimuse eesmärgiga ühelt poolt varustada kaitsejõude tarviliku varustusega ning teiselt poolt suunata tööstust välja töötama vajalikke lahendusi riigi parema kaitse tagamiseks. Niisugune sisendi andmine Kaitseministeeriumi ja Kaitseväge poolt Eestis kahjuks puudub. See on viinud olukorrani, kus meie kaitsetööstusel puudub visioon ja missioon, mis puudutaks Eesti riigi kaitsevõimekuse tõstmist. Kuigi Eestis on välja töötatud meetmed, toetamaks kaitsetööstuse arengut, on taandareng ikkagi alanud. Tegemist on olukorraga, kus Kaitseministeerium ei suuda anda oma panust iseseisva kaitsetööstuse suunamisel ja arendamisel. Meil on kolm küsimust. Milline on Eesti iseseisva kaitsetööstuse olukord? Millised on Kaitseministeeriumi eesmärgid kaitsetööstuse võimekuse tõstmisel? Kas kõik kolm koalitsioonipartnerit on saavutanud selles küsimuses kokkuleppe ja millal seda teemat viimati ühiselt arutati? Aitäh!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Kersti Sarapuu, palun!

16:01 Kersti Sarapuu

Lugupeetud kolleegid! Ka see arupärimine on suunatud riigihalduse minister Arto Aasale ja puudutab kohaliku omavalitsuse finantsautonoomiat. 20 Keskerakonna fraktsiooni saadikut tahavad lisaks varem üle antud Jüri Ratase arupärimisele pärida just nimelt riigi ja kohalike omavalitsuste ülesannete kohta. Selget jaotust, mis on kohaliku omavalitsuse üksuste kohustused ja mis riigi omad, pole siiani. Professor Sulev Mäeltsemehe tehtud ülevaates "CLRAE ettekirjutuse täitmine Vabariigi Valitsuse poolt perioodil 26.10.2010 kuni 01.09.2011" on hinnatud, et see ülesanne on täidetud vaid osaliselt. Siseministeeriumi juhendi alusel tehtud analüüsi käigus leiti 2010. aasta suvel vaid nelja ministeeriumi valitsemisalas mõned üksikud ülesanded, mida saab pidada omavalitsusüksuste täidetavateks riiklikeks ülesanneteks. Siseministeeriumi analüüsi tulemuste kokkuvõttes öeldakse siiski, et need järeldused ei pruugi olla lõplikud, kuna võib ilmneda veelgi riigi ülesandeid, mida omavalitsused täidavad, ja nendele juhtumitele soovitatakse läheneda kaasuspõhiselt. Seetõttu oleme esitanud ka küsimuse: kuidas kavatsete täita Riigikohtu üldkogu 16. märtsi 2010. aasta otsust kohalike omavalitsuste põhiseaduslike kohustuste ja muude, ka riigivõimu poolt pandud ülesannete määratlemise ja rahastamise kohta? Millal sätestatakse ja täpsustatakse seaduse tasandil omavalitsuste ülesanded? See oli ainult üks lõik kogu arupärimisest. Aitäh teile!

16:01 Esimees Eiki Nestor

Palun, Dmitri Dmitrijev!

16:01 Dmitri Dmitrijev

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Mul on hea meel anda 14 Keskerakonna fraktsiooni liikme nimel üle arupärimine keskkonnaministrile. Ida-Virumaa keskkonnaprobleemid on aegade jooksul pälvinud suurt tähelepanu. Õhu kvaliteet on mureks just Ida-Viru maakonnas, lisaks on meil kaevandustega seotud maakasutuse ja veevarustuse probleemid. Keskkonnatasude seaduse järgi see negatiivne mõju osaliselt kohalikele omavalitsustele kompenseeritakse. Kehtiva kompensatsioonimudeli järgi kantakse kohalikele omavalitsustele näiteks osa vee erikasutusest ning maavara kaevandamisest laekuvatest keskkonnatasudest. Ida-Virumaa keskkonnaseisundi oluline indikaator on tööstuspiirkondade välisõhu kvaliteet. Selles maakonnas õhku paisatavate saasteainete kogus moodustab Statistikaameti ja keskkonnateabe keskuse andmetel valdava osa kogu Eesti õhusaastest, küündides sõltuvalt saasteainest 46–97%-ni. Õhu kvaliteedi suurim mõjutaja on põlevkivi- ja keemiatööstus, mis tihtipeale asub kohaliku omavalitsuse territooriumil, kus reaalselt maavara kaevandamist ei toimu. Seega ei laeku kohalike omavalitsuste eelarvetesse keskkonnatasude raha, mida kohalik tööstusettevõtte riigieelarvesse maksab. Nii ongi olukord, kus kohalikud omavalitsused peavad vaatamata oma piiratud finantsvõimekusele korvama tööstuse negatiivset mõju keskkonnale ning parandama sotsiaal-majanduslikku olukorda. Eriti kriitilises olukorras on omavalitsused, kellele ressursitasusid juba ammu ei laeku, näiteks Kiviõli, Kohtla-Järve ja Jõhvi. Meil on mitu küsimust keskkonnaministrile, ootame nendele ka vastuseid. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Mihhail Korb, palun!

16:02 Mihhail Korb

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Mitte iga päev ei satu ma siia pulti kaks korda, aga täna on põhjus selleks olemas. Ühelt poolt on mul selle üle hea meel, teiselt poolt mitte väga, sest muresid ja probleeme, millest me räägime, on palju. Seekord tahan üle anda arupärimise 18 Keskerakonna fraktsiooni liikme nimel. Arupärimine on suunatud ettevõtlusminister Urve Palole ja see puudutab turismi. Me oleme viimase aja jooksul väga palju diskuteerinud teemal, kuhu meie turism liigub ja mis meie turismist saab, kui me tõstame käibemaksu kas 20 või 14%-ni. Tegelikult on pilt, mis turismivaldkonnas valitseb, juba praegu masendav. Kui võrrelda selle aasta esimesi kuid eelmiste aastate esimeste kuudega, siis näeme, et väliskülaliste arv Eestis on langenud 9%. Kui väidetakse, et turiste saabub siia vähem ainult Venemaalt, siis tegelikult see nii ei ole. Soome turistide arv on kukkunud 11% ja teistegi riikide elanikud kahjuks väga vähe külastavad meie kodumaad. Sellel on kindlasti palju väliseid põhjuseid, aga mulle tundub, et suures osas on tegu ka ministeeriumi tegemata tööga. Sellepärast meil ongi ministrile viis küsimust. Loodan, et minister astub kiireid samme meie turismivaldkonna elavdamiseks. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Siret Kotka, palun!

16:02 Siret Kotka

Austatud juhataja! Head kolleegid! Esitan Keskerakonna fraktsiooni liikmete nimel arupärimise justiitsminister Urmas Reinsalule. See puudutab presidendi otsevalimise võimalikkust Eestis. Eesti ühiskonnas on võim ja rahvas üksteisest aina kaugenenud. Presidendi otsevalimine rahva poolt võib seda olukorda muuta. Taasiseseisvunud Eestis eri aegadel läbiviidud küsitluste tulemused näitavad selgelt, et enamik rahvast tahaks presidenti otse valida. Presidendi otsevalimine annaks rahvale väga selge ja konkreetse otsustusõiguse ning see tasakaalustaks Eesti poliitikat. Arutelu presidendi otsevalimise üle on kestnud kehtiva põhiseaduse koostamisest saadik. Seda mõtet on toetanud eri erakonnad ning paljud Riigikogu liikmed läbi aegade. 1995. aastal tegi põhiseaduskomisjon Vabariigi Valitsusele ettepaneku kutsuda kokku põhiseaduse juriidilise ekspertiisi komisjon, kes analüüsiks põhjalikult põhiseaduse muutmise vajadust seoses presidendi otsevalimise kehtestamisega. Komisjon töötas ligemale kaks aastat, tulemuseks oli ühelt poolt välisekspertide analüüs ja teiselt poolt meie silmapaistvate riigiõigusteadlaste koostatud raport. Välisekspertid üldiselt soovitasid Eestil kaaluda presidendi otsevalimise sätestamise võimalust. See võiks parandada nii debatti kui ka kokkupuuteid rahva ja presidendi vahel. Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu Vabariigi Presidendi

valimise korra muutmiseks on olnud alates 1993. aastast Riigikogus hääletusel 12 korral, kuid pole toetust leidnud. Kõige sellega seoses esitame arupärimise nelja küsimusega. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Märt Sults, palun!

16:02 Märt Sults

Kolleegid! Suures uutmistuhinas kaotas minister Aaviksoo ära õpetajate ametijärgud: nooremõpetaja, õpetaja ... Palun vabandust, ikka noorempedagoog, pedagoog, vanempedagoog ja pedagoog-metoodik – nende taga olid indekseeritud asjad ja erinevad palganumbrid. Tähendab, olid õpipoisid ja meistrid. Aaviksoo kaotas selle ära, võrdsustas kõik ühe lati järgi, väites, et see on raske õpetajaameti propageerimine ja au sisse tõstmine. Meistritelt võeti palka ära ja pandi õpipoistele juurde, meistrid hakkasid oma palga arvel õpipoisse koolitama, saades sama palju palka kui nemad. Nii see asi nüüd on: mis on siis loogiline ja mis on jätkusuutlik? Nii tekkisid ka küsimused, kunas taastatakse õpetajate võimalus teha karjääri, saada palgatõusu tänu suuremale koefitsiendile, anda lahtisi tunde, eputada, olla väga hea. Sellest ei piisa, et oled hea õpetaja, keda õpilased kallistavad ja mäletavad ka 25 aasta pärast. See on väga kõva tunnustus, aga see ei anna kõhtu mitte midagi. Tahtejõudu annab see küll, kannatada sa suudad palju, aga see ei ole see, mida inimene tahaks. Süüa tahaks ka ja au tahaks ka. Tahaks olla vanemõpetaja, tahaks olla metoodikõpetaja. Minister, palun taastage õpetajate karjäärivõimalused! Selline ongi Keskerakonna fraktsiooni 18 allkirjaga arupärimine härra Ligile, haridus- ja teadusministrile. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, palun!

16:02 Jaak Madison

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Suurbritannias on tehtud siseaudit, selgitamaks välja, kui palju SKT-st kulub Euroopa Liidust tulenevate institutsioonide ja ametkondade ülalpidamisele. See on päris hirmuäratav näitaja: peaaegu 7%. Samas ei ole vähemalt meie fraktsioonis teada ja sellest pole ka avalikkuses kuulda olnud, kui suur on see kulu Eestis. Kuna meil on loodud uus ministeerium, on suurendatud bürokraatiamasinat eesmärgiga vähendada avaliku sektori kulutusi, esitame arupärimise uuele ministrile, riigihalduse ministrile Arto Aasale. Soovime teada saada, kui suured kulutused on Eestil, et ülal pidada kõiki neid ametkondi, sekretäre kohalikes omavalitsustes, institutsioone, kes haldavad Euroopa Liidust tulenevat bürokraatiat. Teatavasti on bürokraatial väga paha komme halastamatult paisuda. Sellest tulenevalt esitavad EKRE fraktsiooni seitse liiget kolm küsimust. Kas on tehtud siseaudit, selgitamaks välja, kui palju Eesti riigi eelarvest kulub Euroopa Liidust tulenevate institutsioonide ja ametikohtade ülalpidamisele? Teiseks, kas see kulu on õigustatud ning kas nähakse võimalust vähendada kulutusi sellele valdkonnale? Ja kolmandaks, kui nähakse võimalusi vähendada, siis palume teada anda, mille arvel ja kui suures mahus. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Erki Savisaar, palun!

16:02 Erki Savisaar

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid, kes te olete veel siia saali jäänud! Mul on arupärimine haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile, mis puudutab meie uut täiskasvanute koolituse seadust. Selle uue seaduse väljatöötamise tingis vajadus parandada ja täiendada täiskasvanute koolituse seadusandlikku baasi, täpsustada täienduskoolituse läbiviimise õiguse saamisega seonduvat, korrastada täiskasvanute täienduskoolitusega seotud tegutsemisele, avalikustamisele jne esitatavaid nõudeid. Lugesdes seda seadust, tekib tunne, et taheti kõige paremat, aga välja tuli nagu alati. Eesmärki, et asi oleks paremini reguleeritud, ei ole saavutatud. On küll oluliselt lihtsustatud koolituslubade väljastamist: sisuliselt võib iga isik või iga asutus, kellel on arvuti, ennast kiiresti koolitajaks registreerida. Puudub igasugune kontroll selle üle, kas see registreerunu on ka kompetentne valdkonnas, kus ta lubab kedagi koolitada. Ainukene tingimus on, et firmal peab olema veebilehekülg. Sellest kindlasti praeguses olukorras ei piisa.

Sellest tulenevalt esitan koos 16 Riigikogu liikmega arupärimise, milles soovime teada saada, kuidas ikkagi plaanitakse tagada täienduskoolituse kvaliteet. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Martin Repinski, palun!

16:02 Martin Repinski

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Minu arupärimine on suunatud Urmas Kruusele, maaeluministrile. Selle taga on põllumeeste mure seoses erimärgistatud diislikütuse aktsiisimäära tõstmisega. Nagu te kõik teate, on põllumeestel praegu väga raske aeg. Ja põhjusi on mitu. Kõige suurem ja kõige mõjuvam põhjus on see, et piima hind on langenud peaaegu kaks korda, õigemini poolteist korda, kui olla täpne. Ja lähiajal pole kuskilt hinnatõusu oodata. Ka see Jaapani turg, mida me kõik nii ootasime ja mille peale lootsime, ei tõsta hinda, nagu praktika on näidanud. Kõige paremal juhul säilitab ta hinna samal tasemel, mis see praegu on. Aga paljude farmide jaoks tähendab see hind kahjumit. Seoses sellega annangi üle arupärimise, kus ma palun selgitada, kas minister arvab, et praegu on õige aeg põllumeeste kasutatava kütuse aktsiisi tõsta ja tekitada kõikidele nendele probleemidele, mis neil juba on, veel üks lisaks. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Kadri Simson, palun!

16:02 Kadri Simson

Lugupeetud Riigikogu esimees! Head kolleegid! Tahan kümne Riigikogu liikme nimel üle anda arupärimise Eesti Panga presidendile Ardo Hanssonile. On mõningaid teemasid, mille puhul ministrid jäävad vastustega hätta ja soovivad endast pädevamate inimeste poole pöörduda. Nii juhtus ka esmaspäeval, kui Riigikogu ees vastas arupärimisele peaminister Taavi Rõivas, kes ütles, et euroala keskpankade varaostukavast teab tema vähe ja keskpanga juht teab ilmselt rohkem.

Viies kuulajad teemasse sisse, ütlen, et alates 9. märtsist on Euroopa Keskpank käivitanud euroala avaliku sektori ostuprogrammid, mille käigus kõik eurotsooni keskpangad ostavad kuni järgmise aasta septembrini kokku võlakirju. Kogu eurotsooni peale ostetakse kokku 1,1 triljoni euro eest võlakirju ja ka Eesti on alustanud omapoolseid oste. Märtsikuus osteti 120 miljoni euro eest võlakirju, aprillis 119 miljoni eest ja mais 129,8 miljoni euro eest. Euroala on seadnud eesmärgiks, et järeltulevat ostetud võlakirjade abil peaks saama elavdada nende riikide majanduskasvu. Eesti aga on olukorras, kus meil enda võlakirju ei olegi. Sellest tulenevalt küsime Eesti Panga presidendilt, milliste riikide võlakirju Eesti Pank siis seni ostnud on ning millistele tingimustele võlakirjad vastama peavad, et Eesti Pank just neid valiks ja neisse investeeriks. Lõpuks ka selline filosoofilisem küsimus, et kui eesmärk on elavdada majandust, aga Eestil oma võlakirjade ostmisega see võimalus puudub, kas siis meie majandus selle tõttu elavneb vähem ja kas eurokesksel programmil ei ole siin Eestis sellist positiivset mõju kui naaberriikides. Täna tähelepanu eest!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Olga Ivanova, palun!

16:02 Olga Ivanova

Austatud kolleegid! Mul on au anda üle arupärimine justiitsminister Urmas Reinsalule. See puudutab korteriomandi- ja korteriühistuseadust, mis hakkab kehtima 2018. aastal. Selle uue seaduse alusel luuakse juurde palju uusi korteriühistuid ja ministeeriumiametnikud nimetavad seda ka sundkollektiviseerimiseks. Korteriühistuga kokku puutuvad inimesed on praktikas leidnud uues seaduses sõlmkohti, mida tuleks kaaluda ja muuta. Enne lõpliku otsuse langetamist sooviksimegi taas avada korteriomandi- ja korteriühistuseaduse arutelu, et leida tekkinud küsimustele vastused ning seejärel otsustada edasine menetluskäik. Sellest tulenevalt on meil ministrile järgmised küsimused. Seaduses on sätestatud, et kui korteriomani ke üldkoosolek on otsustusvõimetu, kutsub juhatus sama päevakorraga kokku uue üldkoosoleku, mis on otsustusvõimeline osalejate arvust olenemata. Miks on seaduse mõistes tegemist uue koosolekuga, mitte korduskoosolekuga ning miks ei ole ka too koosolek

seotud kvoorumiga? Seaduses on kehtestatud, et korteriomaniku kohustus on muu hulgas hoida eriomandi esemes sellist temperatuuri ja õhuniiskust, mis tagaks kaasomandi eseme säilimise ning teiste eriomandite esemete kasutamise nende otstarbe kohaselt ja ilma ülemääraste kulutusteta. Miks on siinkohal kehtestatud uus põhimõte ja ei ole kasutatud sõnastust "hoidma temperatuuri ja õhuniiskust vastavalt normidele, mis on kehtestatud eluruumidele"? Meil on veel mitu küsimust ja loodame, et minister ka vastab neile. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Valeri Korb, palun!

16:02 Valeri Korb

Lugupeetud kolleegid! Minu käes on arupärimine, millele kirjutas alla 18 Keskerakonna fraktsiooni liiget. Arupärimine on suunatud haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Mitte jonni pärast, aga laste tervise pärast me tahaksime jälle tuua siia suurde saali teema, mis on seotud koolilõunatega. Arupärimises me kirjutame sellest, et Eesti Statistikaameti andmetel elas 2013. aastal Eestis suhtelises vaesuses 20,2% ja absoluutses vaesuses 10,1% lastest. Seetõttu on paljudele Eesti lastele koolilõuna ainukene sooja toidu kord päevas. Koolilõunatoetuse eesmärk on pakkuda lastele kvaliteetset ja tervislikku toitu ning võimaldada lastel õpingutele keskenduda ilma tühja kõhtu tundmata. Koolilõunatoetus on äärmiselt vajalik sotsiaal-majandusliku ebavõrdsuse tasandamiseks. Meil on neli küsimust, millele tahaksime ministrilt vastuse saada. Esimene nendest on, kuidas plaanib valitsus tekkinud olukorda parandada ja pakkuda õpilastele kvaliteetset koolilõunat olukorras, kus toiduainete hinna tõus on alates 2010. aastast olnud 19% suurem kui koolilõunatoetuse tõus. Tekib küsimus, kus on olnud valitsus ja miks on sellisel olukorral lastud tekkida. Tahaksime teada, et kui koolilõunatoetus on püsinud sama viimased viis aastat, siis kas valitsus üldse plaanib seda tõsta. Kui plaanib, siis millal ja millises suurusjärgus? Kaks küsimust on veel ja ma usun, et kui minister siia pulti jõuab, siis vastab ta neile kõikidele. Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Mailis Reps, palun!

16:02 Mailis Reps

Tervist! Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Tutvustan teile arupärimist haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile. Nimelt huvitab meid, kuidas on planeeritud üldhariduse investeeringud järgmiseks perioodiks. Kui me vaatame aastaid 2014–2020, siis näeme, et haridusinvesteeringutest on üldharidusse kavandatud paigutada väga arvestatavad summad. Ainuüksi gümnaasiumivõrgu korrastamiseks on plaanis eraldada 109 miljonit eurot. Aga kui me vaatame gümnaasiumi- ja kutseharidusse sisenejate arvusi, siis kahjuks on need igal aastal vähenenud ja jõudnud rekordiliselt väikeste näitajateni. Öppeaastal 2012/13 asus 10. klassis õppima 8100 noort, aga 2014/15 vaid 7000 noort. Loomulikult ei ole siin paslik võrrelda kümne aasta taguseid arve, mis olid praegustega võrreldes peaaegu kahekordsed. Sellest tulenevalt on meil haridus- ja teadusministrile küsimused. Kõigepealt pärimine, kuidas on kutsehariduse investeeringud seni ennast õigustanud. Kas enam raha saanud kutsekoolides täituvad grupid paremini ning millised plaanid on üldhariduskoolides? Arvestades väga vähest sinna suunduvate noorte hulka, kas ei ole hirmu, et investeeringud võivad minna koolihoonetesse, mis mõne aja pärast ei ole enam koolidena kasutusel? Aitäh!

16:02 Esimees Eiki Nestor

Olen vastu võtnud kaks eelnõu ja 31 arupärimist. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 56 Riigikogu liiget, puudub 45.

1. 15:16 Pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 täiendamise seaduse eelnõu (4 SE) esimese lugemise jätkamine

16:00 Esimees Eiki Nestor

Jätkame Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 täiendamise seaduse eelnõu esimest lugemist. Eilsel päeval jäi meil see pooleli hetkel, kui eelnõu algatajate poolt ... (Vahele hüüe.) Mis viga on? (Vahele hüüe.) Priit Toobal, palun!

16:00 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Mul ja ma tean ka, et mitmel mu kolleegil on laua peal päevakord, mis ütleb, et kolmapäeva, 10. juuni istungi esimene punkt on Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse eelnõu (8 SE) kolmas lugemine, kus on vajalik Riigikogu koosseisu hääلteenamus. Samas jäid eile mõned punktid päevakorras lõpuni arutamata. Kas oleks võimalik jagada Riigikogu liikmetele kehtiv päevakord, sest see, mis meil on, ei ole enam päris õige?

16:00 Esimees Eiki Nestor

Kui rahvasaadikul on raske selle koha pealt edasi minna, kus me eile pooleli jäime, siis ma palun Priit Toobalile see päevakord tuua. (Vahele hüüe: "Mulle ka!") Heimar Lengil on ka raske. Kellel on veel raske? Kadri Simsonil on. Keskerakonna fraktsioonil on raske aru saada, kust me jätkame. Palun abilistel esitada Keskerakonna fraktsioonile uus päevakord!

Aga nüüd jätkame eelnõu nr 4 esimest lugemist. Priit Toobal, palun teil tulla vastama Riigikogu liikmete küsimustele! Ivi Eenmaa, palun!

16:00 Ivi Eenmaa

Täna, härra esimees! Lugupeetud Priit Toobal! Eile te esitasite suurepärase ülevaate Vikipeedia andmetest Eesti rahvuspühade kohta, aga te läksite mööda ühest kõige tähtsamast asjast. Nimelt, oma seadusmuudatust tutvustades te ei selgitanud meile, kuidas omal ajal läks nii, et ülestõusmispühaks valiti suur reede, mis terves maailmas on kurbuse- ja leinapäev, kuna sel päeval löödi Jeesus Kristus risti, ja jäeti Eesti rahvas ilma teisest ülestõusmispühast. Minu küsimus teile on: kuidas juhtus nii, et Eestis valiti välja just suur reede ja üks püha, aga mitte esimene ja teine püha, mis on terves maailmas rõõmupühad?

16:00 Priit Toobal

Lugupeetud küsija, kõigepealt suur aitäh komplimendi eest, mis puudutas eilset ettekannet! Ma alustan sellest, et te ütlesite, et ma oma ettekandes rääkisin pikalt rahvuspühadest Vikipeedia alusel. Teatavasti meie eelnõu puudutab riigipühaid, mitte rahvuspühaid. Eestis on üks rahvuspüha, see on 24. veebruar ehk iseseisvuspäev, Eesti Vabariigi aastapäev. Riigipühaid on 11 ja sellest ma rääkisin eile oma ettekandes. Meie seaduseelnõu nr 4 räägib sellest, et olemasoleva 11 riigipüha – mitte rahvuspüha! – nimistusse võiks lisada täiendava püha, teise ülestõusmispüha. Aga kuna küsimus puudutas seda temaatikat laiemalt, siis ma olen hea meelega nõus sellele küsimusele pikemalt vastama. Mis puutub kogu sellesse nn komplekspühasse, mis on seotud Jeesuse ristilöömisega ja seejärel ülestõusmisega, siis teil on täiesti õigus. Kui vaadata suurt reedet, vaikset laupäeva ning ka esimest ja teist ülestõusmispüha, siis esimene neist, suur reede on tõesti kristlikus kalendris leinapäev. Et sel päeval pidutsetakse ja püha peetakse, ei ole väga tavapärane. Kui vaadata Euroopas laiemalt, siis suur reede on 28-st Euroopa Liidu riigist riigipüha ja seeläbi ka puhkepäev 15 riigis. Esimene ülestõusmispüha on 19 riigis ja teine ülestõusmispüha, see kõige pidulikum päev, 25 Euroopa Liidu riigis riigipüha ja vaba päev. Sellest see meie eelnõu räägibki, et 25 riigis on see vaba päev, aga kolmes – Eestis, Maltal ja Portugalis – paraku see päev riigipüha ja vaba päev ei ole.

Kuidas on see nii juhtunud, et Eesti on valinud pühade ja tähtpäevade seadust tehes välja just suure reede ja esimese ülestõusmispüha, jättes komplekti võtmata ka teise ülestõusmispüha, sellele küsimusele olen mina mõnevõrra vale vastaja. Mina olen parlamendis teist koosseisu. Keskerakonna fraktsioon esitab seda eelnõu alates 2011. aastast. See seadus, mida me muuta kavatseme, ehk siis pühade ja tähtpäevade seadus, võeti vastu 1990-ndatel ja neid arutelusid on Riigikogu stenogrammidest praeguselt kodulehelt võimatu leida. Püüdsin seda teha, aimates seda küsimust ette, aga jään vastuse võlgu.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Kersti Sarapuu, palun!

16:00 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Eilne istung lõppes täpselt ettenähtud ajal ja teil jäi ettekanne poolikuks. Väga palju inimesi ka puudus saalist. Võib-olla te põhiseisukohad ikkagi kordaksite üle.

16:00 Priit Toobal

Aitäh, hea pinginaaber! Teen seda hea meelega, sest, tõesti, istung sai eile läbi, ma ei kasutanud kolleegide aega kurjasti ja jätsin poole oma ettekandest ette kandmata. Nüüd jätkan meelsasti. Laias laastus on siis ettepanek, mille Keskerakond tänavu 6. aprillil esitas, lisada riigipühade loetellu, kus praegu on 11 püha, veel üks riigipüha juurde. Praegused 11 riigipüha, mis annavad vaba päeva, on uusaasta, suur reede, ülestõusmispühade esimene püha, kevadpüha, nelipühade esimene püha, võidupüha, jaanipäev, taasiseseisvumispäev, jõululaupäev ning esimene ja teine jõulupüha. Viimasena lisandus sellesse loetellu 2005. aastal Keskerakonna ettepanekul jõululaupäev.

Valdavalt kattuvad Eesti riigipühad teiste Euroopa Liidu riikide kehtestatud riigipühadega. Üks erinevus siiski on – see on ülestõusmispühade teine püha, mis on enamikus Euroopa Liidu riikides riigipüha ning puhkepäev. Nii on see näiteks Austrias, Belgias, Bulgaarias, Horvaatias, Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Kreekas, Küprosel, Lätis, Leedus, Luksemburgis, Hollandis, Poolas, Prantsusmaal, Rootsis, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Soomes, Sloveenias, Taanis, Tšehhis, Suurbritannias ja Ungaris. Erandiks, kordan veel kord, on ainult kolm Euroopa Liidu riiki, kus ülestõusmispühade teine püha ei ole riigipüha. Need on Eesti, Malta ja Portugal. Euroopa Liidust väljaspool on hea näide Norra, kus ülestõusmispühi pea nädalapikkuse puhkusena peetakse, seega mõnevõrra veel pikemalt kui teistes Euroopa riikides. Neil on ka vaikne laupäev riigipüha. Eelnõu jõustumisel seadusena suureneks riigipühade arv Eestis 12-ni. Ülestõusmispühad kuuluvad nn liikuvate tähtpäevade hulka, nende algust arvestatakse kuufaaside järgi: need algavad esimesel täiskuu pühapäeval pärast kevadist pööripäeva ning võivad seega olla ajavahemikus 23. märtsist kuni 26. aprillini. Tänavu oli ülestõusmispühade teine püha 6. aprillil ehk samal päeval, kui Keskerakonna fraktsioon selle seaduseelnõu menetlusse esitas. Ülestõusmispühade teise püha lisamine riigipühade hulka on igati mõistetu, kuna kristlike traditsioonidega riikides on suur reede, vaikne laupäev ning mõlemad ülestõusmispühad olulise emotsionaalse sisuga, pidulik ja perekonnaga koosolemise aeg. Kahtlemata on tegemist usulise taustaga pühaga. Eesti Vabariigi põhiseaduse kohaselt ei ole meil küll riigikirikut, kuid traditsioonilisi usupühasid tähistatakse sellest hoolimata. Mainin, et praegu on Eesti 11 riigipühast lausa seitse usulise taustaga. Need on suur reede, ülestõusmispühade esimene püha, nelipühade esimene püha, jõululaupäev, esimene ja teine jõulupüha ning osaliselt ka vähemalt oma nime poolest jaanipäev, mis on nime saanud Ristija Johannese järgi. Ülestõusmispühad on kristlaste jaoks kõige olulisemad kirikuaastas. Samas on need osa tervikust, mille need pühad koos väiksematega moodustavad. Need on ühtlasi kõige kurvemad ja ka kõige rõõmsamad pühad. Nagu ma lvi Eenmaale vastasin, suur reede on tõesti Jeesuse ristilöömise ja surma päev, mõlemad ülestõusmispühad aga on tema ülestõusmise ja pidutsemisega seotud.

Oma seisukoha nimetatud eelnõu kohta on andnud ka Eesti Kirikute Nõukogu. Ta tegi seda 2011. aastal. Kirikute nõukogu seisukoht oli, et nad põhimõtteliselt toetavad ülestõusmispühade teise püha lisamist riigipühade loetellu. Need pühad on ühest küljest kristlikud, Kristuse surmast ülestõusmise pühad. Teisest küljest aga on need seotud kevade sünniga, looduse ärkamisega talvest. Me arvame, et need sobivad omavahel kokku ja nii peaks Eestis, kus kõik inimesed ei ole usulise taustaga, see igaühele vastuvõetav olema. Ülestõusmispühadel on ka oma selge koht rahvakultuuris. Eestis on neil mitmesuguseid rahvapäraseid nimetusi, mõned ma juba eile lugesin ette: lihavõttepühad, paasapühad, kevadpühad, kiigepühad.

Niisiis, seaduse jõustumise korral muutub ülestõusmispühade teine püha Eestis riigipühaks nagu enamikus Euroopa Liidu riikides. Sellega lihtsustub nende ettevõtete olukord, kes peavad oma töö tõttu iga päev suhtlema teistes riikides asuvate ema- ja tütarettevõtetega. Põhjamaades ning Lätis ja Leedus, kellega Eesti majandus kõige tihedamalt seotud on, on ülestõusmispühade teine püha riigipüha ja puhkepäev. Seaduse vastuvõtmise korral kaob olukord, kus teine püha on Eestis tavaline tööpäev, kuid pankadevahelisi ülekandeid ei toimu, sest Euroopa Keskpangas on puhkepäev. Seetõttu on praegu paljude ettevõtete töö ülestõusmispühade teisel pühapäeval pärsitud.

Eelnõuga lüheneb Eesti keskmise töönädala pikkus, mis 2008. aastal oli Euroopa elu- ja töötingimuste parandamise sihtasutuse uurimuse järgi 41,1 tundi. Euroopa Liidu keskmine töönädala pikkus oli samal ajal 40,4 tundi. Mõnevõrra värskemad andmed ka: Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni ehk

OECD andmetel töötati Eestis 2013. aastal keskmiselt 1868 tundi töötaja kohta. Sellest rohkem tehti Euroopas töötunde vaid Kreekas, Ungaris ja Poolas. Seevastu Soomes oli sama näitaja 1666 tundi, Rootsis 1607 tundi ja Saksamaal vaid 1388 tundi. OECD keskmine näitaja oli 1770 tundi. Seega Eesti inimene töötab OECD riikide keskmisest aastas 98 tundi rohkem. Eesti inimesed töötavad 5% rohkem kui ameeriklased, 12% enam kui britid ja soomlased ning koguni 16% rohkem kui rootslased. Nüüd on Eestis võimalik anda inimestele täiendav puhkepäev, ilma et keskmine töönädal muutuks OECD ja ka Euroopa Liidu keskmisest lühemaks.

Eelnõu teemadel arutades tekkis juhtivkomisjonis ehk põhiseaduskomisjonis arutelu, kui suur oleks täiendava riigipüha lisamise mõju majandusele. Usaldan siinkohal 2011. aastal ametis olnud rahandusministrit, kes oma seisukohas märkis: "Ehkki lisanduva riigipüha mõju kogu riigieelarvele ja majandusele ei ole märkimisväärne, tasub siiski arvestada, et mõnede riigieelarveliste asutuste kulud suureneksid. Näiteks oleks tööl osa Politsei- ja Piirivalveameti töötajaid, kes teeniksid töö eest toptelttasu." Kordan üle, et rahandusministri hinnangul ei oleks rahaline mõju majandusele ja riigieelarvele märkimisväärne. Ja sellest, kui näiteks mõni PPA või Päästeameti töötaja sel päeval toptelttasu teeniks, siin saalis küll kellelgi usutavasti kahju ei oleks. Lisan veel, et mitmed praegused riigipühad on liikuvad pühad ja üldse langevad riigipühad mõnel aastal nädala sisse, teisel aastal nädalavahetusele. Nii poleks väga konkreetsete summade väljatoomine praeguses kontekstis mõistlik. Näiteks tänavu langeb kaheksa riigipüha ja seega seadusjärgset puhkepäeva tööpäevadele, nädala sisse, kolm aga puhkepäevadele. Järgmisel ja ülejäämisel aastal aga langeb viis riigipüha tööpäevadele ja kuus nädalavahetustele. Seesugust arvepidamist nädala sisse ja puhkepäevadele juhtuvate riigipühade üle ei tee ka Rahandusministeerium iga-aastast riigieelarvet koostades ega pikemaid prognoose koostadeski mitte. Kui aga seesugused arvutused hädavajalikud on, siis loomulikult on Keskerakonna fraktsioon koostöös Rahandusministeeriumi ja põhiseaduskomisjoniga nõus need esimese ja teise lugemise vahel ära tegema.

Üks asi, mis kahtlemata veel ära klaarimist vajab, on see, millise argumendiga nii Vabariigi Valitsus kui ka põhiseaduskomisjoni esimees eelnõu edasist menetlemist vajalikuks ei pea. Põhiseaduskomisjoni esimees Kalle Laanet sõnas pressiteate vahendusel: "Eestis puudub teise ülestõusmispühaga seotud oluline kultuuriline taust või traditsioon, mis põhjendaks selle tähistamist riigipühana." Ma ei saa mitte kuidagi olla nõus komisjoni esimehe ja ka Vabariigi Valitsuse esindajaga, kes komisjonis valitsuse seisukohta kajastas täpselt samasuguse argumendiga. Ma usun, et seesugune väljaütlemine oli järjepidevust südames kandvatele ja ka usklikele inimestele üsna solvav.

Esiteks, rahvaloenduse andmetel on Eestis üle 300 000 kristlase, kelle jaoks ülestõusmispühad on väga olulised, sh ülestõusmispühade teine püha. Teiseks, traditsioonilisus. Eesti esimese omariikluse aastatel oli teiste hulgas riigipüha ka ülestõusmispühade teine püha. Tollal oli veel lisaks ka ülestõusmispühade kolmas püha riigipüha. Kolmanda püha lisamist riigipühade loetellu me praegu ei taotle. Siinkohal olekski võib-olla paslik nimetada tähtpäevad, mida tollal riigipühadena peeti. 1937. aasta kalendri kohaselt olid riigipühad järgmised tähtpäevad: uusaasta – 1. jaanuar, kolmekuningapäev – 6. jaanuar, palvepäev – 17. veebruar, iseseisvuspäev – 24. veebruar, suur reede – 26. märts, esimene ülestõusmispüha – 28. märts, teine ülestõusmispüha – 29. märts, kolmas ülestõusmispüha – 30. märts, kevadpüha – 1. mai, taevaminemispüha – 6. mai, esimene nelipüha – 16. mai, teine nelipüha – 17. mai, võidupüha – 23. juuni, jaanipäev – 24. juuni, usupuhastuspüha – 31. oktoober, surnute püha – 21. november, esimene jõulupüha – 25. detsember, teine jõulupüha – 26. detsember ja kolmas jõulupüha – 28. detsember.

Et olukord oleks põhjalikult kirjeldatud ja ma kolleeg Laanetile, komisjoni esimehele, ning tema parteile ülekohut ei teeks, siis pean teile rääkima ka sellest, et Reformierakonnas on sel teemal ka teisi arvamusi. Nimelt ei ole Riigikogu komisjonid ning see saal siin ainus koht, kus on arutatud ülestõusmispühade teise püha võimalikku muutmist riigipühaks. 2014. aasta alguses tegi Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Lääne Maavalitsuse ühiskomisjon Vabariigi Valitsusele ettepaneku kuulutada kevadine teine ülestõusmispüha riigipühaks. Kiriku Lääne praostkonna praosti Tiit Salumäe ettepanekul arutas komisjon 18. detsembril ülestõusmispühade teise püha võimalikku kuulutamist riigipühaks ja tegi ettepaneku teha asjaomane pöördumine valitsuse poole. Komisjon leidis, et ülestõusmispühade teine püha on oluline kirikupüha, mis leiab väärtustamist ka väljaspool kirikut. Suurel reedel on vastavalt traditsioonile loobutud avalikest pidustustest, kuna tegemist on Kristuse ristilöömise päevaga, ja sellele järgneb vaikne laupäev. Ülestõusmispühade esimene ja teine püha annavad inimestele parema võimaluse rõõmsas meeles ja vääriliselt seda sündmust tähistada, samuti

aitab see tugevdada kogukondlikke suhteid ning võimaldab peredel rohkem aega koos veeta, kirjutas komisjon tookord oma pöördumises valitsuse poole. Komisjon rõhutas, et kuna ülestõusmispühade teine püha on valdavas osas Euroopa riikides vaba päev, mil ei toimu pangaoperatsioone ega tööta Euroopa Liidu asutused, siis Eesti, olles Euroopa Liidu osa, võiks järgida teiste liikmesriikide eeskuju.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Siret Kotka, palun!

16:00 Siret Kotka

Aitäh!

16:00 Priit Toobal

Ma pole veel lõpetanud!

16:00 Esimees Eiki Nestor

Mina sain aru, et see vastus on lõppenud. Ma olen kindel, et eelnõu ettekandja jõuab ülejäänud vastuste käigus kõik ära öelda, mis tal öelda on. Siret Kotka, palun!

16:00 Siret Kotka

Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Eestis puudub riigikirik, samas põhiseaduse järgi on riik ja kirik lahutatud. Päriselus teevad riik ja kirik väga tihedat koostööd. Kas sisuliselt on õige väita, et riik ja kirik on lahutatud?

16:00 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud küsija! Kõigepealt täpsustuseks parlamendi spiikrile, et ma ei olnud veel sellele küsimusele vastamist lõpetanud, aga ma näen, et on terve rida küsimusi, ja usun, et saan kõigile neile anda piisavalt ammendavad vastused ning edastada ka kõik mõtted, mis mul selle eelnõuga seotud on. Vastab tõele, et Eesti Vabariigi põhiseaduse kohaselt on riik ja kirik lahutatud. Samas on põhiseaduse § 40 kohaselt igaühel südametunnistuse-, usu- ja mõttevabadus, kuulumine kirikutesse ja usuühingutesse on vaba. Riigikirikut Eestis tõesti ei ole. See aga ei tähenda seda, et riik ja kirik on sisuliselt lahutatud, nagu te oma küsimuses märkisite. Ühe teise riigikorra ajal aga olid riik ja kirik tõesti lahutatud ja nii oli kirjas ka Eesti NSV konstitutsioonis. Praegu on otse vastupidine olukord: riigil ja kirikul on ühishuvisid ja ühiseid väljundeid eri eluvaldkondades. Kuulub ju kirikutesse, nagu ma ütlesin, ligi kolmandik Eesti elanikkonnast. Selle all mõistetakse siinkohal ristirahvast, kes kuulub erinevatesse konfessioonidesse, mis moodustavad Eesti Kirikute Nõukogu.

Oma seisukohtades tugineb kirik 2000 aasta pikkusele ajaloolisele praktikale ja on ühtlasi üks vanimaid kodanike ühenduse vorme. Samas on kirik läbi ajaloo olnud üks suurima liikmeskonnaga kogukondi. Eesti kirik allub mittetulundusühingute seadusele, aga meil on ka kirikute ja koguduste seadus eriseadusena. See on samamoodi ka erakondade puhul: laias laastus nad alluvad mittetulundusühingute seadusele, aga on ka eraldi erakonnaseadus. See näitab seda, et riik, parlament ja valitsused on pidanud vajalikuks nii suurt kogukonda koondavat ühingut eraldi seadusega ära märkida, järelikult on kiriklikku tegevust lausa seaduse vormis tunnustatud.

Kirikud ja kogudused on Eestis tegutsenud tuhatkond aastat. Ühiskonna arenguteel tekkis kirikutel tõsine huvi ja vajadus koos tegutseda Eesti ühiskonna huvides, mis päädis üle 20 aasta tagasi Eesti Kirikute Nõukogu loomisega. Nagu ma ütlesin, Eesti Kirikute Nõukogu ühendab endas kaheksat kirikut, kahte kogudust ja liitu, kuhu kokku kuulub ligi 400 000 liiget, mis moodustab läbilõike Eestis elavatest eri rahvustest. Neid valdkondi, kus koostööd teevad riik ja kirik ning tihtipeale isegi rohkem kirik ja kohalikud omavalitsused, on mitu. Näiteks võib tuua sotsiaalvaldkonna, kus teatud ülesanded on kolmanda sektori kaudu antud kohaliku omavalitsuse suunamisel kirikute kanda, kes aitavad kõige kehvemalt hakkama saavatel inimestel toime tulla. Samuti toimub hariduse valdkonnas kohalikul ja ka riigi tasandil kirikutega tihe koostöö. Kultuurivaldkonnas on väga palju kirikutega seotud festivale, olgu need korraldatud kohalike omavalitsuste või riigiasutuste poolt. Kirikuhoonetest on saanud suurepäraseks kontserdipaigad ja kirikud ise järjest rohkem pakuvad festivalideks oma hooneid, mis on renoveeritud. Mitmes kirikus on ka renoveeritud orel.

Nii et ma leian, et Eesti kirik ja riik ei ole sisuliselt lahutatavad. Usun, et see viib elu ainult edasi ja annab võimaluse rohkem tegelda haridus- ja sotsiaalvaldkonna teemadega, kultuuriga ja miks mitte ka teiste valdkondadega laiemalt.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Tarmo Tamm, palun!

16:00 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma küsin laiemalt. Kui ma vaatan Eesti riigi poliitikat, siis Eesti riigi poliitika on täiesti erandlik – erandlik eriti võrreldes naabrite omaga ja ka võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega. Erandlik on ettevõtte tulumaksu süsteem. Võlakirjaprogrammi järgi me ostame võlakirju, aga endal võlakirju pole. Põllumeestele *top-up*'i ei rakendata, ülejäänud Euroopa rakendab. Aktsiisipoliitika on võrreldes naabrite omaga täiesti erinev ja arusaamatu. Siis veel spordi toetamise süsteem ja e-valimised on vist ainukesed maailmas, kus neid sellisel kujul rakendatakse. Tulles nüüd riigipühade juurde, mis sa arvad, kas siin on tegemist mingi kiusuga, et kui näiteks Lätis, Leedus ja Soomes seda teist püha riigipühana rakendatakse, siis Eesti peaks kuidagi eristumisega silma paistma? Kas see eristumine toob riiki rohkem investeringuid või turiste koos nende rahaga? Mis see mõte on või millest see vastuseis? Kas asi on selles, et Keskerakond või sina esitad selle eelnõu? Kas keegi teine peaks esitama?

16:00 Priit Toobal

Aitäh! Lugesid ette päris pika jada küsimusi. Jah, peamine majanduskoostöö on meil lähinaabritega – ma pean silmas naabreid nii põhjas kui ka lõunas ehk Soomet, Rootsit, Lätit ja Leedut. Kui vaadata kogu Euroopa Liitu ja ka Euroopat laiemalt, mitte ainult Euroopa Liidu riike, siis kõikides kõnedes ja eriti pidukõnedes meeldib nii presidendile kui ka valitsusliikmetele, peaministrile sealhulgas, rääkida sellest, et me oleme osa Euroopast. Me kuulume Euroopasse ja tahame kuuluda Euroopa kultuuriruumi, Euroopa ettevõtlusruumi, Euroopa majandusruumi. Kui vaadata aga kas või seda kaht kuud, mis see parlament on koos käinud, koos tegutsenud ja eelnõusid menetlenud, siis näeme, et teod käivad otse risti vastupidi.

See praegune eelnõu on kogu sellest jadast vaid üks näide, aga üsna ilmikas näide. Kui praegu on nii, et 28-st Euroopa Liidu liikmesriigist 25-s on see päev puhkepäev, riigipüha, inimesed tööl ei käi, pankade vahel toiminguid ei tehta, ka keskpanga töötajad peavad teist ülestõusmispüha kirikus ja tähistavad seda muul moel, siis Eesti ujub lausa vastuvoolu. Ütleb, et ei, meil pole tarvis seesugust riigipüha. Ja kui arvestada ka OECD andmeid, kui palju Eesti inimesed tööd teevad – lugesin need äsja ette, et välistada argument, et meie inimesed teevad vähe tööd ega tooda Eesti riigile tulu –, siis on selge, et ka see põhjendus absoluutselt ei päde.

Mulle tundub, et eriti praegune valitsuskoalitsioon on hakanud ehitama sellist, ma ei tea, kõrbeoasi. Õigemini see on valesti öeldud, sest oas on paik, kus elu käib ja on hea elada. Valitsus on hakanud ehitama mingis mõttes selle vastandit. Olgu näiteks toodud turismivaldkonnas käibemaksu tõstmine – Lätis ja Leedus jääb see endiselt madalamaks. Edasi, aktsiisitemaatika. Ma väga loodan, et kui me need ööstungid siin maha oleme pidanud, siis on paljudel koalitsioonisaadikutel palju mõtlemisaega olnud ja see eelnõu ehk jääb menetlusse.

Kõigi nende sammudega me liiguksime Euroopale lähemale, seda ka sellesama väikese otsusega, et teeme juurde ühe riigipüha, mis on väga euroopalik, euroopalikule kultuuriruumile väga omane. Loodan väga, et see eelnõu leiab tee lõppmenetlusse ja võetakse seadusena vastu. Üsna ilmikas situatsioon tekkis 2011. aastal, kui me sama sisuga eelnõu siin saalis menetlesime. Ettekandja olin ka siis mina. Igor Gräzin luges tookord ette terve rea riike, kus see ülestõusmispüha ei ole riigipüha. Ta nimetas Indiat, Iraaki ja Afganistani. Võib-olla praeguse valitsuskoalitsiooni soov ongi kuuluda hoopis sellesse kultuuriruumi, kus ülestõusmispühad ei ole riigipühad nagu Euroopas ja kus majandusarengut kujutatakse ette teisiti kui Euroopa majandusruumis. Võib-olla see ongi vastus sinu küsimusele. Lapsesuu Gräzin võib-olla rääkis välja, mida Reformierakond tegelikult mõtleb.

16:00 Esimees Eiki Nestor

Erki Savisaar, palun!

16:01 Erki Savisaar

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Mulle tundub, et Riigikogu liikmete hulgas ei ole piisavalt kristlasi, et kuulutada veel üks kristlik püha riigipühaks. Seda näitab selgelt ka saalis viibivate rahvasaadikute hulk. Mis sa arvad, kas olulised rahvakalendri tähtpäevad, nagu näiteks kolmekuningapäev, luuvalupäev või naistepäev, leiaksid selles koosseisus enam toetust?

16:01 Priit Toobal

Aitäh! Kui vaadata üldse Eesti rahvuspüha ja riigipühi ning riiklikke tähtpäevi ja lipupäevi, siis nende loetelu on üsna pikk. Kui te lubate, siis kasutan siinkohal võimalust ja kannan selle teile ette. Nii nagu ma mainisin, Eestis on vaid üks rahvuspüha ja see on 24. veebruar, iseseisvuspäev. Riigipühi, millest räägib ka see eelnõu, on kokku 11: uusaasta, suur reede, ülestõusmispühade esimene püha, kevadpüha, nelipühade esimene püha, võidupüha, jaanipäev, taasiseseisvumispäev, jõululaupäev, esimene jõulupüha, teine jõulupüha. Veel on meil riiklikud tähtpäevad. Need on seesama kolmekuningapäev, mida te mainisite, Tartu rahulepingu aastapäev, emakeelepäev, emadepäev, Eesti lipu päev, leinapäev, kommunismi ja natsismi ohvrite mälestuspäev, vanavanemate päev, hõimupäev, vastupanuvõitluse päev, hingedepäev, isadepäev ja taassünni päev. Lipupäevad on vabadussõjas võidelnute mälestuspäev, Tartu rahulepingu aastapäev, iseseisvuspäev, emakeelepäev, veteranipäev, emadepäev, Euroopa päev, Eesti lipu päev, leinapäev, võidupüha, jaanipäev jne. Mõned nimetused nendes loeteludes kattuvad.

Aga püüan küsimusele otse vastata. Selles mõttes ei ole olukord Riigikogu saalis veel nii halb, et kõik oleks raudselt selle ettepaneku vastu. Vaadakes, kuidas on sellesisulise eelnõu eri menetluste ajal üks või teine erakond või fraktsioon käitunud. Oma ettekandes jõudsin põgusalt rääkida sellest, et Reformierakonna mõned liikmed on seda eelnõu toetanud. Rääkis ka, et Lääne Maavalitsus võttis selle teema Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Lääne praostkonnaga üles ja tollal oli Lääne maavanem Innar Mäesalu, kes on praegugi Reformierakonna liige. Tema tegeles selle teemaga üsna pidevalt. Teine, kes väga selgelt eelmises koosseisus toetas teise ülestõusmispüha lisamist riigipühade loetellu, oli tollane põhiseaduskomisjoni esimees Rait Maruste. Ta oli väga hea põhiseaduskomisjoni esimees ja minu teada tõstis selle teema mitu korda ka Reformierakonna fraktsioonis üles. Eelnõu oli tema sahtlis ja kui ma jälle komisjoni koosolekul palusin, et see võetaks komisjoni päevakorda, siis Rait Maruste läks järgmisel nädalal uuesti Reformierakonna fraktsiooni ja tegi sellise ettepaneku. Nii ta vähemalt meile komisjonis rääkis, et ta teeb Reformierakonna fraktsioonile ettepaneku seda eelnõu toetada.

Ajakirjandusele kommenteeris Maruste teemat järgmiselt: "Mina isiklikult arvan, et see tuleks ära teha, sest mujal Euroopas on see niikuinii riigipüha, *bank holiday* ehk päev, kui pangaülekanded seisavad, rahvusvahelist kauplemist ei toimu, inimesed puhkavad. Juba sel põhjusel pole meil põhjust kangelaslikult vastuoolu ujuda. Peale selle oleks pikas kevades enne suvepuhkust üks pikk nädalavahetus igati asjakohane, nii et mina isiklikult olen poolt. Ühest küljest on vajalik tööd teha, et SKT-d tõsta, kuid see on ikkagi pooles vinnas töötamine, osaliselt enesepettus." Nii ütles Rait Maruste. Kui vaadata sotsiaaldemokraatide käitumist ja seisukohti, siis nemad leidsid juba 2012. aastal, et Eestis võiks riigipühasid rohkem olla. Lubage ma tsiteerin: "Riigipühade arv Eestis on Euroopa teiste riikidega võrreldes päris madal, seega on igati arutamistväärne idee lisada nimekirja veel mõni tähtpäev," ütles Delfile Sotsiaaldemokraatliku Erakonna juhatuse liige Vadim Belobrovtsev. Sotsiaaldemokraadid on algatanud mitu korda eelnõu, mille eesmärk on olnud anda nädalavahetusele langeva riigipüha korral lisapuhkepäev. Loogiliselt võiks selleks olla pühale järgnev esmaspäev. Paraku sel ajal riiki juhtinud Reformierakonna ja IRL-i valitsus seesuguseid ettepanekuid ei toetanud, kuigi mõnel aastal võib praegune regulatsioon inimestelt ära võtta kohe mitu puhkepäeva. Näiteks langes eelmisel aastal üsna mitu püha nädalavahetusele. Sotsiaaldemokraatide arvates oleks sellises olukorras lisapuhkepäeva kehtestamine väga kohane, kuna inimesed saaksid rohkem aega veeta oma perega ja tegelda kas või spordiga. Nende hinnangul vähendaks see kindlasti stressi ja mõjutaks positiivselt rahva tervist. Samas muudaks selline lähenemine rahva- ja riigipühad rahva silmis tähtsamaks, teeks need lähedasemaks ja arusaadavamaks. Täiesti tõsijutt!

IRL-i endine esimees Urmas Reinsalu on samuti öelnud, et fraktsioon peab Keskerakonna eelnõu arutama ja kaaluma nii ratsionaalseid argumente, mis puudutavad tööaja jaotust, kui ka emotsionaalseid argumente ehk püha tähendust inimestele. Reinsalu sõnas, et kindlasti on see küsimus, mille puhul me suudame parlamendis päevapoliitilistest ja parteipoliitilistest kirgedest üle olla. Tuletan siinkohal meelde, et pea kümme aastat tagasi tegi Isamaaliit ettepaneku, et laulupidu võiks

Eestis riigipüha olla. Minu hinnangul on ka see täiesti arutamist ja kaalumist väärt idee. Eesti Vabaerakonna ja Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna seisukohta ülestõusmispühade teise püha riigipühaks kuulutamise kohta ma ei tea, sest nende esindajat komisjonis hääletuse päeval ei olnud. Kuna see eelnõu läheb täna ka hääletusele, siis varsti me näeme nii EKRE kui ka Vabaerakonna seisukohta selles küsimuses. Praegu saalis väga palju koalitsioonisaadikuid ei ole, seda eelnõu nad kuulata ei taha, aga ma väga loodan, et see ei tähenda veel seda, et nad eelnõu vastu hääletavad.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Rein Ratas, palun!

16:01 Rein Ratas

Härra esimees! Väga austatud Priit Toobal! Kas kiriklike pühadega seotud töövabade päevade hulk võiks teie arvates näidata rahva usulembust ning riigi kiriklikkuse tasandit või mitte? Vahest on tööst vabad kiriklikud pühad lihtsalt rahvale hingeliseks ja vaimseks kosutuseks ning riigi jõukuse teatud näitaja? Olen rääkinud.

16:01 Priit Toobal

Aitäh selle väga filosoofilise ja sisulise küsimuse eest! Nagu ma ütlesin, Eestis ühendab erinevaid kirikuid, erinevaid konfessioone Eesti Kirikute Nõukogu. Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskonda kuulub eri andmetel – ja loomulikult on see arv ka eri aastatel erinev – 300 000 kuni 400 000 inimest. Nii paljud meist peavad ennast usklikeks inimeseks ja seetõttu ka Eesti Kirikute Nõukogu liikmeks. Ma usun, et ühe usulise taustaga riigipüha lisamine riigipühade loetellu paneb inimesi rohkem mõtlema, mis on ühe või teise püha sisu, miks üks või teine püha, olgu usulise taustaga või mitte nii väga usulise taustaga, on riigipühaks kuulutatud, mis selle taga on. Kui vaadata veel korra, kui palju Eestis on inimesi, kes peavad ennast usklikeks, siis viimased andmed on 2011. aasta rahva ja eluruumide loendusest. Hilisemat loendust pole olnud. 2011. aasta andmetel tunnistab 15-aastastest ja vanematest Eesti elanikest kindlat usku 320 872 inimest ehk 29% elanikkonnast kinnitab ennast usuga seotud olevaks, ütleb Statistikaamet. See protsent pole eelmise, 2000. aastal toimunud rahvaloendusega võrreldes muutunud. Langus on küll 2%, aga see on kindlasti seotud rahvaarvu mõningase vähenemisega, samuti sellega, et 2000. aastal, kui ka rahvaloendus läbi viidi, oli see küsimus n-ö kohustuslike vastuste loetelus. 2011. aastal aga oli vastamine vabatahtlik, inimesed ei pidanud sellele vastust andma. Selle võrra on see näitaja natukene erinev. Sisuliselt selle kümme aasta, mis jääb kahe rahvaloenduse vahele, ei ole usulembus Eestis muutunud.

Loendustevahelisel perioodil on Eestis esindatud usuvoolude arv kasvanud: 2011. aastal oli järgijaid 90 usuvoolul. Samas 54% 15-aastastest ja vanematest elanikest ei pea omaks ühtegi usku. Võrreldes 2000. aasta loendusega oli rohkem neid, kes ei soovinud usuküsimustele vastata. Aga kordan, meetoodika oli mõnevõrra erinev. 2011. aasta loendusel oli 15-aastaste ja vanemate elanike seas levinuim õigeusk, mida tunnistas 16%, luteri usku tunnistas 10% ja see on teisel kohal. Eestis elavad eri rahvaste esindajad järgivad oma traditsioonilist usku. Eestlaste seas on levinuim luterlus, mida tunnistas 14% 15-aastastest ja vanematest eestlastest. Venelastel, kes elavad siin ja kõnelevad vene keelt oma emakeelena, on loomulikult õigeusk see, mida nad peavad enda usuks. Eesti linnalistes asulates elab kolm korda rohkem usklike kui maa-asulates ja see on eelkõige seotud elanikkonna rahvusliku koosseisuga. Üsna huvitav on statistika selle kohta, kuidas on lood usulembusega eri maakondades. Ma siinkohal nii pikalt sellel ei peatu, sest see statistika on üsna pikk loetelu ja üsna pikk arvude jada.

Aga mis puutub riigipühadesse, mis praegu Eesti seaduses kirjas on, siis viimasena sai sinna Keskerakonna fraktsiooni ettepanekul 2005. aastal lisatud jõululaupäev, mis on ka selgelt usulise taustaga riigipüha. Üheteistkümnest seitse on usulise taustaga pühad, mis näitab minu meelest seda, et Eesti rahvas ja ka Eesti seadusandja oma erinevates koosseisudes on olnud üsna usulembene. Muidugi on mul selle üle hea meel.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Märt Sults, palun!

16:01 Märt Sults

Aitäh, härra eesistuja! Hea Priit! Mina olen ise pagan, maausku ja kallistan puid. Aga kindlasti ma toetan kristlikke pühi. Kas sa ei arva, et äkki kardab valitsus kristlikke pühi ja inimeste enda sisse vaatamist sellepärast, et kristlastel on kümme käsku, mille järgi nad elavad, aga valitsus ei taha nende kümne käsu järgi elada? Äkki see vastuseis on selle pärast?

16:01 Priit Toobal

Aitäh! Ka seda kindlasti. Mina olen nii nagu sinagi ristimata ega ole ühegi koguduse liige, aga see ei tähenda seda, et ma ei pea lugu kümnest käsust. Esimesed kolm nendest käskudest on selgelt seotud usutunnistuse ja jumalasse uskumisega, aga viimased seitse on kõigile. Kes meist ei peaks kinni pidama näiteks käsust, et sa pead austama oma ema ja isa või et sa ei tohi tappa, sa ei tohi abielu rikkuda, sa ei tohi varastada, anda valetunnistust, himustada oma ligimese naist. Ma arvan, et need on põhimõtted, mille järgi iga Eesti inimene võiks käituda, olenemata sellest, kas ta kuulub nende 400 000 hulka, kes peavad ennast usklikteks ning kuuluvad mingisse konventsiooni ja selle kaudu ka kirikute nõukogusse, või siis ei pea, nii nagu mina ja sina, kes me mõlemad oleme ristimata.

Mis puutub konkreetsetelt sellesse eelnõusse, mille Keskerakonna fraktsioon on menetlusse andnud, siis see on ülestõusmispühade teise püha kohta. Nagu ma oma ettekandes korduvalt ütlesin, sellel pühal on tegelikult kaks tahku. Üks on kahtlemata seotud selle püha tähistamise usulise taustaga, mis on Jeesus Kristuse surnust ülestõusmine. Aga teine on väga selgelt seotud rahvakultuuriga. Nii et need siin saalis, kes peavad ennast usklikuks ja on mõne koguduse liikmed, võiks eelnõu poolt hääletada sellepärast, et sellel pühal on tahk, mis puudutab neile korda minevat teemat. Neile aga, kes on nagu mina ja sina ristimata ega kuulu ühtegi kogudusse, võiks korda minna see, et sel pühal on oma roll ka rahvakultuuris: need on kevadpühad, paasapühad, lihavõtted. Kes meist, kes me koguduse liikmed ei ole, nendel päevadel ei värviks või ei koksiks mune? Sellega seoses usutakse igasuguseid asju, näiteks et kui ma kaksin oma kolleegiga muna ja minu muna jääb terveks, siis läheb mul mingi soov täide. Põhja-Eestis aga on mingi humoorikas lauahüppamise komme. Mina olen Lõuna-Eestist pärit ja ma polnud sellest kombest midagi kuulnud, aga kui ma seda materjali ette valmistasin, oli üsna huvitav lugeda, et on selline lauahüppamise komme. Lõuna-Eestis on hoopis teistsugused kombesed.

Veel kord: sellel pühal on kaks väga erinevat külge, üks on usuline, teine rahvakultuuriga seotud. Nii et minu arvates ühelgi rahvasaadikul ei tohiks tekkida tõrget selle eelnõu poolt hääletada, ka neil mitte, kes ei kuulu ühtegi kogudusse.

16:01 Esimees Eiki Nestor

Jaanus Karilaid, palun!

16:01 Jaanus Karilaid

Aitäh juhatajale! Hea Priit Toobal! Igal eelnõul on otsesed ja kaudsed eesmärgid. Näiteks tuleb meil arutusele eelnõu kütuseaktsiisi tõstmise kohta. See on kobareelnõu, millel on ainult üks eesmärk: suurendada riigikassa tulusid. Praeguse eelnõu emotsionaalne väärtus on väga suur – nii usuline, kultuurilooline kui ka perepoliitiline. Positiivseid aspekte on väga palju. Aasta on 2015, seda eelnõu on õige kaua püütud läbi suruda. Miks me ikkagi ei ole parlamendis konsensust saavutanud? Mis on nii Reformierakonna kui ka IRL-i põhilised vastuargumendid?

16:01 Priit Toobal

Aitäh! Eks see ole rohkem küsimus Martin Kukele, kes on komisjonipoolne ettekandja ja esindab ka selles küsimuses koalitsiooni ja valitsuse seisukohta. Kui mul on see võimalus, siis ma oma istekohalt seda kindlasti Martin Kuke käest küsin. Nii palju kui mina olen siia maani aru saanud, miks valitsus, koosnegu ta kahest partnerist, Reformierakonnast ja IRL-ist, või kolmest partnerist, kui Reformierakonnale ja IRL-ile on lisandunud sotsiaaldemokraadid, on vastu olnud, siis vist sellepärast – nii kahju, kui mul sellest ka ei ole –, et eelnõu on tulnud opositsioonist, vaelelt saalipoolelt, vaelelt erakonnast, mis ei kuulu valitsusliitu. Õige mitmel korral on siin saalis kõiki parlamendierakondi üles kutsutud sellist poliitikat mitte ajama. Eriti on värskete tulijatena Vabaerakonna esindajad valitsusliidule ja üldse kõigile ette pannud, et võiks ükskord ometi murda kivilinenud arusaama, et kui eelnõu ei tule valitsuskoalitsioonist, ei tule valitsusest, ei tule mõne valitsuserakonna liikme käest, siis see ei väärigi arutelu, rääkimata seadusena vastuvõtmisest. Selles küsimuses ma olen Vabaerakonnaga täiesti nõus. Seesugused algatused, mis on ilmselgelt üle päevapoliitika ja üle parteipoliitiliste teemade, võiks saada

korralikult arutatud ja need eelnõud ka vastu võetud, kui need on piisavalt küpsed. Kui eelnõu on suure emotsionaalse väärtusega, puudutab väga suurt osa Eesti inimesi, siis sõltumata sellest, kust eelnõu on tulnud, võiks see saada läbi arutatud, läbi vaagitud, läbi kaalutud. Ei maksaks seda juba esimesel lugemisel tagasi lükata, nii nagu nüüd komisjon on palunud teha.

On toodud mitmesuguseid põhjendusi, millel minu arvates tegelikult kaalu ei ole. Näiteks et Keskerakonna fraktsioon ei ole teinud piisavalt arvutusi, kui palju ühe puhkepäeva lisamine maksma läheb, mida see tähendab Eesti rahandusele, Eesti majandusele eelarve mõttes või siis pikemas perspektiivis eelarveprognoose koostades. Kui komisjonis oli Vabariigi Valitsuse esindaja, üks Siseministeeriumi ametnik, siis ma küsisin tema käest sellist asja. 2004. aastal ei olnud jõululaupäev riigipüha ega vaba päev. 2005. aastal sai see Keskerakonna fraktsiooni ettepanekul riigipühaks ja vabaks päevaks. Kui võrreldi 2004. ja 2005. aasta tulemusi, siis kui palju Eesti majandus seoses selle vaba päeva lisandumisega kaotas? Kui palju see mõjutas eelarvepositsioone, kui palju see mõjutas nende asutuste eelarveid, kus inimesed olid sunnitud riigipühal tööl olema? Ta jäi vastuse võlgu, sest ka ministeerium ei tee selliseid arvutusi.

Nagu ma ütlesin, enamik Eesti riigipühasid on liikuvad pühad. Kord langevad need nädala sisse, kord nädalavahetusele. Juba sellest tingituna need mõjutavad riigieelarvet ja ka majandustulemusi mõnevõrra erinevalt. Võtame sellesama Politsei- ja Piirivalveameti näite, millest ka rahandusminister 2011. aastal rääkis. Need politseinikud, kes töötavad tänavatel, tõesti teenivad riigipühal lisatasu ja minul isiklikult on selle üle hea meel, sest viimastel aastatel nende palk ei ole väga palju tõusnud. Nendel ametnikel aga, kes teevad kontoritööd, on siis puhkepäev ja mingis mõttes hoitakse nii raha kokku. Nii et tegelikult on nullimäng. Aga kogu majanduslikku mõju hinnata ja mingit arvestust teha on selle eelnõu puhul väga keeruline ja see on ka suhteliselt mõttetu. Nii et kokku võttes ma arvan, et kahjuks on valitsuskoalitsioon eelnõu vastu põhjusel, et see on tulnud vales erakonnast.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rein Ratas, palun!

17:03 Rein Ratas

Täna väga, auväärt härra juhataja! Väga austatud Priit Toobal, tahaksin teid tänada ja ka täna selle tõsise sisuga eelnõu laiapõhjalise esituse eest! Õelge palun, kas teise ülestõusmispüha võimalik lisandumine töövabade päevade hulka võiks rahva kristliku kultuuri tunnetust süvendada või on tegu vaid ühe mõnusa lisapuhkepäeva juurdesaamisega. Olen rääkinud.

17:03 Priit Toobal

Aitäh! Kahtlemata ei teinud Keskerakonna fraktsioon seda ettepanekut ei 2011. aastal, 2014. aastal ega ka nüüd ainult mõttega Eesti inimestele üks vaba päev juurde anda. Ma rääkisin üsna pikalt oma ettekandes sellest, kuidas see üks puhkepäev mõjutab meie inimeste keskmist töötundide arvu, mis enamiku teiste Euroopa riikide omaga võrreldes on suurem. Nii et mõnes mõttes on see ka lisapuhkepäeva küsimus. Aga veel kord: see ei olnud põhiline põhjus, miks Eesti Keskerakonna fraktsioon selle eelnõu menetlusse andis.

Taust on kindlasti palju sügavam, palju rohkem kultuuriga seotud. Kui vaadata veel kord ühte või teist püha, mis praegu riigipühade loetelus olemas on, siis üsna mitmed neist on usulise taustaga. Aga kui hakata inimeste käest küsima, mis on ühe või teise püha tegelik taust peale selle, et see on vaba päev ja ei pea hommikul tööle minema, siis paljud ei pruugi seda teada. Täna diskussioon siin aga aitab kaasa sellele, et inimesed mõtlevad pühade, sh usulise taustaga pühade puhul ka nende sisule: miks see päev on puhkepäev ja mida sellel päeval teha võiks, selle asemel et lihtsalt kodus kotti peal olla. Seesama ülestõusmispühade teine püha on väga selgelt kristliku taustaga. Sel päeval peetakse kirikutes jumalateenistusi. Ka inimesed, kes ühtegi kogudusse ei kuulu, võiks minna mõnda jumalateenistust vaatama-kuulama, et aru saada selle püha mõttest ja taustast. Või võtame jaanipäeva. Kõik on harjunud jaanipäeva pidama kui ühte suurt toredat pidu, kus üheskoos tantsu lüüakse. Aga tegelikult on ka jaanipäeval väga selge usuline taust. Ja see on ka mitmel teisel pühal, mis pole ehk tundunud kuigi palju usuga seotud olevat. Suur hulk neist 11 riigipühast, mida me peame, on usulise taustaga.

Kui jutt juba teiste pühade peale läks, siis viitan, et üks põhjus, miks Keskerakonna fraktsioon selle eelnõu esitas, on see, et mitu praegust riigipüha moodustavad n-ö komplekti. Näiteks on omavahel selgelt seotud võidupüha ja jaanipäev. Nad on mingis mõttes seotud ka usulise taustaga. Ka praegu

menetluses olev eelnõu peab silmas konkreetset komplekti, kui niiviisi tohib nimetada. Need pühad algavad suure reedega, sellele järgnevad vaikne laupäev, esimene ülestõusmispüha, teine ülestõusmispüha ja ka kolmas ülestõusmispüha.

Ivi Eenmaa küsis, kuidas juhtus nii, et kui omal ajal riigipühi Eesti seadusesse kirja pandi, valiti välja just need pühad. Ma jäin talle vastuse võlgu, ma tõesti seda ei tea. Kui vaadata puhtalt usulist tausta, siis oleks palju loogilisem olnud, kui riigipühade seaduses oleks sätestatud vaba päevana esimene ja teine ülestõusmispüha. Samas olen seda meelt, et pole õige nüüd hakata neid päevi vahetama. Ma mäletan, et 2011. aastal küsis tänane Vabaerakonna esimees Andres Herkel, kas Keskerakonna fraktsioon oleks päri seesuguse ettepanekuga, et vahetada suur reede riigipühade seaduses ülestõusmispühade teise pühaga. Siis poleks vaja üht riigipüha juurde teha, vaid asendada üks teisega. Ma leian, et traditsiooni hoidmise mõttes ei ole seesugune asendamine väga õige tee. Pigem nõustuda sellega, mida on meie fraktsioon välja pakkunud: et suur reede ja kaks ülestõusmispüha oleks kõik riigipühad ja puhkepäevad. See on üks tervik, olgu rahvakultuuri seisukohalt või siis kiriku poolt vaadates.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Ammas, palun!

17:03 Andres Ammas

Aitäh, härra eesistuja! Härra ettekandja! Ma täiesti mõistan teie soovi täna kõnepuldis võimalikult pikalt olla, sest loodetavasti teie viibimine Riigikogus enam väga palju kuid ja aastaid ei kesta. See saab kesta ainult sinnamaani, kuni Riigikohus on otsuse langetanud. Aga küsima ajendas mind üks teie hetk tagasi kõlanud väide, et te olete oma elus ja tegevuses juhindunud kümnest käsust. Üks nende seast kõlab: sina ei pea mitte varastama. Kas selle käsu interpretatsioon ei võiks kõlada ka niimoodi: sina ei pea mitte noort kolleegi varastamisele õhutama? Teatavasti on Eesti kohtu kaks astet teid sellises tegevuses süüdi mõistnud. Kuidas te siis kommenteerite oma sellist väidetavat kristlikku käitumist?

17:03 Priit Toobal

Aitäh, kallid kolleegid! Õnneks mõistab Eesti riigis kohut ja kedagi süüdi üksnes kohus. Ei saa seda teha ei Andres Ammas ega ükski teine parlamendiliige.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mart Helme, palun!

17:03 Mart Helme

Aitäh, lugupeetud asespiiker! Hea ettekandja! Ma kuulsin teie suust väidet, et te ei tea, missuguse positsiooni võtab selles küsimuses Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon. Ma tahan nii teile kui kolleegidele saalis kinnitada, et me oleme konservatiivne erakond, mis tähendab seda, et me peame äärmiselt oluliseks ka Eestis kristlike pühade, tähtpäevade ja traditsioonide au sees hoidmist. Sellest seisukohast lähtuvalt me toetame seda seaduse muutmise ettepanekut ja kindlasti hääletame ülestõusmispühade teise püha riigipühaks nimetamise poolt.

17:03 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud Mart Helme! Mul on väga hea meel selle toetuse üle. Olin sunnitud nii ütleva, kuna teie fraktsioon on praegu seitsmeliikmeline ja teil ei ole jagunud esindajat põhiseaduskomisjoni, kus oleks saanud teie seisukohta kuulda. Aga üks hääletuse ajal on see näha ja mul on väga hea meel, et teie fraktsioon on otsustanud liituda nendega siin saalis, kes peavad ülestõusmispühade teist püha oluliseks pühaks ja näevad selles suurt traditsioonilist väärtust. Nagu ma ütlesin, üks Vabariigi Valitsuse esindaja ja põhiseaduskomisjoni esimehe Kalle Laaneti põhjendus tagasilükkamise ettepaneku tegemisel oli väide, et see ei ole osa meie traditsioonidest. Aga oma ettekandes ma rääkisin 1937. aasta riigipühadest ning siis see oli vaba päev ja riigipüha. Ma loodan, et te kõik peate sellest traditsioonist lugu. Aga suur aitäh veel kord!

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kadri Simson, palun!

17:03 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Te oma ettekandes mainisite ka seda, et see ei ole esimene kord, kui olemasolevatele riigipühadele tahetakse lisada üks kristlik püha, et Eesti inimestel oleks võimalus seda vabal päeval tähistada. Kümme aastat tagasi andis Riigikogu 69 poolthäält Keskerakonna ettepanekule 24. detsember vabaks päevaks muuta. Kuni aastani 2005 oli see tööpäev. Kas te olete tutvunud toonaste stenogrammidega ja saanud aru, miks läks aastal 2005 nii, et üks kristlusega seotud püha sai valdava osa Riigikogu saali toetuse ja ühtegi vastuhäält ei olnudki, aga praegu on selline vastuseis?

17:03 Priit Toobal

Aitäh! Juba möödunud korral, 2011. aastal, kui Keskerakonna fraktsioon samasisulise eelnõu menetlusse andis, ma uurisin, kuidas läks nii, et suure saali enamus meie ettepanekut toetas. Üks põhiargument oligi, nagu ma tänagi siin palju rääkinud olen, see, et mitu usulise taustaga püha kuuluvad omavahel kokku. Jõululaupäev kuulub kokku talle järgneva kahe pühaga – need on esimene ja teine jõulupüha. Üsna loogiline on, et sellesse komplekti kuulub ka jõululaupäev. Kui Toivo Tootsen seda eelnõu siin saalis kaitses, siis võis tema kõnest välja lugeda eelkõige selle põhjuse. Teine põhjus, mis tema ettekannet lugedes selgus: ka tollal võrreldi, kui palju tööd Eesti inimesed võrreldes Euroopa teiste riikide elanikega teevad. Juba siis oli see näitaja märksa suurem kui mõneski teises Euroopa riigis. Eesti inimene töötas ka sel ajal üsna tublisti rohkem.

Kui veel meenutada 2005. aastat, siis enne seda oli Keskerakond pannud lauale märksa mahukama ettepaneku, mis sündis seetõttu, et Eesti inimestel ei lasta puhata just sellel kõige pimedamal ajal. Siis tahtsime kehtestada n-ö pikad talvepühad ehk siis lausa terve nädala vabaks teha ja riigipühade loetellu lisada. Mingis mõttes võib-olla siis koalitsioon ja teised, kes selle poolt hääletasid, võtsid seda jõululaupäeva vabaks kuulutamist ja riigipühaks tegemist kompromissile minekuna. Eks seal oli kindlasti mitu argumenti, aga põhiliselt see, et see oli täiesti loogiline ja traditsioonidega kooskõlas olev lahendus. Kui esimene ja teine jõulupüha on vabad päevad, siis sinna komplekti kuulub ka jõululaupäev.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Henn Põlluaas, palun!

17:03 Henn Põlluaas

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea kõneleja! Omal ajal, olles eraettevõtja, oli mul hea koostööpartner Saksamaal. Nagu siin juba öeldud on, teistes riikides on märksa rohkem riigipühasid ja kohalikke pühasid. Seetõttu oli mul vahel üsna raske oma partneriga kontakti saada – igas kuus oli mitu püha. Mis te arvate, milliseid pühasid Eestis veel võiks lisaks teie pakutule tulevikus kaaluda?

17:03 Priit Toobal

Aitäh! Tõesti, see eelnõu puudutab väga selgelt ühte püha, aga ma korra juba mainisin ja tuletasin meelde kunagist Isamaaliidu ettepanekut. Üle viie aasta toimub Eestis üldlaulu- ja -tantsupidu. See päev või ka sellele eelnevad päevad, mida Isamaaliit pakkus, võiks ehk väärida riigipühade nimekirja paigutamist. Ja siis võiks ehk mõneks ajaks selle seaduse rahule jätta, rohkem minu arvates enam riigipühasid lisama ei peaks. Lahates seda teemat mõlemalt poolt, nii rahvakalendri kui ka kirikukalendri poole pealt, tundub, et riigipühade loetelu oleks siis täiesti piisav.

Teie viide Saksamaale aga tuletas mulle meelde, et Reformierakonna liige Innar Mäesalu tegi maavanemana pärast seda, kui oli saanud Reformierakonna ministri käest eitava vastuse ettepanekule kõnealune püha riigipühaks teha, ettepaneku kuulutada see päev Läänemaal maakondlikuks pühaks. Ta tegi maakonnas tegutsevatele ettevõtetele ettepaneku lasta selgi päeval inimestel puhata ning anda usklikele võimalus minna kirikusse ja jumalateenistusest osa võtta. Ma arvan, et see ei ole väga hea lahendus. See tekitaks Eestis suurt segadust, kui ühes maakonnas või ühes asutuses on tööpäev ja teises maakonnas, teises asutuses ei ole. Lahendus on see, mille Keskerakonna fraktsioon oma ettepanekus on välja käinud.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Nüüd palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Martin Kuke!

17:03 Martin Kukk

Head saalis viibijad ja kõik kuulajad! Põhiseaduskomisjon käsitles Keskerakonna esitatud eelnõu 1. juunil 2015. aastal oma istungil. Annan teile lühikese ülevaate sellest, milline arutelu komisjoni istungil oli. Eelnõu algataja esindaja tutvustas meile Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud pühade ja tähtpäevade seaduse § 2 täiendamise seaduse eelnõu 4, mille eesmärk on täiendada seadust sättega, mis muudab ülestõusmispühade teise püha riigipühaks ja puhkepäevaks. Eelnõu algataja esindaja märkis muu hulgas seda, et OECD andmetel töötati Eestis 2013. aastal keskmiselt 1868 tundi, mis ületab selgelt OECD keskmist näitajat. Rohkem tehti tol aastal töötunde kolmes Euroopa riigis. Euroopa Liidu keskmine on algataja väitel umbes 1600 töötundi töötaja kohta aastas. Algataja sõnul ei tohiks eelnõuga plaanitav muudatus majanduslikust aspektist probleemi tekitada.

Komisjoni liikmed kuulasid eelnõu algataja esindaja selgitused ära ning esitasid täiendavaid küsimusi. Tunti huvi, kui palju mõjutab eelnõuga plaanitav muudatus sisemajanduse kogutoodangut ja inimeste sissetulekuid. Algataja esindaja vastas, et kuna majanduslik mõju ei ole märkimisväärne, siis ei ole seda eelnõu seletuskirja märgitud. Justiitsministeeriumi esindaja, kes osales komisjoni istungil, selgitas, et Eesti Keskerakonna fraktsioon on algatanud samasisulise pühade ja tähtpäevade seaduse muutmise eelnõu juba kolmel korral ja Vabariigi Valitsus on iga kord otsustanud seda mitte toetada. Eesti Keskerakonna fraktsioon on põhjendanud oma eelnõu sellega, et enamikus Euroopa Liidu riikides on kõnealune päev riigipüha ja seetõttu muutuks ettevõtjate olukord lihtsamaks. Vabariigi Valitsus on leidnud, et riigipühade määramisel peaks pigem arvestama kultuurilist tausta ja ettevõtjad juba tegelikult arvestavad teiste riikide pühadega. Näiteks iseseisvuspäev on igas riigis ju selle konkreetse riigiga seotud ja erinevatel kuupäevadel. Lisaks tuleb mainida, et eelnõus on tegemata kulude analüüs. Eelnõu algataja esindaja märkis, et kuna suur reede ja ülestõusmispühade esimene püha on juba Eestis riigipühad, siis miks ei võiks lähtuvalt samast usulisest ja kultuurilisest taustast olla riigipüha ka ülestõusmispühade teine püha. Justiitsministeeriumi esindaja vastas, et iga riigipüha puhul on kaalutud ja põhjendatud, miks peaks see päev teistest enam väärtustatud olema. Eelnõus on muudatuse põhjenduseks toodud pigem see, et rahvas on ära teeninud ühe lisapuhkepäeva, mitte põhjendatud seda, miks peaks see päev kultuuritraditsioonist lähtuvalt olema riiklik püha.

Kogu peetud diskussioonist lähtuvalt otsustas põhiseaduskomisjon teha ettepaneku võtta eelnõu täiskogu istungi päevakorda ja eelnõu tagasi lükata (poolt 5 komisjoni liiget, vastu 2, erapooletuid 0). Ettekandjaks otsustati määrata põhiseaduskomisjoni liige Martin Kukk. Aitäh!

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on ka küsimusi. Jaanus Karilaid, palun!

17:03 Jaanus Karilaid

Aitäh, hea ettekandja! Teie ettekanne on natuke silmakirjalik ja eri eelnõusid te menetlete väga erineva metoodika järgi. Kobareelnõu puhul näiteks puudub vähimgi analüüs mõju kohta tööhõivele, aga te lähete ikkagi selle eelnõuga lõpuni. Milliseid arvutusi täpsemalt te siis tahate saada, kui me kõik teame, et sellel muudatusel on suur emotsionaalne väärtus ühiskonnas? Põhjendage ära, milliseid arvutusi te ootate! Ja kas ei oleks võinud seda probleemi lahendada muudatusettepanekute abil, mitte eelnõu tagasi lükata?

17:03 Martin Kukk

Aitäh! Eelnõu seletuskirjast ei selgu, milline on töönädala pikkuse lühendamise konkreetne mõju Eesti sisemajanduse kogutoodangule ja riigieelarvele.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Heimar Lenk, palun!

17:03 Heimar Lenk

Aitäh! Teie vastus oli väga põgus, võib-olla natuke süüviksite sellesse küsimusse. Mina jätkan eelmise küsija teemat viitega, et te soovite majanduslikke arvutusi, tahate näha, kui palju üks riigipüha kärbib mõne ettevõtja kasumit või riigikassa tulupoolt. Kas teie, noore mehe arvates ikka on eetilise selle üle arutleda, kui me räägime ühest maailma suurimast usupühast ja Eestis ühe lisapuhkepäeva

tekitamisest? Kas on õige siin üleüldse arutleda, kui palju inimesi sel päeval töötab ja kui palju me kaotame rahas? Võib-olla lihtsalt peaksime minevikus tehtud vea parandama ja mitte niimoodi ainult majanduses kinni olema. See majandus, nagu te näete, on pannud meie rahva Euroopas kõige rohkem tööle, aga seda kõige väiksema palga eest.

17:03 Martin Kukk

Aitäh! Ma arvan, et selle üle arutlemine on praktiline.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Marika Tuus-Laul, palun!

17:03 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Mulle tundub, et te komisjonis olete eelnõu väga põgusalt arutanud – teie vastused on sedavõrd lühikesed, teil ei olegi justkui midagi vastata. Aga mina küsin järgmist. Kas te ei arva, et sellesama majandusarengu ja arvude seisukohalt on puhanud inimene palju tootlikum ja töötab üldse paremate tulemustega? Ja kas te teate, et lisaks sellele, et Eesti inimene töötab Euroopa keskmisest rohkem ja puhkab vähem, teatavad uuringud, et Eesti inimene on ka tunduvalt õnnetum kui teiste riikide elanikud? Kui need kaks argumenti kokku liita, siis ma arvan, et majandustulemused paraneksid. Kui teile meeldib niimoodi just majanduse poole pealt rehnutit teha, siis kas te sellest küljest lähenedes ei näe positiivset tulemust? Või kuidas te istungil käsitlesite seda teemat?

17:03 Martin Kukk

Aitäh! Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 98 ütleb seda, et mina peaksin siin edasi andma komisjonis toimunut. Õnne- või õnnetusetunde üle arutlemine, ma arvan, ei ole antud kontekstis praktiline ega vajalik.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Märt Sults, palun!

17:03 Märt Sults

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Lugu selline. Et Euroopas hästi tegutseda, võtsime vastu väga ebatervisliku ja tõestatult kahjuliku seaduse, kellakeeramise seaduse. Kõik psühholoogid, arstid ja muud spetsialistid kinnitavad, et inimese biomehaanika on kõvasti häiritud vähemalt kuu aega, kui kella tund aega edasi või tagasi on keeratud. Ometi oli sellega kõik korras. Kuid nüüd te ei taha arutleda inimeste vaimse tervise ja usutunnistuse üle ega taha üldse Euroopaga sarnaneda. Kella keerasite küll kohe, aga usupühade poolest ei taha üldse ei Norra ega teiste riikidega sarnaneda, siis olete käte-jalgadega vastu. Mis see põhjus on?

17:03 Martin Kukk

Kuna eelnõu seletuskirjast ei selgu, milline on Eesti keskmise tööaja lühendamise võimalik mõju sisemajanduse kogutoodangule, siis me peame vajalikuks seda eelnõu mitte toetada.

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kersti Sarapuu, palun!

17:04 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus põhineb ka teadmisel, et sellesisuline eelnõu esitati esimest korda juba 2011. aastal ja seda on mitu korda menetletud. Kas tõesti on asi selles, et ettepanek ei ole tulnud õigelt poolt, või olete nii põhimõtteliselt selle püha vastu?

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Seda eelnõu on korduvalt tagasi lükatud ja võrreldes varasemate kordadega ei ole tekkinud pooltargumente, miks peaks selle eelnõu heaks kiitma.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mart Helme, palun!

17:04 Mart Helme

Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te olete mõnevõrra noorem kui mina ja seetõttu teil ilmselt puudub võime tõmmata paralleele selle ajaga, mis eelnes Eesti Vabariigile. Mina tõmban selle paralleeli praegu väga selgelt. Mida rohkem Nõukogude Liidu ajal räägiti majanduse tõusust ja majanduse parandamise võimalikkusest, seda kehvemaks olukord läks. Ma olen märganud, et Eesti Vabariigis on Reformierakonna juhtimisel tekkinud täpselt samasugune tendents ja ka nüüd te põhjendate selle ettepaneku tagasilükkamist majanduslike kaalutlustega. Andke andeks, aga emotsionaalsed kaalutlused on siin tunduvalt olulisemad ja ma arvan, et kui Eesti Vabariik leidis need sajad miljonid, mis tuli maksta Euroopa stabiilsusmehhanismi, ja juba me kavandame kõikvõimalikke summasid immigrantide vastuvõtmiseks, siis see majanduslik kulu, mis võib olla seotud ühe päeva vabaks andmisega inimestele ...

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun küsimus!

17:04 Mart Helme

Need asjad ei ole kõrvutatavad.

17:04 Martin Kukk

Kas te esitaksite küsimuse, ma siis vastaksin.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Marika Tuus-Laul, palun!

17:04 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Ma saan aru, et komisjonis arutati seda teemat pikemalt, aga teie kirjeldus komisjoni istungil toimunust oli väga lühikene. Rääkige palun täpsemalt, mida seal räägiti, milleni jõuti ja kas oli juttu sellest, miks peab Eesti inimene töötama tunduvalt rohkem kui Euroopa elanik keskmiselt. Töite ise siin arvud välja: 1600 tundi on Euroopa keskmine, Eestis 1868 tundi. Kas räägiti ainult mõjust majandusele või räägiti ka inimeste tervisest ja usutraditsioonidest?

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Ma saan asjast nii aru, et teie küsimuse eesmärk ei ole saada täiendavat teavet. Ma andsin komisjoni tööst ülevaate oma sõnavõttus ja ka Priit Toobal kirjeldas siin puldis väga põhjalikult selle eelnõu plusse ja miinuseid. Te võite selle stenogrammist välja võtta ja oma küsimusele vastuse saada.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Heimar Lenk, palun!

17:04 Heimar Lenk

Aitäh! Kas teile ei tundu, et te annate meile vale nõu? Te ärge üldse siis pulti tulge, eks me loeme stenogrammi Riigikogu koduleheküljelt. Aga mul on teile selline küsimus, et kas te pole äkki üleüldse valmistunud tulema pulti seda küsimust lahkama. Ei ole vaja seda kollast raamatut avada ja öelda, et ma räägin sellest, mis komisjonis jutuks oli. Te peate selle ka lahti mõtestama ja meile räägitut selgitama, aga te ei ole täna selleks võimeline olnud.

17:04 Martin Kukk

Tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-st 98 olen ma andnud ülevaate komisjoni tööst.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jaak Madison, palun!

17:04 Jaak Madison

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Austatud ettekandja! Ma jätkan Mart Helme sõnavõtu teemat. Küsimust ta ei jõudnud esitada, seega ma esitan tema eest küsimuse. Reformierakonnale meeldib väga viidata statistikale ja majandusproгноosidele. Rahandusministeeriumis on piisavalt nõunikke ja analüütikuid, kes võiksid välja arvutada, kui suur oleks eeldatav kulu, kui see seadus saaks muudetud ja üks riigipüha juurde tehtud. Te langetasite otsuse, et ei toeta Keskerakonna fraktsiooni eelnõu. Kas teil on selleks ka majanduslik põhjendus ja ette näidata arvud, kui suur oleks eeldatav kulu, kui te eelnõu toetaksite?

17:04 Martin Kukk

Eelnõu algataja saab pöörduda Rahandusministeeriumi poole, kes need arvutused kindlasti teeb. Seejärel on võimalik seda uuesti arutada.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Priit Toobal, palun!

17:04 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Hea ettekandja! Kõigepealt pean ümber lükkama ühe teie vale väite, et seda eelnõu on korduvalt tagasi lükatud. Seda eelnõu ei ole parlamendis mitte kunagi tagasi lükatud, see on alati jäänud põhiseaduskomisjoni esimehe sahtlisse ja ta on välja kukkunud seoses koosseisu vahetumisega. Mitte kordagi ei ole seda tagasi lükatud. Nii palju julgust pole koalitsioonisaadikutel olnud, et selle vastu hääletada. Minu küsimus puudutab majanduslikku arvutust. See teema oli komisjonis arutlusel ja selle kohta ei saa vastata, et seda ei käsitletud. Aga kui 2004. aasta jõululaupäev ei olnud riigipüha ja vaba päev, 2005. aasta oma oli, siis kuidas see mõjutas kahe aasta võrdluses SKT-d?

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Esiteks, ma pidasin silmas valitsuse tagasi lükatud, mitte Riigikogu tagasi lükatud eelnõu. Ja ma arvan, et täna lükatakse see eelnõu Riigikogus tagasi. Mis puudutab 2004. ja 2005. aasta SKT-d, siis ma kindlasti saan selle järele vaadata ja teile pärast omavahel öelda.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Tamm, palun!

17:04 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud komisjoni ettekandja! Saan aru, et põhiargument on see, et see muudatus mõjutaks negatiivselt Eesti riigi majanduskasvu. Aga ma toon teile konkreetse näite. Viimasel viiel aastal on Läti ja Leedu majanduskasv olnud Eesti riigi omast kaks korda suurem, ometi seal on see puhkepäev olemas. Euroopa Komisjoni prognoos ennustab ka järgmiseks aastaks Lätile ja Leedule suurt majanduskasvu. Nii et kartus ühe täiendava puhkepäeva mõjus ei saa põhjus olla, põhjus on milleski muus. Rääkige õigest põhjusest!

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Ma ei saa nõustuda väitega, et ühe tööpäeva kaotamine ei mõjuta Eesti majandust.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kadri Simson, palun!

17:04 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud komisjoni ettekandja! Kas komisjonis tekkis ka selline mõte, et kui komisjoni liikmetel puudub kompetents mõista seda, mida toob kaasa üks lisapuhkepäev, näiteks ka positiivne mõju sisetarbimise kontekstis, siis võiks seda küsida komisjonidelt, kes asjast aru saavad? Näiteks võinuks küsida arvamust kas rahanduskomisjonilt või majanduskomisjonilt. Riigikogu juhatus on komisjonidele

laiali saatnud juhtnöörid, et kui teie päevakorda satub eelnõu, mille üle otsustamisel teil kompetents puudub, siis küsige targematelt. Kas selline arutelu oli või arvasite, et lihtsam on üldse mitte teemasse süüvida?

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Selle eeltöö oleks võinud ära teha algataja.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Riigikogu liikmel on õigus kahele küsimusele. Kas Priit Toobalil on protseduuriline küsimus?

17:04 Priit Toobal

Aitäh! Esimene oli protseduuriline, kolmas on sisuline.

17:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Selge. Palun!

17:04 Priit Toobal

Aitäh! Tänavu langeb kaheksa riigipüha nädala sisse ehk tööpäevadele ja kolm puhkepäevadele. Järgmisel aastal aga on nii, et viis riigipüha on tööpäevadel ja kuus puhkepäevadel. Millisel viisil ja kas üldse Rahandusministeerium konkreetset eelarvet või ka pikemat prognoosi koostades niisuguseid asju aluseks võtab?

17:04 Martin Kukk

Aitäh! Selle küsimuse saate esitada Rahandusministeeriumile, aga ma väidan, et ühe tööpäeva kaotamine aastast Eesti riigi majandusele positiivselt ei mõju.

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jaak Madison, palun!

17:05 Jaak Madison

Aitäh! Segaseks jääb kõik kuidagi. Öeldakse, et eelnõu tagasilükkamise põhjus on majanduslik. Samas, kui küsitakse väga konkreetset, kas te arvestate majandusaasta prognoosi tegemisel, millised riigipühad langevad tööpäevadele, millised vabadele päevadele, siis te ütlete, et palun pöörduge Rahandusministeeriumi nõunike või analüütikute poole. Kui te olete tulnud siia ette kandma, võiksite konkreetset vastata, mis on need reaalsed majanduslikud põhjused, miks seda eelnõu ei saa toetada. Tooge välja protsendid või muud arvud, ja me oleksime kõik rahul. Kas teil on neid andmeid kuskilt võtta või soovitate endiselt pöörduda Rahandusministeeriumi poole?

17:05 Martin Kukk

Aitäh! Rahandusministeeriumi poole pöördumine ei ole kunagi liiast, aga talupojaloogika ütleb seda, et kui aastast tehakse kaheksa tundi vähem tööd, siis järelkult sellel on oma mõju majandusele.

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kas kolleeg Tarmo Tammel on ka protseduuriline küsimus? Teil on kolmas küsimus.

17:05 Tarmo Tamm

Palun vabandust!

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrei Novikov, palun!

17:05 Andrei Novikov

Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Kui rääkida sellest, et seda tähtaega ei saa kehtestada, kuna sellel on negatiivne majanduslik mõju, kas siis selleks, et majandust elavdada, olete kaalunud tähtaegade arvu vähendada?

17:05 Martin Kukk

Tähtaegadest ma ei tea midagi, aga ma saan aru, et see konkreetne küsimus ei puuduta seda eelnõu.

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Nüüd avan läbirääkimised. Jüri Adams Eesti Vabaerakonnast, palun!

17:05 Jüri Adams

Lugupeetud rahvaesindajad ja siin saalis praegu mitte viibivad stenogrammiosakonna töötajad, kes peavad kõige selle, mis siin toimub, stenogrammis talletama! Ma palun ka selle kirja panna, et minu fraktsiooni nimel peetav lühike kõne ei kuulu kindlasti mitte sellesse hiilgavasse buketti, kus me oleme täna ära tundnud kõiki vanu läbiproovitud juntimise meetodeid ja nende kõrval kogenud ka uusi ja huvitavaid.

Vabaerakond kujundas selles küsimuses oma seisukoha. Ajalugu on niisugune, et taastatud Eesti Vabariigi pühade küsimus otsustati VII Riigikogu ajal, mis viis sellesisulise seaduse esimese variandi vastuvõtmiseni. Selle ettevalmistamise ja läbirääkimiste käigus oli üks väga oluline diskussioon, nimelt selle üle, et Eesti riigis tuleks saavutada konsensus, kui palju meil riigipühad on ja millised need on. Tookord otsustati, et neid ei tohiks olla rohkem kui kümme. Järgnenud aastakümnete jooksul on kaks riigipüha juurde tulnud. Meie arvates oleks praegu õige piirduda ainult selle 11-ga, mis meil on, pluss rahvuspüha. Meil ei ole põhimõtteliselt selle vastu midagi, kui Riigikogu otsustab, et ka eelnõu autorite pakutud riigipüha Eestis kehtiks, aga selle tasakaalustamiseks peaks ühe praegustest riigipühadest nimekirjast kustutatama. Aitäh!

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Priit Toobal Keskerakonna fraktsiooni nimel, palun!

17:05 Priit Toobal

Hea istungi juhataja! Head kolleegid! Ma tahan ikkagi meelde tuletada, miks Keskerakonna fraktsioon selle eelnõu siia parlamendisaali on toonud – miks ta tõi selle eelnõu siia saali 2011. aastal, miks 2014. aastal ja miks nüüd, 6. aprillil tänavu. Martin Kuke ettekandest võis jääda mulje, et mingil viisil püüab Keskerakonna fraktsiooni eelnõu Eesti majandust päästa. Ei püüa. Seda saab teha hoopis teistsuguseid eelnõusid menetledes. Seda saab teha nende eelnõude abil, mis täna lähimatel öötundidel siin saalis menetlusele tulevad, või õigemini, Eesti majanduse saaks päästa, kui need eelnõud parlamendisaalis menetlusest tagasi võetaks. Neid ei tohiks siin saalis edasi menetleda ja veel vähem neid haamrilöögi saatel vastu võtta.

Meie esitatud eelnõul on väga sisuline ja sügav taust. Eesti inimesed on valdavalt usulembesed inimesed. 400 000 inimest ehk kui välja arvata alla 15-aastased lapsed, siis peaaegu pool elanikkonnast usub nendesse väärtustesse, mis on kirjutatud piiblis ja eri konfessioonide paberitesse-dokumentidesse. Ja üks neist paberitest määratleb pühad, mida tähistatakse, mida peetakse. Nende seas on ka meie välja pakutud teine ülestõusmispüha, mis koos suure reede, vaikse laupäeva ja esimese ülestõusmispühaga on pühad, mida Eesti inimene tahab tähistada, mida Eesti inimene tahab pidada. Nagu ma ettekandes ütlesin, sellel pühadel on kaks tahku. Üks tahk on see, millest palju on räägitud, ehk siis usuline tahk. Teine tahk on see, et ka eesti rahvakultuuris peetakse seda väga sisuliseks ja tähtsaks pühaks, mil soovitakse oma perega, kõigi lähedastega koos olla. Väga paljud meist on sunnitud praeguse valitsuse, eelkõige Reformierakonna poliitika tõttu jätma kodumaa ja minema tööle kuskile välismaale. Näiteks Soomes on kõnealune päev vaba päev ja see annab sealsetele eestlastele võimaluse pikemalt kodus olla, tulla siia Eestisse ja oma perega koos aega veeta. Pereisa, kes Soomes ehituse peal töötab, saab selle päeva vabaks, aga tema naine siin Eestis peab tööd tegema. Eestis on see tavaline tööpäev.

Me tahame kuuluda euroopalikku kultuuriruumi. Seda on korduvalt kinnitanud kõik Eesti riigi juhid, nii

valitsusliikmed kui parlamendi juhtivad tegelased. Ja valdav osa 28-st Euroopa Liidu riigist ning kui vaadata Euroopat laiemalt, siis üldse väga suur osa kogu Euroopast tähistab teist ülestõusmispüha riigipühana. Seda peetakse nii oluliseks päevaks, et sel päeval ei ole inimestel tarvis tööle minna. Miks me peame koos Malta ja Portugaliga olema üks neist kolmest Euroopa Liidu riigist, kes arvavad, et las meie inimesed teevad sel päeval tööd?

Tõesti, see eelnõu ei ole Eesti SKT või üldse majanduse kasvatamise eelnõu. Samas pole üldsegi vähetähtis, et kui vaadata arvnäitajaid, mis räägivad sellest, kui palju Eesti inimesed keskmiselt nädalas, kuus või aastas tööd teevad, siis näeme, et Eesti inimesed töötavad väga palju. OECD andmetel töötab Eesti inimene aastas keskmiselt ligi 100 tundi rohkem, kui on OECD riikide keskmine näitaja. See on väga suur arv. Ületöötamisest tekib tööstress, tekivad pinged. See on see, mille kohta Marika Tuus püüdis komisjoni ettekandjalt küsida. Ma palun lisaaega!

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolm minutit lisaaega.

17:05 Priit Toobal

Marika Tuus püüdis komisjoni esindajalt Martin Kuke küsida, kas istungil arutati ka rahva tervise probleeme. Ütlen, kallid Marika, et samasugune diskussioon oli ka komisjonis: ega väga sisuliselt seda teemat arutada ei tahetud. Samas me teame väga hästi, mida tähendab see, kui inimene on stressis, tema tervisele. Kui vaadata Euroopa Liidu statistika taustal Eesti inimeste suremust näiteks südame-veresoonkonna haigustesse, mis tekivad just sellest, kui inimene on stressis – peamiselt on stressi tekitaja eri uuringute kohaselt just see, et liiga palju tuleb tööd teha –, siis see arv on kaks korda suurem kui riikides, kus inimesed töötavad vähem.

Võtame teise näitaja: Eestis tehtud enesetapud. Mis on meie rohkete enesetappude põhiline põhjus? Taas just see, et inimesed on väsinud ja peavad liiga palju tööd tegema, et teenida seda väikest raha, millega saab vaevu ära elada. Heimar vist oli see, kes küsis Martin Kuke käest, kas on üldse eetilise rääkida selle eelnõu menetlemisel mingisugustest rahalistest näitajatest ja arvutada, kas see kuidagi SKT-le mõjub. Minu meelest on selle eelnõu puhul mängus palju olulisemad, palju sisulisemad, mingis mõttes palju püsivamad väärtused kui see pisike kaheldav kasu, mida majandus ehk saab, kui Eesti inimene endiselt end haigeks töötab.

Küllap need, kes seda istungit on kas või interneti vahendusel jälginud, on mõistnud, kui erinevalt inimesed ikka asjadest aru saavad. Üks erakond peab tähtsaks ainult arve, Exceli tabelleid, eelarveridasid. Aga on ka neid erakondi, neid inimesi, kes nendesamade Exceli tabelite taga, eelarveridade taga näevad ka inimest ja arvavad seda, et Eesti inimene on väärt elama niisama hästi või paremini kui teised Euroopa Liidu elanikud.

Ma kutsun kõiki rahvasaadikuid siin Riigikogus, kõiki sadat liiget üles hääletama selle eelnõu poolt! Tuletan meelde, et 2005. aastal, kui Keskerakonna fraktsioon tegi ettepaneku just nendelsamadel kaalutlustel teha üks lisapäev riigipühaks ja anda usklikele inimestele võimalus kirikusse minna, vähem usklikele koos oma perega olla, verivorsti süüa ja üksteisest rõõmu tunda, siis kuulutas parlament jõululapäeva vabaks päevaks. Nii võiks parlament ka nüüd seda eelnõu toetada ja kuulutada ülestõusmispühade teise püha Eesti riigis riigipühaks ja seeläbi ka vabaks päevaks. Loodan, et peale Keskerakonna ja EKRE fraktsiooni, kes seaduseelnõu toetavad, kiidavad ka teised parlamendiliikmed eelnõu siiski heaks ega lükka seda juba esimesel lugemisel tagasi. Suur tänu tähelepanu eest!

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mart Helme Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna nimel, palun!

17:05 Mart Helme

Lugupeetud juhataja! Kui ma siin saalis ringi vaatan, siis keda ma näen? Ma näen siin nelja-viit koalitsioonisaadikut. See on suurepärane. Kui ma kuulasin komisjoni esindaja Martin Kuke selgitusi, siis mulle meenus Tammsaare. Mulle meenus Tammsaare "Põrgupõhja uus Vanapagan", meenus Põrgupõhja Jürka, kes ütles, et eit teadis, aga eit suri ära. Pöörduge Rahandusministeeriumi poole! Pöörduge kellegi teise, minust targema poole! Sellele küsimusele ma ei vasta, sest komisjoni pädevuses see ei ole. See kõik läheb kokku sellega, et siin saalis ei ole koalitsiooni. Sest mida ütles veel Martin

Kukk? "Ma arvan, et see seadus lükatakse täna tagasi." Teiste sõnadega, ta teadis, et kummitempel pannakse nätski paika.

Siin siis ongi see meie demokraatia. Me näeme seda täna terve pika õhtu jooksul, kuidas koalitsioon tormab saali üksnes selleks, et vajutada nupule. Teda ei huvita absoluutselt see, mida arvab opositsioon. Me tegime 200 parandust. Ma usun, et neist vähemalt 20–30 on niisugused, mis teeksid need seadused paremaks, aga need lükatakse kõik tagasi. Need lükati kõik tagasi juba komisjonis. Mis puutub pühadesse, siis majandus ei ole ainult see paljuräägitud Exceli tabel. Majandus hõlmab ka inimeste suhtumist. Kui me ei suuda maksta Soome tasemel palka, siis anname inimestele kompensatsiooniks vähemalt ühe vaba päeva! Las nad kosutavad ennast. Las nad tunnevad ennast hästi ja tulevad pärast seda vaba päeva rõõmsamalt tööle. See on ka majandus, majanduse toetamine. Mängus on loomulikult ka religioosne, emotsionaalne aspekt. Suur reede on leinapäev, sest Kristus löödi siis risti. See ei ole rõõmupäev. Aga ülestõusmispühad on rõõmupühad, sest ta on üles tõusnud. Ja paljudele inimestele on see tähtis, palju tähtsam kui Exceli tabel. Inimesed, kes kiretult ütlevad, et pöörduge Rahandusministeeriumi poole, seda ei arvesta. Vaat ei pöördu! Sest me oleme inimesed, mitte numbrid Exceli tabelis. Juba ainuüksi selle pärast arvan ma, et ka need koalitsioonisaadikud, kes tunnevad, et nad on inimesed, peaksid käituma inimlikult, mitte masinlikult vajutama sellele nupule, mida neil fraktsioonis on kästud vajutada. Olge inimesed! Aitäh!

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soove fraktsioonidel ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu nr 4 esimesel lugemisel tagasi lükata. Kadri Simson, palun! Kas protseduuriline küsimus?

17:05 Kadri Simson

Jah, ma palun enne hääletust kümme minutit vaheaega.

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hästi, kümme minutit vaheaega.

V a h e a e g

17:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid, panen hääletusele juhtivkomisjoni ettepaneku eelnõu nr 4 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 53 Riigikogu liiget, vastu 32, erapooletuid oli 5. Eelnõu on esimesel lugemisel tagasi lükatud ja langeb menetlusest välja.

2. 17:01 "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020". 2014. aasta täitmise aruanne

17:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi tänase teise päevakorrapunkti juurde: "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020". 2014. aasta täitmise aruanne. Ettekandja on kultuuriminister Indrek Saar. Head kolleegid, palun tähelepanu, minister hakkab kõnelema!

17:03 Kultuuriminister Indrek Saar

Austatud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020", mille Riigikogu eelmisel aastal vastu võttis, oli juba mõnda aega oodatud uuendus ja 1998. aastal vastu võetud Eesti riigi kultuuripoliitika põhialuste värskendus. Lisaks vajadusele oli olemas ka valdkonnasisene tahe ja valmidus, mis tagas kultuuritegijate laiapõhjalise osaluse dokumendi aruteludes. Ükski paber pole siiski täiuslik ja nii vajab ka tänase arutelu peategelane kindlasti ajas täiendusi ega suuda kaugeltki vastata kõigile valdkonna ootustele. Samas on see hea alus, minu arvates lausa n-ö kultuurikonstitutsioon, millest tõukudes saab Kultuuriministeerium ka oma tööplaane seada.

"Kultuuripoliitika põhialuste aastani 2020" esimene põhimõte on minu arust niivõrd oluline, et tahan seda siinkohal tsiteerida, kuna arvan, et seda on kindlasti vaja kultuuripoliitikat hinnates alati silmas pidada. "Riik loob võimalused kultuuri arenguks ja kättesaadavuse parandamiseks nii kultuuri loojatele kui sellest osasaajatele. Kõigile Eesti elanikele peab olema tagatud võimalus kultuuri luua ja sellest osa saada sõltumatult regionaalsetest, sotsiaalsetest, kultuurilistest, etnilistest, vanuselistest, soolistest või teistest individuaalsetest eripäradest ja -vajadustest." See ilus kokkuvõte viitab ka sellele, et pole see dokument nii parempoolne ühti, kui mõni on arvanud.

Tahan omalt poolt väga tänada Riigikogu erakordse ja ajaloolise võimaluse eest Riigikogu saalis kord aastas kultuuriteemalist arutelu pidada. Seaduse järgi olen ministrina kohustatud esitama kultuuripoliitika põhialuste täitmise aruande ja sellest lähtudes on ka Riigikogu kultuurikomisjonile esitatud kirjalik aruanne ning seda koos kultuurikomisjoniga arutatud. Aruanne annab ülevaate esimesel aastal, s.o 2014. aastal tehtust. Valdkonna enda suurt huvi arutelus osaleda ja rääkida kultuuri hetkeseisust, väljuda pelgalt eelmise aasta kokkuvõtte tegemise raamidest näitab ka ajalehe Sirp viimase numbri pühendamine sellele teemale. Tänuväärset on kultuuriinimesed ise ajalehe vahendusel püstitanud hulga teemasid, mis annavad hea võimaluse valdkonnas tõusetunud küsimustele siinkohal vastata. Nagu meil kõigil on ka mulle eraldatud aeg piiratud, mistõttu püüan sissejuhatuses vastata võimalikult lühidalt ja loodan, et teie abiga saame küsimuste vóorus laiendust vajavaid teemasid juba põhjalikumalt käsitleda. Mul on hea meel, et Sirbi peatoimetaja Ott Karulin on ka füüsilisel kujul siia saali tulnud, et kultuuripoliitika arutelu eksamineerida.

Küsimused.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ma palun korraks vabandust! Priit Toobal, kas teil on protseduuriline küsimus? Palun, Priit Toobal!

18:05 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Palun vabandust, härra minister, et ma eksitan teid, kuid Riigikogu liikmetele ei ole aruanne, mille kohta te ettekannet teete, kättesaadav. Kultuurikomisjonile on see küll antud, aga rahvasaadikutele on kättesaadav üksnes ajaleht Sirp, kus paraku ei ole kogu ettekannet sees, on ainult teatud ekspertide arvamused selle valdkonna kohta. Kas oleks võimalik korraldada nii, et ka Riigikogu liikmetele antaks see aruanne paberil ja me saaksime oma küsimused ette valmistada?

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ma küsin järele, kas on võimalik aruanne Riigikogu liikmetele kättesaadavaks teha. (Pöördub nõuniku poole.) Jah, me teeme seda esimesel võimalusel. Palun, Priit Toobal!

18:05 Priit Toobal

Mul on siinkohal istungi juhatajale ettepanek võtta juhataja vaheaeg ja oodata senikaua, kuni saadikud on selle aruande kätte saanud. Muidu võib juhtuda nii, et minister lõpetab ettekande ja rahvasaadikud saavad aruande alles siis kätte. See oleks küll ebaotstarbekas tegutsemine.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jah, olen nõus. Palun abilistel mulle teada anda, kui kaua see umbes võiks aega võtta, et tagada Riigikogu liikmetele vajalikud materjalid!

Head kolleegid, juhataja vaheaeg viis minutit. Ma palun vabandust, minister!

V a h e a e g

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid, tähelepanu! Me saame nüüd oma istungit jätkata. Aruannet, mis oli kultuurikomisjonis arutusel, kultuurikomisjoni materjale ei ole kohustuslik esitada suurele saalile. Samamoodi ei ole kohustust ministri ettekannet eelnevalt saalile teatavaks teha. Aga need materjalid on kultuurikomisjonis olemas ja kõigil Riigikogu liikmetel, kellel on soov nendega tutvuda, on võimalik neid

kultuurikomisjonist küsida. Praegu jätkub siis ministri ettekanne ja pärast on igal Riigikogu liikmel võimalus esitada üks suuline küsimus.

Palun, minister, jätkake ja veel kord vabandust selle katkestuse pärast!

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma tänan väga! Väike segadus on arusaadav, sest nagu ma sissejuhatuses mainisin, on esmakordselt tegemist sellise formaadiga ja eks me ühiselt siin ilmselt jalgratast leiutame. Võtame selle siis teadmiseks ja püüame järgmine kord koostöös seda asja sujuvamalt teha.

Aga nüüd küsimused. "Millal peatub kultuuri rahastamise allakäik ja millal jõuab Eesti kultuuri rahastamine taas Euroopa Liiduga liitumise eelse tasemeni?" Me kindlasti ei lepi kultuuri rahastamine nn allakäiguga ja anname endast parima, et kultuuri eelarve kasvaks. On tõsi, et 2004. aastal oli Kultuuriministeeriumi eelarve üle 102 miljoni euro ning 2014. aastal 174 miljonit eurot. Seejuures moodustas ministeeriumi protsent riigieelarve kuludest 2004. aastal 3,6% ning 2014. aastaks oli see langenud 2,16%-le. Valitsemisala efektiivsus on seejuures kogu aeg kasvanud, sh omatulu teenimine on viimase viie aastaga tõusnud kogunisti 52%.

Küsimus: "Kuidas on plaanis tagada sotsiaalsed garantiid vabakutselistele loovisikutele?" Esiteks, loovisikute ja loomeliitude seaduse alusel on loomeliitudel võimalik aidata oma liidu liikmeid, kes loovtegevusest sissetulekuid ei saa, makstes neile loometoetust. Teiseks, 1. jaanuarist 2016 jõustuva ravikindlustuse seaduse muudatusega summeeritakse eri tööandjate juures võlaõigusseaduse lepingu alusel töötavate isikute sotsiaalmaks. See annab vabakutselistele inimestele, kes töötavad mitmes kultuuriasutuses ja kellel ühe tööandja juurest ei laeku ühes kuus piisavalt sotsiaalmaksu ravikindlustuseks, kuid mitme tööandja juurest kokku laekub, ka ravikindlustuse. Ja kolmas asi, mida me plaanime teha ja mille üle on mõnda aega arutelud käinud, on otsida lahendust, kuidas tagada ravikindlustus loovisikutele, kelle sissetulek on ebaregulaarne ja kes näiteks aastapõhiselt summeerituna tasuvad sotsiaalmaksu samas mahu kui igakuist palka saavad inimesed. Ebaregulaarset sissetulekut saavate isikute sotsiaalsete garantiide teema on ka Vabariigi Valitsuse tööplaani ühe ülesande osa.

Küsimus: "Millal on plaanis lõpetada autorikaitse seaduse rikkumine kujutavate kunstide valdkonnas ning leida raha eksponeeritud tööde honoreerimiseks?" Olukord, kus autor esitab omal soovil ja vabatahtlikult teoseid avalikkusele, selle eest tasu saamata, ei liigitu autoriõiguse rikkumiseks. Kuigi jah, kunstniku positsioon läbirääkijana ei pruugi olla sellises olukorras tõepoolest kõige tugevam.

"Millal lõpeb kujutava kunsti alarahastamine ja viiakse kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital proportsiooni teenindatava loomeliidu liikmeskonna suurusega?" Kultuurkapital on seadusega loodud avalik-õiguslik juriidiline isik, mis tegutseb vastavalt Eesti Kultuurkapitali seadusele. Kultuurkapitali rahastus ei sõltu valdkonna loomeliidu suurusest. Loomelasid tuleb selles kontekstis vaadelda kindlasti laiemalt, nii tegijate kui ka tegevusvormide paljususes.

"Kui kõik kultuurivaldkonna arengukavad näevad ette eesti kultuuri rahvusvahelistumist, siis milliseid valdkondi või suundumusi tuleb eelisarendada?" Kultuuriministeerium on peamiselt rahvusvahelistumisega tegelevaid arenduskeskusi siiani võrdselt toetanud. Kultuuri rahvusvahelistumise uuring valmib järgmisel aastal ja peale uuringutulemuste selgumist oleme kindlasti rõõmuga valmis alustama diskussiooni, milliseid suundumusi võiks või tuleks eelisarendada.

"Millised peaksid olema vabakutseliste mitteettevõtjatest kunstitöötajate sotsiaalsed garantiid? Millal võetakse omaks seisukoht, et kunst on töö, mille eest peab saama tasu, nagu see on kõigis teistes eluvaldkondades loomulik?" Sotsiaalsetest garantiidest ma teise punkti all juba rääkisin, aga ma olen nõus, et kunst on töö. Kujutava kunsti professionaalid töötavad sageli erialaselt n-ö teistes ametites, kas õpetades, oma oskusi teatri-, reklaami- või kirjandusmaailmas rakendades või näiteks näitusi kujundades. Kuid kindlasti on siin märgatavalt arenguruumi, kuidas toetada neid olulisi Eesti kunstnikke, kelle loomepotentsiaal jääb praegu kasutamata, kuna neil ei ole piisavat sissetulekut.

"Kas ja kes peaksid maksma kunstniketasusid näitustel esinemise eest? Kas riik võtab vastutuse kunstivaldkonna rahastamise eest või pannakse see raskus ainult erarahastajate õlule?" Riik rahastab kunstivaldkonda ministeeriumi eelarve kaudu, ministeeriumi taotlusvoorude ja kultuurkapitali kaudu. Kokku panustab riik kunstivaldkonda aastas üle kahe miljoni euro. Seda on vähem kui paljudes teistes valdkondades, aga kindlasti ei saa väita, et kunsti rahastamises domineeriks erakapital. Kõigepealt tuleks muidugi valdkonna sees selgeks vaielda, kas räägitakse kunstniku tööst ja selle tasustamisest (nt näituse ettevalmistamisest) või autoriõiguste hüvitamisest – teose eksponeerimise tasust. Nende puhul

on tegu nii sisuliselt kui ka rahaliselt erineva kontseptsiooniga ning siin eeldatakse laialipõhjalist konsensust ja praktikat. Näitustel esinemise eest peaks kunstnike töö teoreetiliselt tasustama töö tellija ehk näitusasutus. Küsimus on, millistel alustel ja millises mahus oleks seda loogiline ja realistlik teha. Suuremate näituseprojektide puhul makstakse kunstnikele honorari ka praegu, kuigi kahtlemata on valdkonna võimalused inimeste tööd vääriliselt tasustada pea olematud. Siin tuleks valdkonna osapooltel saavutada kokkulepe, millest kujuneks kujutava kunsti valdkondlik visioonidokument, mis omakorda oleks sisendiks Kultuuriministeeriumile.

"Milliseid samme on plaanis astuda selleks, et riiklikes muuseumides saaksid spetsialistid vähemalt Eesti keskmise palgaga võrdset töötasu?" Kultuuriministeeriumi prioriteet on riigiga töösuhtes olevate kultuuritöötajate, sh muuseumitöötajate palgatõus. Igal aastal on riigieelarvest raha juurde eraldatud, kuid senine tempo on tekitanud üha suurema mahajäämuse Eesti keskmisest palgast. 2016. aasta kohta on Rahandusministeeriumile esitatud lisataotlus, et kõrgharidusega kultuuritöötaja miinimumpalk tõuseks järgmisel aastal vähemalt 900 euronit kuus. Riigikogul on siin märkimisväärne võimalus meile appi tulla.

"Kas kunstitegevus peaks olema mingil moel võrdsustatud teadustegevusega?" Kraadiõppe kontekstis on loometegevus teadusega juba võrdsustatud, näiteks Eesti Kunstiakadeemias saab loomingulisel erialal taotleda doktorikraadi. Kindlasti ei ole loomingut sama lihtne mõõta kui teadustöö tulemusi ning see paneb piirid ka loomingulise uurimuse rahastamisele praeguses uuendustega ehk mitte lõpuni kaasa tulnud süsteemis. Arvestades, kui levinud on loomingupõhine doktoriõpe ja teadustöö maailmas, seda eriti arhitektuuri, disaini ning eksperimentaalsete materjalide tehnoloogiate valdkonnas, on Eestil kindlasti veel arenguruumi loomingulise teadustöö väärtustamisel.

"Suurem osa *non-profit* kunstiinstitutsioonide tegevustoetustest tuleb kultuurkapitalist. Kultuurkapitali prioriteet peaks aga olema loomingu ja loominguliste projektide toetamine. Kultuurkapitali toetuseta ei saaks need institutsioonid toimida. Kuidas seda lahendada?" Ei ole olemuslikku vahet, kas rahastab Kultuuriministeerium või kultuurkapital, mõlemad jagavad avaliku sektori vahendeid. Kunstivaldkonda on ressursse juurde vaja, selles oleme veendunud. Viimastel aastatel on õnnestunud oluliselt kasvatada taotlusvooru "Kunstigaleriid" vahendeid. Kahjuks ei ole see tunda andnud toetuste suuruses, kuna aasta-aastalt tuleb võimekaid algatajaid juurde. Valdkondliku visioonidokumendi protsessis on institutsioonide rahastamine üks keskseid teemasid. Loodetavasti õnnestub veel sel sügisel jõuda konkreetsete järelduste ja ettepanekuteni.

"Millal hakkab Kultuuriministeerium SA Tallinna Kunstihoone ja Eesti Kunstnike Liidu hallatavate galeriide eelarvemuredesse suhtuma sama suure empaatiavõimega, nagu seda on tehtud teatrite puhul? Pelgalt näituseruumide kinnisvaralise kuuluvuse põhjal nagu praegu ei ole drastiline vahetegemine jätkusuutlik poliitika. Tallinna Kunstihoone, linna keskseima näitusepaiga ehitustehniline seisukord ei lähe riigile ega linnale korda. Oma senist poliitikat õigustatakse sellega, et hoone omanikuks on loomeliit." Kultuuriministeeriumi koostöö Tallinna Kunstihoonega on praegu asjalik ja sisuline. Mai lõpus toimus kohtumine fondi juhtkonnaga ja koostöös oleme leidnud esialgsed võimalused olukorra parandamiseks.

"Mida teha, et Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum mitte ainult saaks edasi tegutseda, vaid et oleks tagatud ka tema normaalne areng?" Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum on omaalgatuslik näitusepaik, mille panus viimaste aastate kunstiellu on olnud märkimisväärne. Riik toetab muuseumi keskmiselt 60 000 euroga aastas. Koostöös muuseumiga oleme valmis otsima võimalusi, et tagada ka edasine areng.

"Kas Kultuuriministeerium on tutvunud Eesti Kirjanike Liidu esitatud ettepanekutega võimalike lahenduste osas algupärase Eesti kirjanduse loomise ja loojate toetamiseks?" Oleme. Jutt käib nn Norra meetodist, kus riik ostab peaaegu kõik algupärase kirjandusteosed kõigisse rahvaraamatukogudesse. Norras töötab ka süsteem, kus sooritatakse nn oste ette, enne kui raamat on ilmunud, et kirjastus teaks, milline peaks olema raamatu tiraaž. Selle mudeli nõrkuseks on paraku nii rahapuudus kui ka asjaolu, kas on ikka mõtet igasse rahvaraamatukokku osta kõike, mida Eestis välja antakse. Meeldetuletuseks ütlen, et Eestis on 549 rahvaraamatukogu, koos kooliraamatukogudega on kokku 917 raamatukogu.

"Missuguste toetusmehhanismidega kavatsetakse soodustada mahukamate proosateoste loomist, mis võiksid ka väliskirjastajate huvi pälvida?" Siin on viide "Kultuur 2020" punktile. Eraldi tellimust nn väliskirjastajatele meeldimiseks ei korraldata. Samas on Eesti Kirjanike Liit välja pakkunud nn kirjanikupalga idee, mis minu arvates väärib kindlasti edasist diskussiooni.

"Millal jõuab raamatukogu komplekteerimistoetus tagasi masueelsele tasemele?" 2008. aastal oli riiklik

rahvaraamatukogude teavikute soetamise toetus üle 2,2 miljoni euro. Aastal 2009 kahanes see toetus vähem kui 1,7 miljonile eurole ja püsis sellisena kuus aastat ehk aastani 2014. 2015. aastal leiti raha, et tõsta riiklikku rahvaraamatukogude teavikute soetamise toetust 5%. Kindlasti peab see toetus kasvama, kuid paraku ei ole praegu võimalik ennustada, millal jõutakse uuesti 2008. aasta tasemele.

"Kas on kavas langetada raamatute käibemaks masueelsele tasemele?" Maksuerisused saavad olla kogu valitsuse konsensuslik otsus. Praegune valitsus on kokku leppinud, et uusi maksuerisusi sisse ei viida.

"Kuidas loob riik "eeldused e-raamatute arvu kasvule ja suuremale levile?" Ka siin on viide enne mainitud dokumendi punktile. 2014. aasta 1. detsembri seisuga oli valminud 249 e-raamatut. 2014. aastaga lisandus 87 teost 35 autorilt. Neid raamatuid kokku on alla laaditud 65 000 korda.

Kultuuriministeerium jätkab ka 2016. aastal e-raamatute programmi ja nende raamatute suuremale levile aitab kindlasti kaasa e-laenutuskeskkonna valmimine 2016. aasta detsembriks.

"Kas on lootust, et e-raamatutegi laenutamise puhul hakatakse autoritele maksma laenuhüvitist?"

Samal ajal e-laenutuskeskkonna valmimisega töötatakse välja e-raamatute laenutushüvitise mudel.

"Kas siis, kui e-raamatut käsitletakse jätkuvalt teenuse, mitte teosena, on lootust, et ilmuvate e-raamatute arvu ja nende laenutuste arvu pideva kasvu juures suurendatakse ressursse, millega raamatukogud toodete litsentse hangivad?" Rahvaraamatukogude teavikute soetamise toetuse eest saavad rahvaraamatukogud ka praegu e-raamatute kasutamise litsentse soetada. Väljaannete soetamisel on otsustava tähtsusega lugejate soovid. Kui kasvab riiklik teavikute toetus rahvaraamatukogudele, suureneb loomulikult ka võimalus soetada kas trükiseid või e-raamatute litsentse, vastavalt sellele, mille järele on tollel ajahetkel suurem nõudlus.

""Kultuur 2020" punkti 29.2 grammatiline konstruktsioon ütleb: "Riik loob võimalused kirjanduse populariseerimist ning lugemist ja kirjandust väärtustavaid ettevõtmisi ..." Seesugune ettevõtmine on UNESCO kirjanduslinna tiitel, mis eeldab ja millega kaasneb sisukaid kirjandust populariseerivaid üritusi ning mida taotleb Tartu linn. Mil moel plaanib riik tulevast kirjanduslinna tegevust toetada?"

Kultuuriministeerium kindlasti toetab Tartu ambitsiooni saada kirjanduslinnaks ja on valmis ka sellesse panustama.

"Millal luuakse üleriigiline e-raamatute laenutuskeskkond, mille kohta on raamatukogud korduvalt ettepanekuid teinud?" Nagu ma juba viitasin, projekt on Euroopa Liidu vahendite toel ettevalmistamisel ja peaks valmima 2018. aasta detsembriks.

"Kuidas erinevad "Kultuur 2020" programmis toodud filmikultuuri eesmärgid aastal 2005 seatud eesmärkidest?" Filmitootmise rahastamise suurendamine on alati olnud eesmärgiks ja rahastamise tase on ka aja jooksul mõnevõrra tõusnud. Viimastel aastatel on aga püstitatud ka järgmised uued eesmärgid: riikliku nn tagasimaksefondi asutamine, filmitootmisteenuste ekspordi arendamine, kinode täiendav digiprojektoritega varustamine, uue, ettevõtteid klastrina koondava filmivõttepaviljoni rajamine ja kogu filmipärandi digiteerimine.

"Millal viiakse sisse maksusoodustus välismaiste filmiprojektide tootmiseks Eestis?" Selle üle käivad aktiivsed arutelud Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, EAS-i ja Rahandusministeeriumi vahel koostöös Eesti Filmi Instituudiga. Kultuuriministeerium peab vajalikuks ja me töötame selle nimel, et vähemalt mingiski mahu saaks pilootprojekti teostada juba 2016. aastal.

"Kui palju suureneb rahvusliku filmikunsti toetus järgmisel neljal aastal konkreetselt Kultuuriministeeriumi haldusalast, mitte Kaitseministeeriumist, Riigikantseleist, "Eesti Vabariik 100" projektist või mujalt?" Kultuuriministeerium on esitanud Rahandusministeeriumile lisataotluse, et järgmisest aastast suureneksid filmide tootmiseks mõeldud toetused iga aasta ühe miljoni euro võrra.

"Kas on kavas luua televisiooni ja filmitootmist ühendav toetusprogramm – selline, mis on muutnud konkurentsivõimeliseks Skandinaavia filmi- ja teletööstuse?" See on nüüd üks pika arutelu koht, aga sellise toetusprogrammi loomise pädevus on siiski Eesti Filmi Instituudil. Samas saab öelda, et selline programm oleks paraku tänapäeval ilmselt juba moraalselt vananenud ega pruugiks anda enam seda efekti, mida loodetakse.

"Missugused on plaanid Eesti kinode kui rahvuskultuuri seisukohalt vajalike etendusasutuste arendamiseks ja toetamiseks?" Möödunud ja ka sellel aastal suunati avalikku raha kultuurkapitali kaudu kinode digiteerimiseks, et parandada filminäitamise võimalusi üle Eesti. Toetusi on saanud Jõhvi, Kuressaare, Kärdla, Märjamaa, Paide, Rakvere, Tartu, Valga, Võru, Haapsalu, Jõgeva ja Põlva. Samuti on arutusel maakonnakinode võrgustiku loomine, mis peaks parandama filmilevi ja laiemalt väärtfilmilevi olukorda Eestis.

Jõudsime muusika juurde. ""Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2016–2019" mõõdikute

tabelis (lk 6) on teatrikülastuste, raamatute ja kontserdikülastuste arv ette nähtud üsna stabiilsena, ent välismaalt laekuvad autoritasud muusika valdkonnas peaksid algtaseme 164 102 eurolt hüppama 2019. aastaks 800 000 euron. Kas tulemuse saavutamiseks mitmekordistatakse ka (vähemalt) muusikaekspordi toetusi?" Kahjuks ei ole muusikaekspordi toetamiseks vahendite mitmekordistamist ette näha. Küll aga võib väita, et ka praeguste mahtude juures on tekkinud ministeeriumi, kultuurkapitali ja Eesti Autorite Ühingu eksporditoetuste ning välissuhtluse süstemaatilise ja teadliku eraldamise koosmõjul sünergia. Esimesed reaalsed ekspordi edulood on olemas, mis väljenduvad ka rahaliselt, ja sellesuunaline tegevus muutub üha teadlikumaks. Järjest enamad kollektiivid ja artistid jõuavad piiri taha ja osalevad rahvusvahelises muusikaelus ja -tööstuses. Täpsustuseks ütlen, et arengukava ei räägi siiski mitte 800 000-st, vaid 700 000-st eurost.

"Pillifondi loomise mõte on vana, aga kas kellelgi on selge plaan, kuidas eesmärgi poole liikuda?" Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali juht on selle teemaga väga põhjalikult tegelnud ning loodame saada lähiajal juba täpsemat infot, kuidas on võimalik ühiselt nende arengusuundadega edasi minna. Ma palun lisaaega, kuna osa aega läks kaduma!

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kui palju te vajate lisaaega?

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma loodan viie minutiga hakkama saada.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Viis minutit, palun!

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

"Kui tõenäoliselt peate nüüdisaegse, tulevikunõuetele vastava kontserdisaali, mis on ühtlasi ERSO kodu, ehitama hakkamist?" Hetkel on Eesti Kultuurkapitali kaasabil ehituse ootel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia uus saal. Järgmised suurobjektid, mida rahastatakse Eesti Kultuurkapitali seaduse alusel võimaldatud riiklikult tähtsate kultuuriehitistena, tuleb vastavalt kulka seadusele kokku leppida Riigikogu otsusega.

"Soomes on raadiojaamadel kohustus mängida vähemalt 70% ulatuses soome muusikat, mis soodustab sealse muusikatööstuse arengut. Meil on kodu- ja välismaise muusika osakaalu küsimus reguleerimata ning eesti muusika moodustab 10–15% raadios kõlavast. Kas ja kui palju tohib riik sekkuda raadiojaamades mängitava muusika päritolu reguleerimisse?" Riik sekkus raadiojaamades mängitava muusika päritolusse eelmisel aastal, kui raadiojaamade tegevuslitsentsidesse viidi sisse muudatus, et programmis esitatavast muusikast peab vähemalt 25% olema Eesti autorite loodud.

"Miks Tallinna Kammerorkestrit ei rahastata ka riikliku tegevustoetusega, mida saavad nii Pärnu Linnaorkester kui ka Narva Linna Sümfooniaorkester?" Pärnu ja Narva orkestrite rahastamine on Kultuuriministeeriumile regionaalse ja kultuuripoliitilise tähendusega küsimus. Riik ei saa paraku hakata kõikide kohalike omavalitsuste kollektiivide rahastama. Küll aga saab riik toetada ja juba toetabki kaasnevaid tegevusi, sh Tallinna Filharmoonias, mille osa on Tallinna Kammerorkester (välissõidud, heliloomingu tellimine). Sellel aastal näiteks toetab riik ka resideeruvat heliloojat Tallinna Filharmoonia juures.

"Millistest printsiipidest lähtub teatrite riiklike doteerimine? Kas, kes ja kuidas hindab selle tarvis teatrite kunstilist taset või rahvuskultuurilist tähtsust?" Teatrite riiklik doteerimine lähtub nn teatrite rahastamise komisjoni kodukorras kirjutatud kuuest kriteeriumist, mis ma jätan siinkohal ajapuuduse tõttu ette lugemata. Lisaks sellele on etendusasutustele riigieelarvest toetuste kavandamise ja jaotamise komisjoni nõustamiseks moodustatud valdkonna ekspertidest koosnev eksperdigrupp.

"Kas teatrite tegevuskulude riiklikul rahastamisel on plaanis pöörduda tagasi AITA-süsteemi juurde?" Etendusasutuse seaduse muudatused on kavas ette valmistada järgmisel aastal. Muudatustega tahame jõuda selgepiirilise ja kõigile arusaadava rahastamismudelini. AITA kui üks võimalikke rahastamise aluseid on kindlasti arutusel.

"Kas ja kuidas kavatseb Kultuuriministeerium sundida või vähemalt suunata riiklikult üsna hästi rahastatud suurteatreid tegema tihedamat koostööd väiketeatrite ja -truppidega?" Ma väga loodan, et suured teatrid ei välista koostööd väiketeatrite ja -truppidega, kuid ministeerium ei saa siin sundida, kes

kellega koostööd peab tegema.

"Kas Kultuuriministeerium toetab vaba lava sündi Narvas? Kui jah, siis millal ja milles see toetus väljendub?" Ministeerium toetab. See on oluline samm nii regionaalselt kui ka kultuurilise mitmekesisuse aspektist. Rahandusministeeriumile oleme esitanud lisataotluse 250 000 euro peale aastas.

"Millisena näeb kultuuriminister praegust teatrilast haridusvälja ning kuidas plaanitakse teha koostööd Haridus- ja Teadusministeeriumiga, et olukorda paremaks muuta? Kuivõrd vastab pakutav teatrilane haridus praeguse tööturu vajadustele?" Peamised partnerid on siin Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Teatriliit ja Eesti Etendusasutuste Liit. Teame, et nende organisatsioonide vahel käib tihe koostöö. Kultuuriministeerium toetab nimetatud organisatsioone ja vajaduse korral aitab kaasa nii ametkondlikul kui ka poliitilisel tasandil. Samuti suhtleme regulaarselt teatrikoolidega õppekavade parendamiseks ja vastavalt vajadusele peame läbirääkimisi Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

"Millal hakatakse koostama praegusele olukorrale vastavat arhitektuurivaldkonna riiklikku tegevuskava? Viimane sellekohane riiklik dokument kannab aastaarvu 2002." Arhitektuurivaldkonna arengukava koostamine on algatamisel koos valdkondlike erialaorganisatsioonidega. See ei saa olema mitte riiklik, vaid valdkonna enda arengukava, millel on Kultuuriministeeriumile sisendit andev roll. Koostööpartnerid, kes hakkavad arengukava koostama, on Eesti Arhitektuurikeskus, erialaliidud ja -organisatsioonid ning Arhitektuurikoda.

"Kes arhitektuuripoliitikat tervikuna koordineerib ja vastutab selle elluviimise eest?" Kahetsusväärset on kogu arhitektuuripoliitika koordineerimisega juba aastaid segased lood. Loodetavasti leitakse lahendus koos riigireformi elluviimisega.

"Kuidas kujundavad Siseministeeriumi planeeringute osakonna toimetamised ja planeerimisalaste suuniste väljatöötamised ruumiliselt kvaliteetset elukeskkonda?" Eestis ei ole seni planeeringute elluviimise mõjude hindamisega süvitsi tegeldud. Küll on Siseministeeriumis koostamisel juhised vastava mõju hindamiseks ning neid koostavas töögruppi kuulub ka Kultuuriministeeriumi arhitektuuri- ja disaininõunik.

Mul on tunne, et pean paluma veel viis minutit lisaaega.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun, veel viis minutit!

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Tänan! "Kas riik peaks arhitektuuri tellimisel lähtuma odavaimast hinnast või kvaliteedist? Kui palju kvaliteedipõhiseid hankeid riik läbi viinud on?" Väljatöötamisel on uus riigihangete seadus, millega luuakse parem regulatsioon väärtuspõhise hanke läbiviimiseks. Rahandusministeeriumi andmetel on juba praegu ligikaudu 25% kõigist riigihangetest väärtuspõhised.

"Miks on riigi kinnisvarapoliitika mälestiste vastu vaenulik?" Me peame oluliseks, et riik kui kultuuriväärtuste kaitsel eeskuju näitaja täidaks seda rolli paremini. Sellel suunal on palju teha, kuid õnneks on ka häid näiteid – Lennusadam, tervishoiumuuseum, Vanemuise väike maja, kohtuhooned Rakveres ja Pärnus ning Haapsalu ja Viljandi riigigümnaasiumi kordategemine. Kindlasti vajavad suurendamist riigi toetused eraomanikele, kelle valduses on mälestised. Kultuuriministeerium on viimasel kahel aastal sisemiste ressursside arvel suurendanud toetusi 75 000 euro võrra, kogusummana 650 000 euronit. Samuti oleme esitanud järgmiseks aastaks lisataotluse, sh 200 000 otsetoetusteks.

"Kes peaks mälestiste väärtustamisel eeskuju näitama?" Eelkõige saab eeskuju näidata iga mälestise omanik, sh kõik valitsusasutused ja institutsioonid. 2014. ja 2015. aastal valmistati

Kultuuriministeeriumis ette uus muinsuskaitseseadus, mille eesmärk on valdkonna korrastamine ja ajakohastamine. Selle tulemusel peaksid tasakaalustuma mälestiste omanike ja avalikud huvid. Samuti soovitakse leevendada kinnismälestiste omanike koormust. Muinsuskaitse eritingimused ja järelevalve – nii korraldamise kui ka kulud – võtab riik enda kanda. Uue seaduse rakendamisel kasvab riigi roll mälestiste omanike nõustamisel. Kompetentne nõustamine mälestiste hooldamisel on rahaliste toetuste kõrval omanike suurim ootus riigile. Seaduse tulemuslikuks rakendamiseks taotleb Kultuuriministeerium riigieelarvest lisavahendeid.

"Miks on riigi kinnisvara- ja eelarvepoliitika majanduslik efektiivsus olulisem kultuuripärandi säilitamisest?" Mõlemad peavad olema olulised, aga selge on see, et kui majanduslikku efektiivsust ei

nõutaks, siis ilmselt oleks ka vabu vahendeid vähem, et üldse midagi täiendavalt toetada saaks. Kultuuriministeerium kavatseb 2016. aastal teha uuringu, mis hindaks kultuuripärandi mõju ja potentsiaali majanduslikus kontekstis.

"Millal hakatakse pärandi korrastamist toetama EL-i tõukefondidest?" Toetusi on võimalik taotleda eri meetmetest, nagu piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meede, Eesti-Vene piiriülese koostöö programm, Interreg jne. Meie arvates võiks järgmisel perioodil olla eraldi meede kultuurimälestiste korrastamise ja taaskasutamise toetamiseks. Loodame, et seda võimaldavad ka sel ajal kirja pandavad Euroopa Liidu regulatsioonid.

"Miks viidi disainivaldkond majandusministeeriumi haldusalast Kultuuriministeeriumi alla?" Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis on disainiga tegeldud tänu selle seosele ettevõtluse ja majandusega. Disaini rakendamine innovatsiooni etteotsa on tavapärane nii Skandinaavias kui ka mujal ja see on mõistlik. Disainivaldkonna arendamisel on oluline ka selle loominguline ja kunstiline pool, kohapealse kultuuripärandi esindaja roll ning kultuuri ekspordi arendaja osa. Disain aitab luua riigile identiteeti, tõsta teenuste kui omavahelise suhtlemise töövahendite kvaliteeti ja selle kaudu arendada meie suhtluskultuuri.

"Kas disainil on vaja omaette poliitikat või peaks see olema kõikide teiste valdkondade loomulik osa?" Disaini kasutamine innovatsiooni vedurina on oluline ühiskonnas tervikuna, seega omaette poliitikal polegi ehk mõtet. Küll aga oleks valdkonnal enda tegevuste ja ressursside suunamisel kasu valdkondliku arengukava koostamisest.

""Kultuur 2020" dokumendis räägitakse ka disaini- ja tehnoloogiahariduse ühisõppekavadest. Kui palju neid Eestis on ja kuidas neil läheb?" Neid on üks. See on Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna Tehnikaülikooli ühine õppekava, mis on oluline samm õiges suunas. Kultuuriministeerium saab uute ühisõppekavade loomisele vajaduse korral tähelepanu juhtida ja parandada valdkonna ettevõtluse ja ministeeriumide vahelist koostööd. Samuti saab Kultuuriministeerium kaudselt kaasa aidata, suunates Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni partnerluse vahendeid uurimistööde toetamiseks.

"Kas arhitektuuri- ja disainivaldkonna ühendasutuse looja peaks olema Kultuuri- või pigem Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium?" Ühendasutuse loomise eestvedaja peaks olema Kultuuriministeerium, kuna muuseumid kuuluvad otseselt meie haldusalasse. Küll aga saab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetada arhitektuuri- ja disainiarenduskeskusi, mille tegevus aitab arendada ettevõtlust ja eksporti.

Need olid need 48 küsimust, mis valdkond teemakäsitlesega seoses esitas.Tänan!

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on ka terve rida küsimusi. Ain Lutsepp, palun!

18:05 Ain Lutsepp

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Pöördun teie ettekandes mainitud AITA-teema ehk siis arvestusliku inimtööaasta juurde. Palun öelge, kas on plaanis kirjutada AITA-põhine rahastamine ka etendusasutuse seadusesse!

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Jah, kui saadakse kokkuleppele, et see on see hindamisalus, siis tuleb see kirjutada ka etendusasutuse seadusesse, mis lähebki muutmisele selleks, et rahastamiskriteeriume täpsustada. See on üks olulisi muutmise põhjuseid.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Heidy Purga, palun!

18:05 Heidy Purga

Aitäh, lugupeetud juhataja! Aitäh, lugupeetud minister, hea kõne eest! Mul on küsimus muusikavaldkonnast. Traditsiooniliselt on meil muusikavaldkond jagunenud kaheks: akadeemiline pool ning selle kõrval kõik muu, mis on orienteeritud pop-, kommerts- ja meelelahutusmuusikale. Reaalsus on ammu muutunud ning selline käsitlus kuulub 20. sajandisse, kuid valdkonna institutsionaalne

struktuur on veel selgelt sennapoole kaldu. Näiteks Eesti Muusikanõukogu esitleb ennast valdkonna esindusena, kuid tegelikult esindab ta 95% nn klassikalise muusika huve, maailmavaadet ja väärtushinnanguid. Seal on erandeid, nagu Eesti Džässiliit ja Eesti Rütmimuusika Hariduse Liit. Kuna muusikavaldkond saab areneda vaid valdkonna ja ministeeriumi vahelises koostöös, siis kuidas tagada, et oleks kaasatud piisavalt mitmekesine esindatus? Kas ministeerium sooviks näha uute organisatsioonide teket või oleks see võimalik ka ilma uute organisatsioonide loomiseta?

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Sõltub sellest, milleks valdkond ise valmis on. Ministeerium ei saa otsustada, milliseid katusorganisatsioone valdkonna sees luuakse. Need initsiatiivid tulevad ikkagi omaalgatuslikult valdkonna seest. Kui tekivad organisatsioonid, kes on võimelised valdkonda esindama, siis Kultuuriministeeriumil on hea meel, kui tekivad partnerid, kes ühendavad võimalikult suurt osa ühe või teise valdkonna esindajatest. Mida tugevamad on muusikuid, muusikainstitutsioone ühendavad tugevad katusorganisatsioonid, seda lihtsam meie elu on. Nii et ministeeriumi poolt vaadates on valdkonna korrastumine alati tervitatav.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rein Ratas, palun!

18:05 Rein Ratas

Austatud kultuuriminister! Kas on võimalik saavutada põhiseaduslikku eesmärki tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine läbi aegade, kui meil on küll kultuuripoliitika põhialused aastani 2020, kuid ei ole konkreetset rahvastikupoliitikat? Olen rääkinud.

18:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Jah, rahvastikupoliitikat kultuuriminister üksinda ilmselt teha ei saa, siin on vaja Riigikogu abi ja ka teiste ministeeriumide abi. Kuidas saaks rahvastikupoliitikat paremini korraldada, kui see praegu korraldatud on? Sellele jään ma siinkohal vastuse võlgu ja võib-olla oleks see, kui mina täna sellele vastama hakkaksin, ka liiga suur ambitsioon. Loomulik on, et rahvas vajab kultuuri, ja praeguses riigi juhtimise mudelis on selle jaoks ilmselt vaja ka kultuuripoliitikat. Ma loodan, et me suudame ministeeriumis anda parima selleks, et tagada võimalikult hea baas kultuuri loomiseks, ja nagu on korduvalt öeldud ka selles käsitletavas dokumendis, et kõigil Eesti inimestel oleks võimalik kultuurist osa saada. Ma arvan, et see on ka oluline osa rahvastikupoliitikast.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Liina Kersna, palun!

18:06 Liina Kersna

Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud minister! Ma tahan küsida muusikakoolide kohta, mis iseenesest jäävad küll kohaliku omavalitsuse valdkonda, aga siiski. Meil on üle 90 muusikakooli ja just praegu kogunevad muusikakoolide direktorid Põltsamaale, et arutada ühiseid probleeme. Üks nende suurimaid ühiseid probleeme on professionaalsete õppejõudude puudus. Näiteks Võrus on kõrgharidusega pilliõpetaja brutopalk 637 eurot. Minu küsimus on, kas teil on plaane või visioon seoses muusikakoolide arenguga Eestis.

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Otse võttes käib muusikakoolide elukorraldus pigem küll Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkonda, aga meil on siin kindlasti ka väga suur ühisosa. Seda kinnitab seegi, et Vabariigi Valitsuse tööplaani järgi vastutame haridus- ja teadusministriga koos selle eest, et huvihariduse rahastamine ja kättesaadavus olulisel määral paraneb. Selle jaoks on riigi eelarvestrateegias 2017. aastaks ette nähtud 6 miljonit eurot ning 2018. ja 2019. aasta kohta 15 miljonit eurot. See töö saaks siis alata ilmselt septembrist 2017. Kõigepealt tuleb selleks välja töötada huvihariduse toetussüsteem, mille eest vastutab kultuuriminister koostöös haridus- ja teadusministriga, ja siis tuleb seda rakendada, mille eest vastutab haridus- ja teadusminister koostöös kultuuriministriga. Nii et see valdkond on tihedalt põimunud. Ma väga loodan,

või mis ma loodan, ma olen kindel, et huvihariduse kättesaadavust ei ole võimalik oluliselt parandada, kui selles valdkonnas töötavate inimeste töötasu ei tõuse. Nagu ma olen korduvalt öelnud ja ka oma vastustes viitasin, on kultuuritöötajate palk kindlasti üks ministeeriumi prioriteete ja loomulikult peavad palgad tõusma ka huvihariduskoolides.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Laine Randjärv, palun!

18:06 Laine Randjärv

Aitäh! Hea minister, tänan selle ettekande eest, mis küll suures osas baseerus Sirbis esitatud küsimustel! Kuna Anzori Barkalaja, kes kirjutas pärimuskultuurist, ei esitanud seal ühtegi küsimust, siis jäi ka teie ettekandes rahva- ja pärimuskultuuri teema absoluutselt käsitlemata. Seetõttu tahangi ma juhtida sellele tähelepanu ja küsida. See on nii suur valdkond, võib öelda, et sellega on seotud sajad tuhanded inimesed, eriti kui me räägime laulu- ja tantsupeoliikumisest ja nendest inimestest, kes seda protsessi ette valmistavad. Te rääkisite siin muusikakoolide võrgust. Väike täpsustus, et asi ei ole huvihariduses, vaid muusikakoolide ja kunstikoolide võrgustik on huvialaharidus. Nende kohta on eraldi seadused, seda tuleks tähele panna. Minu küsimus on selline. Me oleme palju rääkinud treenerite palgatõusust ja nende palgasüsteemi korraldamisest. Koorijuhid ja rahvatantsujuhid on täiesti alarahastatud ja neid ei peeta isegi pedagoogideks. Kas te võtate selle teemaga midagi ette?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Sellest hoolimata, et need terminid on veidi erinevad, ma väga loodan, et see raha, millest ma rääkisin ja mis on mõeldud huvihariduse kättesaadavuse edendamiseks, laieneb ka muusikakoolidele ja seal antavale huvialaharidusele. Aga tänan tähelepanu juhtimast, et rahvakultuur jäi Sirbis tõepoolest vaeslapse rolli, selle kohta ei küsitud ühtegi küsimust.

Mis puudutab mitmesuguste erialade õpetajaid, siis nad kõik tegelevad kultuurivaldkonnaga. Nad kõik on kultuuritöötajad. Jah, tõepoolest mitte sugugi kõik neist ei saa palka riigi käest ehk siis palgaraha tuleb tihtipeale kohaliku omavalitsuse vahenditest. Siin ma näen kahte võimalikku suunda: üks on see, millest ma juba rääkisin seoses riigipoolsete vahendite lisandumisega, teine pool on aga loomulikult riigireform koos haldusterritoriaalse reformiga. Juba see, et huvihariduse vallas töötavad õpetajad saavad 400–500-eurost kuupalka või et kohaliku omavalitsuse muuseumis või raamatukogus töötavad inimesed saavad kuus 500–600 eurot, näitab, et midagi on meie haldussüsteemis viltu. Selliste palkadega ei ole võimalik inimesi motiveerida. Järelikult peab midagi juhtuma ka riigireformi, sh haldusterritoriaalse reformi tulemusel, et kohalikud omavalitsused oleksid piisavalt võimekad maksmaks selle valdkonna inimestele väärilist palka.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Sõerd, palun!

18:06 Aivar Sõerd

Aitäh, austatud juhataja! Austatud minister! Te käsitlesite oma ettekandes Sirbis esitatud küsimuste hulgas ka nüüdisaegse, tulevikunõuetele vastava kontserdisaali, mis oleks ühtlasi ka ERSO kodu, ehitama hakkamist. Kui ma õigesti aru sain, siis te vastasite, et see võiks tulla päevakorra peale muusikaakadeemia saali valmimist ja et see sõltub Riigikogu otsusest. Aga kultuurivaldkonna objektide pikaajaline investeerimiskava aastate kaupa on neljaks aastaks vastuvõetud riigi eelarvestrateegias, mida koostab valitsus, seda ei tee Riigikogu. Kas te oskate öelda, milline võiks olla nende objektide, muusikaakadeemia saali ja nüüdisaegse kontserdisaali ehituse ajakava, kas teil on sellest mingi ettekujutus?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Mis puudutab Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suurt saali, siis nagu ma ütlesin, selle jaoks on Riigikogu otsus. Kui aastaid tagasi saadi aru, et selliste rahvuskultuuriliselt oluliste väga mahukate investeringute tegemiseks ei suudeta riigieelarve vahendeid pikaajaliselt niimoodi planeerida, et see tagaks kindluse, siis otsustati, et Kumu, Eesti Rahva Muuseum ja EMTA uus saal tulevad kultuurkapitali

investeeringute osast. Niimoodi Riigikogu siin otsustas ja ma arvan, et see oli mõistlik otsus, see andis mingi kindluse ja stabiilsuse. Praegune seis on selline, et kulka nõukogu on oma osa ehk 4 miljoni eraldamise ära otsustanud ja saab alustada kohustuse täitmist sel hetkel, kui ehitusprotsess on alanud. EMTA kuulub aga Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkonda, see protsess on nende koordineerida. Seega tuleb paraku küsida pigem haridusministri käest, kui kaugel see protsess täpselt on. Mis puudutab kontserdisaali, siis nagu ma juba mainisin, on rahvuskultuuriliselt oluliste suurte objektide finantseerimise poliitika aastaid käinud Riigikogu otsusega, mille alusel kultuurkapitali nõukogu teeb rahaeralduse. Ma arvan, et see on ka mõistlik viis kontserdisaali ehitusega edasilükkumiseks.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urve Tiidus, palun!

18:06 Urve Tiidus

Lugupeetav istungi juhataja! Lugupeetav kultuuriminister! Küsin teilt kui kogenud teatrimehelt, kes tunneb teatrielu nii lavalt kui ka teatrijuhina arenduse poole pealt, teie võib-olla üsna subjektiivset arvamust. Kuidas teie arvates Eesti teatril läheb ja kuidas selle praegune edenemine käib kokku kultuuripoliitika põhialuste ideaalse ettekujutusega?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma arvan, et teatril läheb väga hästi. Eesti teater on mitmekesine. Jätakuvalt on seal loomulikult mureks palgad. Kui Eesti kõrgharidusega näitlejad saavad 700–800 eurot palka, siis ma arvan, et pikas perspektiivis ei pruugi see olla motiveeriv. Ka teatritel on üleval palgaküsimus ja see ei puuduta mitte ainult loomingulist või, ütleme, traditsiooniliselt loominguliseks peetavat valdkonda, sest võiks öelda, et teatris on kõik tööd loomingulised. See puudutab ka teatri muid spetsialiste ja nendele väärilise palgataseme garanteerimist, sest tihtipeale need muud spetsialistid konkureerivad tööturul väga laialt. Mis on kindlasti küsimus, mille me ükspäev ikkagi peame esitama, on see, kui palju teatrit mahub marjamaale. Eesti on teatrirahvas, miljon teatrikülastust aastas on midagi sellist, mida kuskil mujal ei kohta. Suhtena rahvaarvu käiakse praktiliselt üks ühele teatris. Mitte kuskil mujal seda ei ole. Soome on ehk sinnapoole, Soomes, võiks öelda, ostetakse 5,5 miljoni inimese kohta umbes 3 miljonit teatripiletit. Muijal Euroopas on see suhtarv võib-olla 10%, 15%, maksimaalselt 20% rahvastikust. Eesti on teatrirahvas ja see on ka kultuuritraditsioonides kinni. Aga see pilt on muutunud kogu aeg mitmekesisemaks. 2014. aastal – aruandeaasta, millest me täna räägime – lisandus täiesti uut moodi ettevõtmine, millest oli aastaid unistatud ja räägitud, ehk siis vaba lava, kuhu läheb ka märkimisväärne rahaline ressurss ja mis annab vabatrupidetele hulga uusi võimalusi. Küll väikeste summadega, aga sellest aastast võeti riigieelarvelisele finantseerimisele veel neli väiketeatrit. Mingil hetkel me peame enda käest küsima, kui palju me jaksame seda valdkonda toetada. Ma arvan, et see arutelu seisab meil varem või hiljem ees. Aga kui küsite, kuidas teatril läheb, siis teatril läheb sisu mõttes hästi.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Martin Helme, palun!

18:06 Martin Helme

Aitäh, härra aseesimees! Härra minister! Ma pean sissejuhatuseks ütlema, et minu arvates on kultuur poliitikast ülesvoolu, st kultuur on tähtsam kui poliitika. Vähemalt sama tähtis kui kultuuriminister on ehk veel vaid haridusminister. Kindlasti olete laias ühiskondlikus mõttes tähtsam minister kui näiteks rahandus- või kaitseminister. Ärge saage must valesti aru, ma ütlen seda õudusjudinaga. Mu küsimus on aga selline. Te alustasite oma sissejuhatust, tsiteerides kultuuripoliitika kujundamise ja elluviimise põhimõtteid. See alusdokument on läbivalt täis viiteid Eesti põhiseaduse preambulile ja sellele, kuidas Eesti kultuur peab toetama eesti rahvuskultuuri. Ometi valisite teie tsiteerimiseks koha, kus on nimetatud etnilisi, vanuselisi, soolisi ja kõiki teisi individuaalseid eripärasid. Kas teil kui Eesti Vabariigi ministril, Eesti Vabariigi institutsiooni esindajal ei ole mitte kohustus eelistada siiski eesti rahvuskultuuri taastootmist?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Siin me võiksime nüüd laskuda pikka arutellu, mis on eesti rahvuskultuur. Ma arvan, et eesti rahvuskultuur muutub ja areneb ajas kogu aeg. Lisaks sellele, et meil on kohustus säilitada kultuuriväärtusi, on meil kohustus tagada ka selle kultuuri areng. Seda kultuuri mõjutavad kõik need inimesed, kes Eesti Vabariigis elavad, ja nii tegeleb ka Kultuuriministeerium kõigi nende inimestega, kes Eesti Vabariigis elavad.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aadu Must, palun!

18:06 Aadu Must

Aitäh, lugupeetud juhataja! Austatud kultuuriminister! Ma jätkan peaaegu sealtsamast, kus hea kolleeg Urve Tiidus lõpetas. Nimelt on ajakirjanduses ikka ja jälle kerkinud teatrite finantseerimise ja doteerimise küsimused. Nendega haakus tegelikult ka minu eelmine elu Tartu Linnavolikogus, kus samuti oli teatri finantseerimise probleeme päris palju arutusel. Neid on proovitud erinevalt lahendada ja ikka ja alati on olnud inimesi, kelle arvates on midagi valesti, kellelegi on liiga tehtud või keegi ei ole saanud seda, mida oleks tahtnud. Teie, lugupeetud Indrek Saar, olete mees, kellega on seotud suured ootused, sest rahvas teab, et teie seda valdkonda tunnete, nii häid kui halbu külgi. Kas teil on olukorra muutmiseks ideid või lausa arengukava? Kas te oleksite nõus mõne sõnaga neid asju tutvustama?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma palun vabandust, mu mõte hälbis korraks. Kas küsimus puudutas jätkuvalt teatrite finantseerimist?

18:06 Aadu Must

Jah, teatrite finantseerimist.

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Nagu ma siin enne vastasin nii Sirbis püstitatud küsimusele kui ka Ain Lutsepa küsimusele, seisab see arutelu, mis puudutab teatrite finantseerimist, meil ees. Me oleme võtnud kohustuse uuendada järgmisel aastal etendusasutuse seadust ja selle raames tuleb loomulikult ka diskussioon, millised on need alused, kuidas teatreid finantseeritakse. Te viitasite väga tänuväärsetl kõrgendatud ootustele. Ma pean siiski vajalikuks siinkohal Riigikogu kõnetoolist maha öelda, et mina ei ole Jeesus Kristus, mina ei suuda vett veiniks muuta. Küll võin ma oma väiksel moel nii nagu iga teine Eesti Vabariigi kodanik mõelda kaasa ja aidata panustada sellesse, et need asjad oleksid võimalikult süsteemsed, ettenähtavad ja laialt läbi räägitud, et see kokkulepe oleks nii konsensuslik kui vähegi võimalik. Ma arvan, et see on kultuuriministri roll. Minu sügavad isiklikud veendumused ei tohiks tähendada seda, et need otsused, mis Kultuuriministeeriumis langetatakse, kujunevad ainult minu veendumuste järgi.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kersti Sarapuu, palun!

18:06 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Hea minister! Te peatusite oma ettekandes väga põgusalt kultuuritöötajate palgaprobleemidel. Te rääkisite alampalgast ja sellest, kas see hakkaks kehtima kultuuritöötajatele, kes toimetavad rahvaraamatukogudes, klubides ja veel mitmesugustes struktuurides. Kas te annaksite sellest väikese ülevaate ja räägiksite ka garantiidest?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh küsimuse eest! Kultuuriministeerium saab esitada eelarvetaotluse ja tagada vahendid selleks, et maksta välja riigieelarvest palka saavate kultuuritöötajate palk, et miinimum oleks tagatud. Ja selleks me oleme esitanud järgmise aasta riigieelarves lisataotluse peaaegu 8 miljoni euro peale. See annaks võimaluse vähendada oluliselt seda vahet, mis on tekkinud kultuuritöötajate, kõrgharidusega täiskohal töötavate kultuuritöötajate palga ja Eesti keskmise palga vahel. Samamoodi olid kunagi seotud ka õpetajate miinimumpalk ja kultuuritöötajate miinimumpalk. Sellepärast lähtubki meie taotlus soovist tõsta kultuuritöötajate miinimumpalk 2016. aastal vähemalt sellele tasemele, nagu õpetajate palk on

juba sellel aastal, ehk 900 eurole. See lubadus puudutab loomulikult riigi käest palka saavaid kultuuritöötajaid, nagu ma enne ütlesin, kohalike omavalitsuste töötajaid see ei puuduta. Näiteks raamatukogude puhul tagame igas keskraamatukogus palga neljale inimesele. Need on palgavahendid, mis tuleb Kultuuriministeeriumil tagada. Ülejäänud töötajad on kohaliku omavalitsuse rahastada. Siin on üks erand – Hiiumaa Keskraamatukogu puhul tagame palga ühele inimesele, mitte neljale, nagu igal pool mujal.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Yoko Alender, palun!

18:06 Yoko Alender

Hea juhataja! Austatud minister! Küsimus puudutab ehitatud keskkonda. Valdkonnaküsimustele vastates tõdesite, et kahetsusväärset on arhitektuuripoliitika elluviimise eest vastutamine Eestis tõesti üsna ebaselge ja killustunud, ja panite lootusi riigihalduse ministrile, riigireformile.

Kultuuriministeeriumis on minu teada Eesti riigi ainus ametikoht, mille nimetuses sisaldub sõna "arhitektuur" kui selline, ja ma tean ka omast kogemusest, et teil on arhitektuurivaldkonnaga väga tihe side. Kas te olete koos valdkonnaga asunud koondama ja olete esitamas või juba esitanud oma ettepanekuid riigihalduse ministrile? Kuidas see selgem haldus, selgem vastutus peaks edaspidi riigireformi käigus tekkima ja millised on sel juhul ettepanekud?

18:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh! Paraku oleme valdkonna inimestega vestelnud ainult põgusalt ja formaalselt oleme kohtunud vaid igakuise kultuuri koja ja loomeliitude esindajate kohtumise raames. Seega ei ole selles valdkonnas praegu mingeid olulisi samme astunud. Ma olen väga huvitatud, et see roll saaks selgeks, kuidas Eesti elukeskkonda riigi tasandil suunatakse, kes selle eest vastutab ja millise vastutuse riik võtab. Ma olen veendunud, et praegune süsteem, kus vastutus hajub, on pikas perspektiivis meile kõigile üsna kallis lõbu. Selle kohta on praktilises elus väga palju näiteid. Vaatame kas või seda, mis toimus 1990-ndatel ja 2000-ndate alguses seoses valglinnastumisega. Ma arvan, et sellel on väga kõrge hind, on juba praegu ja edaspidi saab see olema järjest kõrgem. Et selliseid paanikasööste tulevikus vältida, peab see valdkond olema riiklikult tugevamini koordineeritud.

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Valeri Korb, palun!

18:06 Valeri Korb

Aitäh! Lugupeetud härra kultuuriminister! Möödunud aasta veebruarikuus, kui me kinnitasime siin saalis dokumendi, mille pealkiri on "Eesti riigi kultuuripoliitika alused", siis rääkisime, et see dokument hõlmab nii eestlasi kui ka Eestis elavate teiste rahvuste esindajaid. Kuulasin huviga teie ettekannet ja vaatasin aruannet, aga ei märganud selle kohta midagi. Võib-olla võite kommenteerida Kultuuriministeeriumi tööd selles valdkonnas?

19:05 Kultuuriminister Indrek Saar

Täna küsimuse eest! "Kultuur 2020-s" on sellest räägitud peatükis "Kultuuriline mitmekesisus". Meil on selles valdkonnas õnneks olemas ka oma arengukava, "Lõimuv Eesti 2020", kus on samasugused numbrid. Sellele arengukavale on samuti üks aastaring peale saanud. Selle arengukava puhul ei ole küll kohustust, et Riigikogu seda eraldi punktina arutaks, mis kindlasti aga ei tähenda, et see oleks minu poolt vaadates kuidagi vähem oluline kui kultuuri arengukava tervikuna. Ma usun, et kultuuril on integratsiooniprotsessis ja kultuurilise mitmekesisuse tagamisel väga oluline roll. On väga konkreetsed asjad, mida kultuur saab teha neid valdkondi ühendades – või kas saabki öelda, et valdkondi ühendades. Muu hulgas võib nimetada näiteks Kultuuriministeeriumi loodavat Narva kunstiresidentuuri. Samamoodi, nagu ma ütlesin juba oma vastustes, oleme esitanud lisataotluse selle jaoks, et ka Narva tuleks vaba lava projekt. Rääkimata loomulikult sellest rahastusest, mis on mõeldud rahvuskultuuri seltsidele, mis tegelevad ühtpidi integratsiooniga ja teistpidi rahvuskultuuride säilitamise ja arendamisega.

19:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Juhan Parts, palun!

19:05 Juhan Parts

Aitäh! Lugupeetud minister! Ma lugesin läbi möödunudreede Sirbi artikli, kuna see oli väga ülevaatlik, et saada kätte tunnetust, mis meeolud kultuurikogukonnas praegu valitsevad. Minule jäi mulje, et kultuurikogukonna suhtumine kultuuripoliitika arengukavasse on üsna skeptiline. Kohati mulle isegi tundus, et see ei ole nagu eluterve skepsis. Näiteks teid nimetatakse siin juhtkirjas lausa juntsuks, aga see selleks, te olete sellega harjunud. Minu küsimus on, esiteks, kuidas me suudaksime Eestis parandada dialoogi kultuurikogukonna, ametnikkonna ja jumala pärast, poliitikute vahel, et see dialoog iseenesest oleks jätkusuutlik ja me ei tegeleks formaalsete asjadega. See on küsimuse üks pool. Teine on rahaküsimus. Mul on ka teine küsimus, aga kuna saab esitada ühe küsimuse ...

19:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jah, palun, aeg!

19:05 Juhan Parts

Kui härra juhataja lubab, sest see rahaküsimus on väga oluline küsimus. Võtame teoreetilise ...

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Üks minut aega, palun!

19:06 Juhan Parts

Kui palju me peaksime avalikest vahenditest kultuurivaldkonda raha juurde panema, et me võiksime öelda, et olukord on ideaalne? Kui suur auk rahastamises on?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Seda võib ju öelda, tagant ettepoole tulles, et kui masueelsel ajal oli ideaalilähedane olukord, nagu siin ühes küsimuses viidati, siis peaks nüüd summasid peaaegu kahekordistama. Siis oleks vähemalt tänaste mälestuste järgi ideaalilähedane olukord, kui lähtuda sellest, et Kultuuriministeeriumi riigieelarve proportsioon on nüüdseks langenud peaaegu 2%-ni ja 2014. aastal oli see 3,6%. Kas see tagaks ideaalse olukorra? Julgen siiski sügavalt kahelda. Ideaalini me ilmselt ei jõua kunagi. Kultuur nii nagu ka demokraatia on protsess, mis kogu aeg areneb, kus tulevad uued mõtted, uued soovid ja uued väljakutsed. Ma arvan, see kuulub kultuuriinimeste olemusse, et traditsioonilised poliitilised dokumendid ja poliitika kui selline pannakse alati küsimärgi alla. Võib-olla see on selline eluterve skepsis, mis aitab dialoogi üleval hoida. Minu arust on see väga tore, et Sirp need arvamused koondas. Kindlasti ei ole need sada protsenti representatiivsed, kindlasti on inimesi, kellel on natukene teistsugused mõtted. See on üks vaade kultuurile, aga küsimuste mõttes suhteliselt hästi valdkonda kattev. Kas see nüüd tonaalsuse mõttes andis meile sajaprotsendilise tõe kätte – ma arvan, et sajaprotsendilist tõe ei ole kunagi olemas. Aga diskussiooni tekitamiseks on see ju suurepärane võimalus, nii nagu ka see, et me üldse Riigikogus kultuuripoliitikast kui sellisest põhjalikumalt räägime.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Henn Põlluaas, palun!

19:06 Henn Põlluaas

Aitäh, härra eesistuja! Härra minister! Minu küsimus puudutab Niguliste kirikut. Üks teie eelkäijatest, Rein Lang kultuuriministrina, lubas selle tagastada õigusjärgsele omanikule, Eesti Evangeelsele Luterlikule Kirikule. Tallinna linn on selle vastu olnud. Asi on käinud ka Riigikohtus. Täna ei ole kirikut ei tagastatud ega kompensatsiooni makstud. Millisena näete teie edasist arengut selles küsimuses ja ka lahendust?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

See küsimus on korraga kahe ministeeriumi haldusalas: kirikuasjad käivad Siseministeeriumi alla ja kultuuriasjad meie ministeeriumi alla. Nii et me peame seda ühiselt lahendama. Kui vaadata Niguliste kirikuhoonet, siis seal ei toimu praegu midagi, millel oleks religioosne sisu, küll aga on sellel väga suur kultuuriline tähendus. Lisaks aasta ringi toimuvatele kontsertidele ja muudele üritustele on seal välja pandud Notke "Surmatants", mis on hindamatu vara, Eesti kultuuriväärtus. Kuna tegemist on sajandeid vana teosega, siis on selle säilitamine väga keeruline, nõuab väga spetsiifilisi teadmisi ja iga aasta kümneid tuhandeid eurosid. Kogu vastutuse panemine koguduse õlule ei pruugi olla jätkusuutlik. Sellest tulenevalt tuleb küsimust väga põhjalikult kaaluda, enne kui tagastamisotsus teha. Aga koostöös Siseministeeriumiga me tegeleme sellega ning peame ka kunagise omanikuga sellel teemal läbirääkimisi ja otsime lahendusi.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Olga Ivanova, palun!

19:06 Olga Ivanova

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Austatud minister! Nagu te teate, on väikesed kohalikud omavalitsused väga mures oma rahvamajade ja kultuuriobjektide pärast, kuna neil ei jätku ressursse remontimiseks ega ka ülalpidamiseks. Mis on Kultuuriministeeriumi või kultuuriministri arvamus? Kas ei oleks vaja luua mingisugust programmi, nagu kunagi oli RIP, mis andis maakondadele võimaluse taotleda rahastust just sellistele objektidele?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Programme on praegu väga mitmeid. Üks osa on seotud eurovahenditega, aga eurovahenditel on loomulikult erinevad eesmärgid. Suur arutelu käib selle üle, mida saab teha ja mida ei saa teha piirkondliku konkurentsivõime tõstmise programmi alt, kus on märkimisväärsed vahendid. Selle puhul on eelduseks, et luuakse ka töökohti, ning alati ei pruugi kultuurimajad ja nende arendamise kontseptsioon selle programmi alla mahtuda.

Kui me vaatame praegust seisu, siis tuleb nentida, et elu on muutunud. Kohalikes omavalitsustes on asulaid, kus nõukogude aja viljastavates tingimustes elas massiliselt inimesi, kuid mis nüüd on tihtipeale kokku kuivanud. Seal on aga endiselt väga suur kultuurimaja, see on kunagi ehitatud ja kohalik omavalitsus püüab seda säilitada. Aeg-ajalt tekib siin küsimus, kas see tegelikult on ikka võimalik. Kohalik omavalitsus loodab loomulikult sellele, et ükspäev tulevad inimesed koju tagasi, et ükspäev hakkab ka selles konkreetses kohas kultuurielu jälle aktiivselt käima, aga aeg-ajalt tuleks ilmselt väga kriitiliselt vaadata, mida suudetakse pikemas perspektiivis püsti hoida ja kas nendesse majadesse on tegevust ette näha. Aga see on vastutus, mille peab võtma kohalik omavalitsus. Kultuuriministeerium ei saa siin teha rahvastikupoliitilisi otsuseid, millele lugupeetud kolleeg Ratas enne ühes oma küsimuses viitas, ega öelda, et usutavasti on teie elanike arv kümne aasta pärast sama või kaks korda suurem kui praegu ja sellepärast on rahvuskultuuriliselt oluline panna sellesse kultuurimajja ka riiklikke vahendeid. See on kohaliku omavalitsuse ülesanne.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Imre Sooäär, palun!

19:06 Imre Sooäär

Aitäh, hea juhataja! Austatud minister! Minu küsimus puudutab vastutust, mida sa jagad teiste valdkondade ministritega. Esiteks, justiitsministriga jagatud vastutus. Riigikogu eelmise koosseisu ajal tõsteti autorikaitse seadus teatavasti küll Justiitsministeeriumi haldusalasse, aga raha jagamine käib ikkagi Kultuuriministeeriumi kaudu. Minu küsimus on selle kohta, et aastaid on kogumata tühja kasseti tasu ning auväärt muusikud, esitajad, fonogrammitootjad ja autorid ei ole siia maani saanud oma raha, mis on nüüd juba miljonitesse kasvanud. Ka siinsamas saalis istuvad auväärt Singer Vingeri liikmed on sellest rahast ilma jäänud. Mida sina ministrina teed, et nendele esitajatele ja teistele asjassepuutuvatele isikutele kompenseeritaks nende õiglaselt välja teenitud tasu, mis paraku on

piraatlusega jooksnud kuskile netiavarustesse? Teine ühine vastutusvaldkond on sul haridusministriga. Juba 1996. aastal võttis Riigikogu vastu otsuse ehitada valmis muusikaakadeemia saal. Kas sina seisad selle eest, et see saal valmis saaks?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Teisele küsimusele olen ma täna juba vastanud. Aja kokkuhoiu mõttes pean ütlema, et sa leiad selle vastuse Riigikogu stenogrammist, ja loomulikult olen ma valmis sulle pärast ka isiklikult vastama. Austusest kolleegide vastu ei hakkaks ma seda praegu kordama, sest tegelikult sai seda teemat juba peaaegu kaks korda käsitletud.

Mis puudutab autoriõiguse seadust, siis see on üks paras pähkel. Mul on hea meel, et Singer Vingeri mehed on hetkel siiski üsna rõõsad, midagi väga hullu ei ole. Aga see seadus on üks paras pähkel ja sellega on siin aastaid maadeldud. Ühelt poolt me saame ju aru, Kultuuriministeerium ja mina ministrina loomulikult seisame selle eest, et esitajad ja autorid saaksid oma teoste eest õiglast tasu. Teiselt poolt ongi kogu selle valdkonna reguleerimine kiiresti arenevas kommunikatsioonimaailmas väga keeruline. Selles mõttes me leiutame jalgratast. Kasutada ühtaegu moodsa tehnoloogia arengu võimalusi – me kõik tahaksime ühe klikiga saada kätte muusika, audiovisuaalsed asjad ja pääseda ligi muudele digitaliseeritud kultuuriväärtustele – ning tagada samal ajal autoritasu ongi keerukas. Aga mina ei ole veel kaotanud lootust, et lähiaastatel kokkuleppele jõutakse ja see tasu, mida kunagi tühja kasseti maksust kasseti ja CD-plaadi pealt korjati, hakkab õiglaselt autoritele, esitajatele laekuma. Samas püüame siiski tagada ka paindlikkuse, et säilitada see lisandväärtus, sünergia, mis tekib sellest, et sa väga lihtsalt loomingule ja kultuurivarale ligi pääsed.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Siret Kotka, palun!

19:06 Siret Kotka

Aitäh, austatud istungi juhataja! Hea kultuuriminister! Eestis on mitmeid kultuuripärandi objekte, mis vajaksid korrastamist. Need objektid kuuluvad väga tihti kas omavalitsustele või siis eraomandisse, kuid kahjuks puuduvad vahendid nende kordategemiseks. Lääne-Virumaal Väike-Maarja vallas Kiltsi külas on selline objekt nagu Kiltsi raudteejaama hoone, mis on väga ainulaadne ja sellises korras hoituna, nagu ta on, vist üldse Eestis ainukene. Kahjuks on tema olukord suhteliselt kehv. Kiltsilased küsivad minu käest ja ma küsin nüüd teie käest, kust ja kas nad saaksid taotleda selle Kiltsi raudteejaama kordategemiseks rahastust.

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh väga konkreetse küsimuse eest! Kahjuks ma ei pretendeeri sellele, et ma olen nagu elav leksikon ja suudan võimalikke rahastamisallikaid siin ja kohe öelda. Kindlasti olen valmis sellele küsimusele kirjalikult vastama ja teen seda lähiajal.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Tamm, palun!

19:06 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud kultuuriminister! Ma küsin spordi ja spordi finantseerimise kohta. Minu arvates võiks riigi seisukohalt olla spordil suurem roll, kui praegu on. Meie tublid võrkpallurid said näiteks Euroopa meistrite finaaltourniirile, korvpallurid samuti. Aga kui nad sinna saavad, siis hakkab pihta see pidev jama, et neil pole seal osalemiseks raha. Ma väidan, et finaaltourniir pälvib palju kordi rohkem tähelepanu kui näiteks tunnuslause "Welcome to Estonia". Ma toon näiteks, kuidas Läti riik käitub. Läti riigis on viimastel aastatel olnud jäähoki-MM, kus pealtvaatajate hulgas on kümneid tuhandeid välituriste, kes on jätnud Lätti päris suure hulga raha. Nüüd on seal korvpalli-EM, kuhu ainuüksi Eestist läheb üle 20 000 inimese, kes sinna ka raha viivad. Või siis rahvuste kross Lätis, mis toimus eelmisel aastal ja kus oli ka kümneid tuhandeid pealtvaatajaid. Riik võiks kuidagi aidata ka siin selliseid üritusi korraldada.

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Jaa, olen väga nõus, et riik võiks aidata, ja riik ka teeb seda. Nii leiti korvpalli-EM-i jaoks lisavahendid, kui selgus, et neid vaja läheb. Tagasivaatavalt võin küll öelda, et valdkond ise oleks võinud ka natuke varem taotluse esitada. Mis puudutab võrkpalli, siis jah, neil ei olnud tõepoolest võimalik seda ette teada, mis äsja juhtus ja mille üle ma olen väga õnnelik. Ma saan öelda, et mina olin kultuuriministriks ja spordiministriks ajal, kui saabus ajalooline hetk, mil kaks Eesti pallimänguala olid korraga Euroopa meistrivõistluste finaalis. Vähemalt selle saan ma oma kaasaskantavasse CV-sse kirja panna. Ma usun, et võrkpallivõistkonnal ei jää kindlasti nii olulisele üritusele minemata ja selleks lisaraha ka leitakse. See tuleneb spordialast ja selle ala võistluste korraldusest, mis ajahetkel mingid asjad selguvad, see on erinev. Näiteks augustikuus Tartus aset leidva jalgrattasõidu-EM-i toimumine oli ette teada, eelmise ja selle aasta eelarvest on sinna planeeritud 125 000 eurot ja korraldus sujub. Just äsja oli ka korralduskomitee koosolek. Need asjad on erinevad.

Mis puudutab spordi rahastamist üldse, siis see on laiali pillutatud. Ma arvan, et see on tõsise arutelu koht, ja mul on väga hea meel selles arutelus kaasa lüüa, et anda natukene selgem pilt sellest, kust vahendid tulevad. Siis ei peaks spordirahvas hingevärinal jälgima detsembrikuseid riigieelarve menetlusi, millest sõltub see, kas nad elavad või surevad, loomulikult ülekantud tähenduses. Ma väga loodan, et me liigume veidi korrastatuma süsteemi poole, ja olen ise valmis sellesse kindlasti panustama.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Vabandan kolleeg Rein Ratase ees, aga selles päevakorrapunktis on igal Riigikogu liikmel õigus ühele küsimusele. Erki Savisaar, palun!

19:06 Erki Savisaar

Aitäh! Austatud ettekandja! Millised on suuremad kultuuriobjektid, mida plaanitakse aasta 2020 perspektiivis arendada? Minuni on jõudnud kuuldused uuest Estonia teatrist ja veel mitmest objektist. Mis on need kultuuriobjektid, mis tuleb teie hinnangul kindlasti aastaks 2020 valmis ehitada, ning kuidas on plaanis neid suuri arendusi finantseerida ajal, kui riigieelarve ei kannata isegi ühe riikliku püha lisamist?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Seda ma tegelikult siin ühes varasemas vastuses puudutasin, et suuremate kultuuriobjektide ehitus on juba aastaid käinud Riigikogu otsusega ja neid on peaaesjalikult finantseeritud kultuurkapitali investeringuvahenditest kultuurkapitali nõukogu kaudu. Nii on selle otsuse järgi finantseeritud Kumut, ERM-i ning töösse peaks minema Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia saali ehitus. Nüüd ongi otsustamise koht, mis on järgmised objektid, ja selle otsustamise koht on Riigikogu.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolleeg Priit Toobal, ma vaatan, et teil on kolmas küsimus.

19:06 Priit Toobal

Aitäh! Esimesed kaks olid protseduurilised.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jah, olid vist tõesti.

19:06 Priit Toobal

Ma olin ka selle arutelu juures, kui te kultuurikomisjonile seda aruannet tutvustasite. Ma kordan sama küsimust. Teie ametkond lubas enne aruande suurde saali jõudmist teha vastavad otsingud ja mind huvitava arvutuse välja tuua. Mu küsimus on kultuuritöötajate palkade kohta. Laias laastus on kolm sektorit, mis pakuvad kultuuritöötajatele palka ja tööd. Need on riigisektor, kohalikud omavalitsused ja MTÜ-d. Kui riik hakkab ühel hetkel teie ettepanekul tõesti kultuuritöötajate palku tõstma, siis teatavasti avaldab see survet ka kohalike omavalitsuste kultuuritöötajate palkadele, samamoodi MTÜ-de kultuuritöötajate palkadele. Milline on praegune olukord, millises nendest kolmest – MTÜ-d, riiklik

sektor ja kohalikud omavalitsused – on kultuuritöötajate palgad teiste omadest ees ja kus need on maha jäänud? Kuidaspidi see surve palkadele hakkab liikuma?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Kõigepealt ma palun vabandust, kui seda lubadust ei ole täidetud. Ma ei mäleta päris täpselt, mida tol hetkel lubati, aga püüan fikseerida, mis see oli, ja tagada ka selle, et need arvutused esitatakse. See on valdkonniti kindlasti erinev. Mis puudutab kultuuritöötajate tasustamist, siis minu arvates ei ole mitte mingit vahet, kas nad saavad oma tasu riigi käest, kohaliku omavalitsuse käest või MTÜ-st, mis võib ka olla riigi või kohaliku omavalitsuse rahastatud. Lõppkokkuvõttes on oluline, et selles valdkonnas töötavad inimesed oleksid motiveeritud.

Loomulikult peame arvestama, et alati on neid, kes tahaksid palgale saada, palju rohkem, kui riik tegelikult jaksab finantseerida. Kuskil on ka mingi mõistlik piir. Riik ei saa hakata kõiki kultuuriharrastusi rahaliselt toetama, osa asju jääb erasektori ja tegija enda kanda. Rahastamine on aga kindlasti veidi erinev, kui me räägime näiteks rahvuskultuuriliselt olulistes hoonetes tegutsevatest asutustest. Sel juhul on riigi kohustus tagada nende hoonete korrashoid, mis on rahvuskultuuriliselt olulised, ja siin on meil väga häid, vastutustundlikkusest kõnelevaid näiteid mitme hoone näol, mis on aastate jooksul korda tehtud. Kindlasti on vajadused muidugi suuremad, kui on raha olnud. Aga meenutades endise kultuuriministri Urve Tiiduse küsimust, milline on teatrite seis, võin öelda, et ajalooliste teatrimajade poolest on seis päris hea. Paari aasta pärast saame tõdeda, et kõigile on ring peale saanud, nad on tänapäevased, korras ja nende säilimine on tagatud.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mark Soosaar, palun!

19:06 Mark Soosaar

Lugupeetud juhataja! Austatud minister! Ma vaatan, et olen vist ankrumees, ja esitan sellise kergema küsimuse, mis pakub aga võib-olla saalile natuke rohkem huvi. Sa saabusid just äsja Milanost. Eesti tegi julge sammu ja ehitas uhke paviljoni, lätlased loobusid ja isegi soomlased ei olnud oma paviljoniga kohal. Meie läheduses oli teatavasti Vene paviljon, kus kõverpeeglis oli tehtud üks väga huvitav kujundlik nipp kõigi vaatajatega. Kuidas meie esinemine Milanos välja näeb ja kas see Eesti tuntusele ja Eesti kultuurile ka palju kaasa aitab?

19:06 Kultuuriminister Indrek Saar

Ma arvan, et aitab. Eesti paviljoni oli päris uhke vaadata. Meie võimalus esitada Milano EXPO raames Arvo Pärdi loomingut Tõnu Kaljuste juhatusel on kindlasti üks selliseid kaubamärke, millele kellelgi ei ole midagi vastu panna, ja loomulikult äratas tähelepanu ka kõik muu, mis seal meie rahvuspäeva raames toimus. Meie paviljon on saanud ju ka rahvusvahelist tähelepanu, siin ei ole midagi arvata, see on saanud rahvusvahelist tähelepanu. Seega on meie investeering ennast ära tasunud. Jah, tõesti, me pidime tõdema, et Eesti oli ainuke kohal olev põhjamaa. Nagu sa õigesti märkisid, rohkem neid ei olnud. Lähimatest naabritest oli esindatud Leedu. Eks mõneti sümboolne oli ju olla külg külje kõrval ka Venemaa paviljoniga ja ma pean tõdema, et kahe paviljoni vaheline piir oli väga korrektselt tähistatud. Meie pool haljendas seal ilus rukkiväli ja Vene poolel olid korralikult pügatud muru ja kasekesed. Nii et loodetavasti saab ka meie riigipiir Milano EXPO näitel sama ilusti ja korrektselt korda.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Austatud minister, rohkem teile küsimusi ei ole. Suur tänu ettekande eest! Avan läbirääkimised. Palun kõnetooli Hardi Volmeri Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel!

19:07 Hardi Volmer

Austatud aseesimees! Lugupeetud kolleegid! Ma arvan, et seoses tänase tähtsa päevaga ma säästan teid oma 45-minutilise täisuhkest kõnest. Piirdun kõigest memoga, et lihtsalt juhtida teie tähelepanu mõningatele aspektidele, mis loomuldasa tõukuvad eespool kirjeldet ja nimetet kultuurilehe sisust, kus vastavate valdkondade kunstnikud, spetsialistid ja kuraatorid on pannud kirja omi mõtteid ja emotsioone lähtuvalt Kultuuriministeeriumi lähiviisaastaku baasteosel "Kultuuripoliitika põhialused".

Ma tahaksin juhtida teie tähelepanu sellele, et eksisteerib üks väga ränk tõbi, üks hirmus haigus. Rahvusvaheline meditsiin tunneb seda kui CAD-sündroomi. See peaks olema *creativity addiction disorder* ehk tõlgituna siis vahest "loomesõltuvus". See on üks kummaline seltskond, need loomesõltlased. Ja ma tean, millest ma räägin, sest ma ise kuulun ka ilmselt sellesse riskirühma. See on väga tõsine ja raske kuluga tõbi. Ravi sellel peaaegu puudub ja üldjuhul saadakse nakkus varajases eas jne. Nii et see on üks kummaline seltskond, need loomesõltlased. Nad on praktiliselt sellised inimitüübid, et peksta või kaikaga või kulda üle, ega seal suurt vahet ei ole, nad ei jäta. Tähendab, nad loovad ikka, nii või teisiti. Piltlikult öeldes, et rebi või neljaks, aga see tükk, mille külge suu jääb, kipub ikka laulma. Lähiajaloost me mäletame ju küll, kuidas lauldi, loodi, joonistati, maaliti nii sõjavälja kaevikutes kui ka surmalaagrites. See on see seltskond, kelle mõningatest mõtetest ma tegin meelevaldselt väljavõtteid, et juhtida teie tähelepanu ühele küllaltki kurioossele fenomenile, mida tavaline kunsti- ja kultuuritarbija ei kipu võib-olla nägema või ei hakka sedapidi mõtlema. Lubatagu tsiteerida siis Sirpi. "... võiks see tähendada seda, et kunstipublik ei pea piinlikkust tundma, et tema tarbitav kunst on sündinud tegija sotsiaalsete tagatiste või töö eest makstava tasuta." "Kindlasti ei taha ma kallutada siinset sõnavõttu pikaldaseks versiooniks hüüatusest "andke raha!". Tahan juhtida tähelepanu süsteemsele, struktuursele tühikule." "Tean mitut nimekat kirjanikku, kes lihtsalt ei jõua põhitöö kõrvalt kirjutada, mistõttu jäävad loomata mitmed potentsiaalselt kaalukad romaanid." "Tööstaaži ei arvutata loomeliidu liikmesuse, vaid makstud sotsiaalmaksu pealt. Selleks peab vabakutseline looja vormistama end FIE-ks [...]. Siin peitub esimene vastuolu. Äriühingu eesmärk nimelt on toota kasumit, loometöötaja eesmärk aga on luua kultuuriväärtusi." "... jääb mulle ebaselgeks, kas (vähemasti muusikavaldkonna puhul) on Kultuuriministeeriumi põhitähelepanu suunatud ettevõtlusele või siiski kultuurile." "Küsimus sellest, mis on kunst, mis on taidlus, noorsootöö jne, ei ole ilmselt kergete killast." "Esimeses kolmes punktis konstateerib Kultuuriministeerium asutusi, kellele toetust jagatakse, ja programme, mille alusel, ent selgitamata on riiklike toetuste jaotusprintsipiibid ja proportsioonid." "Kuna kunstnike võimalused oma loometööga elatist teenida on äärmiselt piiratud [---], siis on Eesti kunstnikud sunnitud majandama ennast muu tööga."

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ma palun vabandust, kas te soovite lisaaega?

19:07 Hardi Volmer

Jah, ma palun!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolm minutit lisaaega.

19:07 Hardi Volmer

"See teeb neist pühapäevakunstnikud, amatöörid, sest tiiptaseme saavutamine muu töö kõrvalt on harv erand."

Siin see fenomen ongi. Kulla sõbrad, kui te meie omamaist, oma Eesti algupärast kultuuri ja kunsti juhtute nägema, juhtute seda nägema, tarbima ja nautima, siis mõelge selle päale, et väga sagedasti on see paraku asjaarmastajate, amatööride tehtud, toodetud, loodud, mis ei välista, et need ei võiks sisaldada võimsat kunstielamust, rääkimata sellest, et mõningad neist, ma kujutan ette, kutsuvad kindlasti esile intensiivse katarsise. Aitäh teile!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Krista Aru Eesti Vabaerakonna nimel, palun!

19:07 Krista Aru

Härra juhataja! Austatud minister! Kallid kolleegid! Kultuuripoliitika alused on Eesti riigi üks tähtsamaid dokumente. See peaks olema isegi selline dokument, millest võtavad eeskuju paljud teised strateegiad, ja ei tohiks kuidagi olla nii, et kultuuripoliitika peab ennast kohandama juba kehtivate strateegiatega. Sest see, kus me elame, see, kuidas me käitume – see kõik on kultuur, meie kõik oleme ise kultuuri loojad. Ma ei hakkaks oma sõnavõtus kordama üle ühtegi mõtet sellest, millest rääkis siin küllalt

põhjalikult härra minister, vaid teeksin mõned märkused just sellepärast, et kultuuripoliitika dokument kestab ju veel mitu aastat ja kindlasti on võimalik ja kohane sinna mõned täiendused teha.

Esiteks, see, mis meid praegu ühiskonnas vaevab, on väärtuste puudus. Kultuuripoliitika peaks lähtuma nii valdkondadepõhiselt kui ka valdkondadeüleselt just nimelt sellest meile vajaliku väärtussüsteemi loomisest. Väärtused, kombes on need, mis meil on vahepeal kaduma läinud. Meil ei tarvitse häbeneda, et me otsime uuesti neid algtõdesid, vaid me peame neile lihtsalt otsa vaatama, need julgemalt oma kultuuripoliitikasse sisse kirjutama. Kus mujal siis veel kui mitte kultuuripoliitikas ei peaks olema selliste väärtuste rõhutamise koht? Väärtused annavad meile aluse olla oma kultuuritegevuses kõikides valdkondades avatud, dialoogivõimelised, koostööaltid. Ja kui me oleme koostööaltid ja avatud, siis võime olla kindlad ka omaenda kultuuri säilimises ja selle üle ise rõõmsad olla.

See ongi teine punkt, seesama uhkus oma tegijate üle. Meil on loovad isikud – mitte ainult kultuuris, mitte ainult muusikas, mitte ainult kujutavas kunstis, vaid ka kirjanduses. Me peame suutma oma rahvakultuurile omaseid puitsemeid ja ilusaid mustreid ise väärtustada. Kus veel kui mitte meie kultuuripoliitikas peaks olema tunda uhkust meie enda kultuuri üle, mis annab ja tagab jõu ka edasiseks loometegevuseks?

Ja kolmandaks, just kultuuripoliitika alused peaks olema see dokument, kus me ütleme, et bürokraatiale ei ole kultuuris kohta. Hakakem sellele vastu! Bürokraatia, mis on alguse saanud Euroopa Liidu tõukevahenditest, sellest aruandlusest, sellest paberimajandusest, on nüüdseks jõudnud ka meie riigisisese finantseerimiseni ja meie kultuuritegelaste aruannetesse. Ka neid ahistab seesama bürokraatia. Me ei saa seda mitte kuidagi peatada, aga me saame sellele vastu astuda. Me saame sellele vastu astuda oma kultuuripoliitikaga loodava väärtussüsteemi kaudu.

Kultuuripoliitika alused on meie kõigi dokument. Ma loodan ja usun, et valdkondadeülene koostöö, meie kõikide kaasamõtlemine aitab meil selle dokumendi ülevaatamisel sisse kirjutada need tervele ühiskonnale olulised tunnused, mõisted ja ka usu – usu meie enda kultuuri kestmisesse. Aitäh!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rein Ratas Keskerakonna fraktsiooni nimel, palun!

19:07 Rein Ratas

Härra juhataja! Auväärt kultuuriminister! Head ametikaaslased! Meie eluruum on meie kodumaana ühtne tervik, mida me kasutame ja kaitseme, ja selle terviku osa on kindlasti ühe väga olulise komponendina kultuur, lai valdkond. Me lähtume tõdemusest, et rahvas, Eesti rahvas vajab kultuuri, aga, hea kultuuriminister eeskätt, kultuur vajab ka rahvast. Ja see on suurepärane situatsioon, et meil on ametlik kultuuripoliitika, see on ja sellest me juhime. Au ja kiitus selle koostajatele, selle aktsepteerijatele! Samas meil puudub rahvastikupoliitika. Kui ma ei eksi, siis Mart Siimanni valitsuse ajal hakati rahvastikupoliitikat koostama, aga sellele valitsusele järgnenud järgmine valitsus lõpetas selle. Kui me aga ikka tahame sedasama põhiseaduses näidatud põhieesmärki täita, siis minu arvates me vajame küll rahvastikupoliitikat.

Minu küsimus teile, hea kultuuriminister, tuleneski sellest, et teie olete üks valitsuse olulisi talasid ja teist ei olene mitte ainult kultuuripoliitika, vaid ka sellega otseselt seonduv rahvastikupoliitika, see, kas me hakkame seda konkretiseeritud poliitikat tegema. Jah, meie õigusaktidest, meie arengudokumentidest võib leida selle poliitika fragmente, aga konkretiseeritult seda ei ole. Ja veel, kasutades toredat võimalust, et te, härra minister, olete siin, palun teil oma majas kaaluda seda seisukohta, kas meie eluruumi kui tervikut arvestades ei oleks mõttekas ühendada Eesti riigis muinsuskaitse ja keskkonnakaitse, umbes nii, nagu see oli mõnda aega Mart Laari esimese valitsuse ajal. Olen rääkinud.

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Laine Randjärv Reformierakonna fraktsiooni nimel, palun!

19:07 Laine Randjärv

Austatud juhataja! Hea minister! Head kolleegid! Kõigepealt on mul kultuurikomisjoni esimehena erakordselt hea meel selle üle, et alguse on saanud uus traditsioon: Riigikogus on arutusel kultuuriteema ja see arutelu hakkab olema traditsiooniliselt kord aastas. Praegu on see seoses uue valitsuse tööle asumisega juunis, edaspidi hakkab see olema ehk märtsi alguses. Nii et iga aasta märtsis

saab kultuuriminister rääkida sellest, mis toimus eelmisel aastal. Praegune kultuuriminister on ametis olnud vaid paar kuud ja seetõttu oli tal muidugi keeruline kõike absoluutselt täpselt kirjeldada ja täpselt teada, mida eelmised ministrid olid teinud ja kuidas need protsessid käisid. Aga Kultuuriministeeriumi ametnikud olid talle kindlasti suureks abiks, vähemalt kultuurikomisjonis olid kantsler ja kõik asestantsid kenasti kohal ja tutvustasid oma valdkonda.

Ma olen nõus nende kolleegidega, kes siin rääkisid, et kultuur on erakordselt oluline. Ütleksin, et kultuur ei ole mitte ainult üks sektor või üks osa meie elust, vaid on kindlasti see katus, mille alla kuuluvad kõik teised valdkonnad. Seepärast on erakordselt oluline, et Kultuuriministeeriumil oleksid tihedad sidemed teiste ministeeriumidega ja vastupidi. Näiteks loomemajanduse teemad on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi all, lõimumisteemad Siseministeeriumis ja Sotsiaalministeeriumis, muusika- ja kunstikoolide võrgustiku ja õpetajate töö küsimusi lahendatakse koostöös haridusministeeriumiga jne. Tegelikult on siin peidus nii ressurss kui ka oht. Alati on oht, et mõnda teemat hakatakse pilduma ministeeriumide vahel, nagu Tatikas ja Vesipruul pildusid surnud koera üle aia. Hakatakse arutama, kelle oma siis täpselt üks või teine teema on. Selles mõttes on Kultuuriministeeriumil suur vastutus, et ennast oluliseks ja tähtsaks teha.

Mulle teeb kõige rohkem muret just huvialahariduse ja huvihariduse temaatika. See on teema, milles inimesed lähevad omadega sassi, sellepärast et seaduses on sees huvialaharidus, mis puudutab muusika- ja kunstikooli, kaunite kunstide kooli, ja huviharidus on kõik see, mis puudutab igasugust ringitegevust. Ja siin ongi see küsimus, kuidas täpselt ühele või teisele seadusele vastavat valdkonda rahastada. Ilma selle baasi konkreetse arengu ja rahastamiseta ei ole tegelikult ka tippusid. Kui Eesti regioonides ei ole muusika- ja kunstikoolides kvalifitseeritud õpetajaid, siis ei tule ka neid tipptegijaid, kes maailmas ilma teevad ja tänu kellele Eestit üleüldse maailmas tuntakse. Neid tippe on tulnud kõige rohkem muusikavaldkonnast. Tänavu pühitsevad oma juubelit näiteks Veljo Tormis ja Arvo Pärt, kelle nimed on maailmas absoluutselt kindlasti teada. Aga kust nad alustasid? Nad alustasid muusikakooli kõige esimeselt astmelt.

Praegu ongi see probleem, et muusikakoolid on kohaliku omavalitsuse n-ö juhtida ja omavalitsusel on alati see prioriteetide küsimus, kuhu raha panna. Arvatakse, et muusikakool ei ole üldsegi mitte see esimene koht, kuhu peaks raha panema, ega osata väärtustada õpetajaid, kes seal on. Jah, me võime jagada ringiraha viie või kümne euro kaupa iga lapse taskusse, aga kui ei ole õpetajat, kes tuleks ühte või teise regiooni, olgu see Kolga-Jaani, olgu see Ida-Virumaa või saared, siis ei ole lapsel selle ringirahaga midagi teha, sest pole ringi, kuhu minna. Tal pole muusika- või kunstikooli ega spordiringi, kuhu minna. Seepärast on tõepoolest erakordselt oluline tõsta koos riigireformi teemaga, koos haldusteemadega esiplaanile see, missugune on meie rahva jätkusuutlikkus. Vaatasin nädalavahetusel Rakveres meeste tantsupidu. Tore oli vaadata, kuidas väikesed poisid tantsuväljakul koos suurte meestega tantsisid, ja ma mõtlesin, et need on need lapsed, kes mitte iialgi ei hakka koolivägivallaga tegelema ega kedagi kiusama.

Ma palun kolm minutit aega juurde!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun, kolm minutit!

19:07 Laine Randjärv

Nii et ka see on selline preventiivne tegevus, see kultuuriga tegelemine, huviringides käimine, see tegelikult intelligentse rahva kasvatamine. Ja see ei ole kitsalt ühe ministeeriumi küsimus. Minu sõnavõtu kokkuvõtteks võiks olla üleskutse kõikidele ministritele hinnata kultuurivaldkonda ja aru saada sellest, et ajad muutuvad. Ei ole niimoodi, et iga omavalitsus peab lihtsalt iseenesest hakkama saama kõige sellega, mis tal seal on, sest huvitegevus ja huvialategevus on tegelikult meie kultuuri ja hariduse küsimus, meie rahva püsimajäämise küsimus tervikuna. Ma soovin kultuuriministrile jõudu! Aitäh!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rohkem läbirääkimissoove ei ole. Me oleme tänase teise päevakorrapunkti läbinud. Suur tänu ministrile!

19:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi kolmanda päevakorrapunkti juurde: Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse eelnõu nr 8 kolmas lugemine. Tarmo Tamm Keskerakonna fraktsiooni nimel, palun!

19:05 Tarmo Tamm

Austatud istungi juhataja! Head Riigikogu liikmed! Kindlustustegevuse seaduse eelnõuga viiakse Eesti õigussätteid vastavusse uute Euroopa Liidu nõuetega. Sellega seoses tekkis ka võimalus kehtivat seadust tänapäevastada, et kõrvaldada tekkinud ebakõlad seaduse ja praktika vahel. Üks peamisi murekohti on kindlustusmaaklerite tegevus. Eelnõu menetlemise käigus on üles kerkinud küsimus, mille eest nad täpselt vastutavad ja kelle huvides õieti tegutsevad. Kuid mitte sellest ei taha ma rääkida.

Keskerakond tegi seaduseelnõu muutmiseks mitu ettepanekut, millest olulisim oli vastastikuse kindlustusseltsi ehk kindlustusühistu loomise võimaldamine. Praegu sellist võimalust ei ole ja kindlustusandja võib asutada aktsiaseltsi või tegutseda Euroopa äriühinguna. Kindlustusühistu on üks ühistulise tegevuse vorme, mida me näeme tavapäraselt panganduses, põllumajanduses ja kaubanduses, aga teisteski valdkondades. Ühistegevus on ühiskonna toimimise seisukohalt väga oluline ja vajalik. Tihedam koostöö on tavaliselt suurendanud nii riigi kui ka rahva ühiskondlikku edukust. Vastastikuse kindlustusseltsi puhul on tegemist kasumit mitte taotleva ühistuga, mille eesmärk on pakkuda õiglase hinnaga teenust oma liikmetele, kes on samal ajal kindlustusvõtjad. Kindlustusühistu loomine võimaldab luua kohalikul kapitalil põhinevaid kindlustusseltsi, mis tegutsevad oma liikmete heaks ja jätavad kapitali Eestisse. Soomes on ühistutel väga suur roll, seal asutatakse eri valdkondades umbes 200 uut ühistut aastas. Meil vajab kogu ühistuline tegevus riigi, aga ka omavalitsuste suuremat toetust. Kuid nagu selgus eelmisel nädalal rahanduskomisjoni esimehe Remo Holsmeri sõnavõtust, on riik 15 aastat oodanud kindlustusturult signaali, et selle peale üldse mõtlema hakata.

Euroopa Liidus tegutses 2004. aastal veidi üle 70% litsentseeritud kindlustusseltsidest vastastikuse kindlustusseltsina. Euroopa Komisjoni andmetel ei eksisteeri omamaiseid vastastikuseid kindlustusseltsi vaid Küproses, Tšehhis, Leedus, Slovakkias ja Eestis. Jääb arusaamatuks, kuidas on üldse võimalik olukord, kus Eesti tarbijatel puudub alternatiiv kindlustusühistu näol ja kättesaadavad on vaid kasumile orienteeritud seltside teenused. Eesti turul tegutseb praegu vaid kaks Eesti kapitalil põhinevat kindlustusseltsi, ülejäänud teenusepakkujad tegutsevad rahvusvaheliste korporatsioonide huvides. Kui me anname võimaluse asutada kindlustusühistuid, tekib turule uusi seltse, kes on huvitatud tegutsemisest kohalike elanike heaks.

Tuleb mõnda, et rahanduskomisjonis ei leidnud Keskerakonna ettepanek kindlustusühistuid luua kahjuks piisavalt toetust. Küll aga on Rahandusministeerium rahanduskomisjoni esimehe sõnade kohaselt lubanud kindlustusühistute teemaga edasi tegeleda. Tuletan meelde, et meile lubati aasta teises pooles ajagraafikut, mis uue regulatsiooni vastuvõtmiseks vajalik on. Ma loodan väga, et ministeerium võtab asja südamega ja me saame sügisel siin saalis sel teemal rääkida. Seniks aga täna tähelepanu eest! Luban, et Keskerakond hoiab kindlustusühistute teemal kindlasti silma peal.

19:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Palun, Andres Ammas Eesti Vabaerakonna fraktsiooni nimel!

19:05 Andres Ammas

Austatud eesistuja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Täna lõpphääletusele minev kindlustustegevuse seaduse eelnõu on suuresti Euroopa direktiivi ümberkirjutus, mis ideaalis peaks kindlustusvõtjale lisama kindlust, et ta saab võimalikult head teenust võimalikult õiglase hinna eest. Selle vastu ei ole Vabaerakonna fraktsiooni liikmeil mõistagi mitte kõige vähimatki. Samas on ka meie fraktsioon korduvalt juhtinud eelnõu algatajate tähelepanu asjaolule, et seadustamata on vastastikune kindlustustegevus ehk kindlustusühistud. Ma ei hakka üle kordama argumente kindlustusühistute toetuseks, mis hea kolleeg Tarmo Tamm siin äsja väga täpselt ette luges, aga rõhutan siinkohal, et sellised lubadused, mida Rahandusministeeriumi esindajad meile andsid, oleksid tõsiseltvõetavamad ja usaldusväärsemad, kui eelnõusse oleks kas või lühidalt sisse kirjutatud printsiip, et nähakse ette vastastikuste kindlustusseltside asutamise võimalus. Sellest huvitatud inimesed saaksid siis hakata

selliste kindlustusühistute asutamist planeerima, ette valmistama, sellele tõsisemalt mõtlema. Kuna vastastikuste kindlustusseltside põhimõtet seaduseelnõus ei ole, ei saa Vabaerakonna fraktsioon seda eelnõu toetada. Aitäh!

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi ei ole. Head kolleegid! Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu lõpphääletusele. Urve Tiidus, palun!

19:06 Urve Tiidus

Aitäh, istungi juhataja! Eesti Reformierakonna fraktsiooni nimel teen ettepaneku võtta kümneminutiline vaheaeg enne lõpphääletust.

19:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kümme minutit vaheaega.

V a h e a e g

20:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid! Reformierakonna fraktsiooni palutud vaheaeg on lõppenud. Läheme eelnõu nr 8 lõpphääletuse juurde. Vastavalt kodu- ja töökorra seadusele nõuab eelnõu seadusena vastuvõtmiseks Riigikogu koosseisu hääleteenamust, seega teeme palun kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 85 Riigikogu liiget, puudub 16.

Panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse eelnõu. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt on 56 Riigikogu liiget, vastu 1, erapooletuid 5. Seadus on vastu võetud.

Head kolleegid! Nüüd võtan juhataja vaheaja 30 minutit. Ühtlasi on mul teade, et keskkonnakomisjoni esimees kutsub kokku keskkonnakomisjoni erakorralise istungi, mis algab viie minuti pärast komisjoni ruumis. Kohtume 30 minuti pärast.

V a h e a e g

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased! Riigikogu juhataja palutud vaheaeg on lõppenud. Mul on teile edasi anda mõningast infot. Nimelt, Riigikogu esimehele on saabunud kiri Vabariigi Valitsuselt. Lubage, ma loen selle teile ette. Kirja sisu on eelnõude vastuvõtmise sidumine valitsuse usalduse küsimusega.

Umbusaldust hääletatakse enne eelnõude teist lugemist Riigikogus. Vabariigi Valitsus seob usaldusküsimusega järgmiste enda algatatud eelnõude vastuvõtmise: esiteks, sotsiaalmaksuseaduse, tulumaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 41; teiseks, tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 40; kolmandaks, riiklike peretoetuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 38. Sellekohase otsuse on teinud Vabariigi Valitsus oma tänasel istungil. Valitsus palub ka ühtlasi Riigikogu esimeest kutsuda kokku täiendav istung esmaspäeval, 15. juunil 2015 ja kavandada ülalnimetatud eelnõude teine lugemine selle istungi päevakorra raames.

Tulenevalt sellest on Riigikogu juhatus langetanud oma otsuse. Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 49 lõikele 3 kutsub Riigikogu esimees Vabariigi Valitsuse ettepanekul kokku Riigikogu täiendava istungi Toompea lossi istungisaalis 15. juunil algusega kell 11. Istungi päevakord on järgmine. Esimene päevakorrapunkt on sotsiaalmaksuseaduse, tulumaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 41 teine lugemine. Teine päevakorrapunkt on tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 40 teine lugemine. Kolmas päevakorrapunkt on riiklike peretoetuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 38 teine lugemine. Keskkonnakomisjoni ettepanekul lülitas Riigikogu juhatus päevakorda ka neljanda päevakorrapunkti, milleks on maapõueseaduse ja keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu

43 teine lugemine. Head ametikaaslased, sellega olen teile teatavaks teinud Vabariigi Valitsuse kirja sisu ning Riigikogu juhatuse otsuse.

4. 19:47 Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga ühinemise ning Eesti Vabariigi valitsuse ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Eesti ühinemist Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga käsitleva kokkuleppe ratifitseerimise ning Eesti Vabariigi ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Euroopa koostööriigi kokkuleppe ratifitseerimise seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (39 SE) teine lugemine

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Läheme nüüd edasi tänase päevakorra menetlemisega. Oleme jõudnud neljanda päevakorrapunkti juurde, milleks on eelnõu 39 teine lugemine. Tegemist on Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga ühinemise ning Eesti Vabariigi valitsuse ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Eesti ühinemist Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga käsitleva kokkuleppe ratifitseerimise ning Eesti Vabariigi ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Euroopa koostööriigi kokkuleppe ratifitseerimise seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõuga. Ma palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks majanduskomisjoni esimehe Toomas Kivimäe!

20:10 Toomas Kivimägi

Väga lugupeetud juhataja! Head Riigikogu liikmed! Majanduskomisjon arutas seda eelnõu taas oma istungil 8. juunil. Riigikogu liikmetelt, fraktsioonidelt ega komisjonidelt parandusettepanekuid ei tulnud, küll tuli üks ettepanek eelnõu algatajalt. Selle sisu on selles, et hetkest, kui Eesti saab Euroopa Kosmoseagentuuri täisliikmeks, tuleb vastavalt 4. veebruaril 2015 Pariisis allkirjastatud liitumiskokkuleppe §-le 4 tühistada senine koostööleping, mille Riigikogu on ratifitseerinud 22. septembril 2010. See reguleeris ja reguleerib ka praegu veel Euroopa Kosmoseagentuuri ja Eesti Vabariigi valitsuse koostööd. Veel kord: sellest hetkest, kui Eesti saab Euroopa Kosmoseagentuuri täisliikmeks, peab see ratifitseerimisotsus olema tühistatud. Kõnealune lepe sõlmiti tõepoolest aastal 2010 ja see on sellest ajast reguleerinud Eesti koostööd Euroopa Kosmoseagentuuriga. Eelöeldust tulenevalt on siis ettepanek täiendada seda seaduseelnõu §-ga 3. Lisaks peab see kajastuma seaduseelnõu pealkirjas, mistõttu on see täiendus lisatud ka pealkirja. Majanduskomisjon toetas istungil konsensuselga seda muudatusettepanekut.

Teiseks me tegelesime tuliselt ka Mihhail Stalnuhhini esitatud küsimustega, ma väga teraselt jälgisin neid eelmise kord. Mis puutub sularaha kasutamisse, siis pöördusime Euroopa Kosmoseagentuuri poole ja saadud ingliskeelne vastus kõlas niimoodi: "*The agency is not dealing with cash anymore.*" Ehk siis Euroopa Kosmoseagentuur ei tegele enam sularahaga ja sellel, miks ta kunagi tegeles, on pigem ajalooline põhjus. Nimelt, konventsioon avati allkirjastamiseks 30. mail 1975 ja sellest ajast peale seda muudetud ei ole. Tol ajal kasutati sularaha oluliselt rohkem ja sel oli teine tähtsus kui tänapäeval. Nii et nüüd on Euroopa Kosmoseagentuur meile kinnitanud, et sularahaga nad ei tegele. Kõik nende rahalised vahendid on pangakontodel ja ka kõik ülekanded tehakse pankade kaudu. Teine küsimus puudutas diplomaatilist immuniteti. Diplomaatiline immunitet on tegelikult üksnes Euroopa Kosmoseagentuuri peadirektoril, ei kellelgi teisel. Aga tõepoolest, ka teistele Euroopa Kosmoseagentuuri töötajatele on võimaldatud mõnevõrra leebem immunitet. Selles ei ole tegelikult mitte midagi erakordset. See on üsna tavapärane ka teiste rahvusvaheliste organisatsioonide puhul. Samas see ei ole üldsegi mitte võrreldav diplomaatilise immuniteediga, mida näiteks suursaadikud kasutavad. Komisjoni ettepanek on viia läbi seaduseelnõu 39 lõpphääletus. Tänan!

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on ettekandjale küsimusi? Küsimusi ei ole. Hea ettekandja, ma tänan teid! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Avan läbirääkimised. Palun Riigikogu kõnetooli Erki Savisaare!

20:10 Erki Savisaar

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu! Tahaksin nende nappide minutite jooksul rääkida natukene selle seaduseelnõu ajaloost ja taustast. Eesti ei ole kosmoseuuringutes uustulnukas. Möödunud sajandi

keskel osalesid teaduste akadeemia ja ülikoolide teadlased mitmes Nõukogude Liidu kosmoseprogrammis, kuid pärast Eesti taasiseseisvumist tihe koostöö katkes. On selge, et tänapäeval ei ole ükski riik, eriti väikeriik võimeline üksinda arendama võimekust kosmose suunal. Mõni võib siinkohal vastu vaielda, väites, et USA, Venemaa ja ka Hiina saavad sellega iseseisvalt hakkama, kuid need, kes seda teemat ja ajalugu paremini tunnevad, teavad, et nii see ei ole ega ole kunagi olnud. Kõik on ühel või teisel moel vajanud rahvusvahelist kaasabi ning koostööd. Ka Euroopas mõisteti juba rohkem kui 50 aastat tagasi, et riikidel tuleb teha koostööd, ühendades jõud kosmoseuuringuteks. Euroopa Kosmoseagentuur, lühendina ESA, loodi 1975. aastal ehk täpselt 40 aastat tagasi ning selle organisatsiooni liikmeteks saavad olla ainult riigid.

Eesti uus katse ühineda kosmoseriikidega sai alguse 2006. aastal, kui haridus- ja teadusministri käskkirja kohaselt moodustati kosmosepoliitika töörühm, mille peamine ülesanne oli analüüsida, kas Eestil on võimekust töötada kosmosevallas, eriti kosmosemajanduses, mis võimaldab kõrgtehnoloogiliste suundade arendamist. Selleks ajaks oli selge, et Eestil on võimalus uurida kosmost ja tegelda kosmosetehnoloogiatega ainult ESA kaudu. Algne mõte ...

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Vabandust, hea ettekandja! Head ametikaaslased, saalis on liiga suur lärm. Palun austame ettekandjat ja neid, kes soovivad teda kuulata! Ma tänan teid! Palun, ettekandja!

20:10 Erki Savisaar

Aitäh! Algne mõte, et Eesti võiks saada ESA liikmeks, ei kutsunud valitsuses esile suurt toetust, rääkimata Eesti meediast, kus ei kajastatud seda teemat üldse. Kes neid ammuseid aegu ei mäleta, siis peaminister oli tollal Andrus Ansip. Kuid leidis keegi, kes leidis, et see projekt on Eestile vajalik, ja see oli majandusminister Edgar Savisaar, kes koos nõunik Heido Vitsuriga märkis kohe, et see projekt on vägagi vajalik, et ärgitada meie noortes huvi tehnoloogia vastu, mida nõutakse kosmoseprobleemide lahendamisel. Loomulikult tehti tihedat koostööd ka Ene Ergmaga. Euroopa Kosmoseagentuuri liikmena avanevad Eestile uued võimalused kosmosetehnoloogiate arendamiseks ja rakendamiseks. Seni kestnud nn katseaeg on näidanud, et Eestis on piisavalt võimekust selles valdkonnas töötamiseks. Keskerakond on toetanud seda projekti viimased üheksa aastat ning mul on äärmiselt hea meel, et saan täna siin hääletada selle seaduseelnõu poolt. Ühtlasi avaldan lootust, et varsti toetatakse ka teisi Keskerakonna ideid sama üksmeelselt kui seda seaduseelnõu. Aitäh!

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Palun sõnavõtt kohalt, Imre Sooäär!

20:11 Imre Sooäär

Aitäh, hea juhataja! Olen sunnitud stenogrammi huvides kohapealt sõna võtma, et saalis ei jääks kõlama pooltõed. Nimelt, side kosmoseagentuuriga ei ole Eestil mitte kunagi katkenud. Siinsamas saalis on Riigikogu spiiker, IRL-i liige akadeemik Ene Ergma väga südikalt kõik need aastad selle sideme eest seisnud ja kõik tema algatused on pälvinud Riigikogu üksmeelse heakskiidu.

20:11 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Rohkem kõnesoove ei näe, sulgen läbirääkimised. Alustame muudatusettepanekute läbivaatamist. Ma palun siin, head ametikaaslased, teie tähelepanu ja abi! Eelnõu 39 muutmiseks on laekunud üks ettepanek juhtivkomisjonilt ja mulle meenub, et mul paluti öelda juhtivkomisjoni seisukoht: ettepanekut on arvestatud täielikult. Oleme ainsa muudatusettepaneku läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu teisel lugemisel ka lõpphääletusele. Alustame lõpphääletuse ettevalmistamist.

Head ametikaaslased, eelnõu 39 heakskiitmine nõuab Riigikogu koosseisu häälteenamust. Enne lõpphääletust teeme kohaloleku kontrolli. Palun, kohaloleku kontroll!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreerus 87 Riigikogu liiget, puudub 14.

Head ametikaaslased, panen lõpphääletusele eelnõu 39. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 83 Riigikogu liiget, vastu 2, erapooletuid ei ole. Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga ühinemise ning Eesti Vabariigi valitsuse ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Eesti ühinemist Euroopa Kosmoseagentuuri asutamise konventsiooniga käsitleva kokkuleppe ratifitseerimise ning Eesti Vabariigi ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise Euroopa koostööriigi kokkuleppe ratifitseerimise seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu 39 on seadusena vastu võetud. Neljanda päevakorrapunkti käsitlemine on lõppenud.

5. 19:59 Investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (15 SE) teine lugemine

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi viienda päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu 15 teine lugemine. Palun ettekandeks Riigikogu kõnetooli rahanduskomisjoni liikme Aivar Sõerdi!

20:10 Aivar Sõerd

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Kordan lühidalt veel üle, mida see eelnõu hakkab reguleerima. Tegemist on pensionifondide vara investeerimise võimalusi laiendava eelnõuga, millega võimaldatakse paigutada fondi vara senisest rohkem noteerimata väärtpaberitesse ja kinnisvarasse ning omandada kontrollosalusi äriühingutes. Samuti võib vara paigutada väärismetallidesse ja nendega seotud väärtpaberitesse. Eelnõuga võimaldatakse mitmekesistada pensionifondi vara, riikide lõikes avardatakse pensionivara investeerimise valikuid, millega kaasneb võimalus senisest enam Eestisse investeerida. Eelnõu algatas Vabariigi Valitsus 4. mail ja esimene lugemine toimus 27. mail. Muudatusettepanekuid Riigikogu liikmetelt tähtajaks ei laekunud. Komisjon arutas eelnõu teiseks lugemiseks ettevalmistamist ...

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja! Mulle tundub, et eeskätt mina, aga ka teie segame praegu tublisti Riigikogu istungit. Ma palun nii teil kui ka endal olla nüüd tasa, et Riigikogu saaks oma asja arutada. Aitäh! Hea ettekandja, palun jätkame!

20:10 Aivar Sõerd

Komisjon arutas eelnõu 4. juunil 2015 ja tegi konsensuslikult koostöös Rahandusministeeriumiga ühe muudatuse, mis võimaldab senisest enam paigutada fondivara kinnisvaraga seotud väärtpaberitesse. Selle muudatuse sisu on detailsemalt selgitatud muudatusettepanekute loetelus. Komisjoni konsensuslik ettepanek on eelnõu teine lugemine lõpetada.

Ma räägin lühidalt ka sellest, mida komisjon 4. juuni istungil arutas. Kõigepealt tunti huvi, miks eelnõu juba algatatud kujul ei sisaldanud seda regulatsiooni, mida nüüd komisjoni muudatusettepanekuga kavatakse sisse viia. Eelnõu algataja selgitas, et säte sisaldus uues investeerimisfondide seaduse eelnõu kavandis, mis pole veel Riigikokku jõudnud. Aga pensionivalitsejatega arutades selgus, et muudatuse võiks siiski selles eelnõus ära teha, sest siis oleks juba järgmise aasta algusest rohkem võimalusi kinnisvarasse investeerida. Siis oli küsimus selle kohta, kas pärast komisjoni pakutud muudatust võib aktsiatesse teatud tingimustel investeerida kuni 90%, arvestades, et 40% on kinnisvaraga seotud aktsiaid. Vastus sellele oli, et jah, just nii see nimelt ongi.

Esitati ka küsimus, mis oli juba esimesel lugemisel siin saalis üleval: kas pensionifondid võivad investeerida laenuühistutesse? Sellele küsimusele oli vastus, et reegli järgi peab olema tegemist piiratud vastutusega juriidilise isikuga. Kui isiku vastutus on piiramatu, siis sellisesse isikusse pensionifond investeerida ei saa. Näiteks täisühingusse ega usaldusühingusse ei saa investeerida.

Oli küsimus selle kohta, et näiteks Poolas on pensionifondide investeeringud kohalikesse varadesse ulatuslikud, ligi 100%. Miks see nii on? Vastus oli, et Poola kehtestas omal ajal regulatsiooni, mis sundis pensionifondide vara kodumaal investeerima. Selle asja kohta algatas Euroopa Komisjon rikkumismenetluse, aga hetkel ei ole teada, kas riik on oma reegleid muutnud. Viimasena küsiti selle kohta, kuidas ikkagi on sellistel puhkudel, kui investor või inimene kaotab oma pensionisäästud. Sama küsimust esitati ka esimesel lugemisel mitmel korral. Vastus oli selline, et ikkagi fondihaldur peab

vastutama, kui tegemist on kuritahtliku looga. Finantsinspeksioon teostab järelevalvet, Finantsinspeksioonil on võimalik rakendada sanktsioone. Väärinvesteeringute või pahatahtlikkuse vältimiseks on fondihaldurile ka seadusega pandud kohustus omada osalust oma fondis, samuti on tagatistfondis pensionikaitse osafond. Ja kui rikutakse investeerimisreegleid, näiteks paigutatakse vara ühte varaklassi rohkem, kui piirmääraga on lubatud, siis on Finantsinspeksioon see institutsioon, mis rakendab sanktsioone, ja halduril tuleb kahju hüvitada. Tavalise investeerimisriski puhul, kui fondi väärtus kahaneb, otsest vastutust ei ole. Halduril on hoolduskohustused ja kohustus lähtuda investori huvidest.

See oli kokkuvõtte komisjoni arutelust. Nagu ma ütlesin, tegi komisjon otsuse teha ettepanek võtta eelnõu päevakorda 10. juunil. See oli konsensuslik ettepanek. Teiseks otsustati teha ettepanek teine lugemine lõpetada. See oli ka konsensuslik otsus. Täna tähelepanu eest!

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on küsimusi ettekandjale? Küsimusi ei ole. Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Läheme muudatusettepanekute juurde. On laekunud üks muudatusettepanek juhtivkomisjonilt. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni seisukoht on teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud ja viies päevakorrapunkt käsitletud.

6. 20:06 Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (36 SE) teine lugemine

20:10 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume järgmise päevakorrapunkti juurde: Vabariigi Valitsuse algatatud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 36 teine lugemine. Ma palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks põhiseaduskomisjoni esimehe Kalle Laaneti!

20:10 Kalle Laanet

Austatud juhataja! Auväärt kogu! Põhiseaduskomisjon arutas seaduseelnõu 8. juunil.

Muudatusettepanekute laekumise tähtajaks 5. juuniks kella 15-ks oli laekunud üks ettepanek meie kolleegilt Mati Raidmalt, ka olime saanud ettepanekuid valitsuselt, Rahandusministeeriumilt, Justiitsministeeriumilt ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt. Mida siis pani meile ette kolleeg Mati Raidma? Mati Raidma esitas muudatusettepaneku, mis puudutab Vabariigi Valitsuse seaduse § 35, mis sätestab Vabariigi Valitsuse liikme õiguse hüvitisele tema volituste lõppemise korral. Nimetatud paragrahvi lõike 2 punktid 1–4 sätestavad juhtumid, kus hüvitist ei maksta. Praegu on neljandas punktis kirjas sõnastus "kui taastuvad ametist vabastatud valitsusliikme volitused Riigikogu liikmena" ja see ei kata hüvitise mittemaksmise juhtumeid, kui valitsus astub tagasi seoses Riigikogu uue koosseisu kokkutulemisega. Uude Riigikokku valitud või asendusliikmena Riigikogu liikmeks saava ametist vabastatud valitsusliikme volitused Riigikogu liikmena ei taastu, vaid tekib uus volitus. Pakutud sõnastuse eesmärk on viia seadus Riigikantselei käitumisega kooskõlla ja vähendada tunduvalt riigisekretäri ja Riigikantselei võimalusi seadust omatahtsi tõlgendada.

Komisjoni istungil leiti, et ametist vabastatud valitsusliikmele hüvitise maksmise regulatsioon vajab täpsustamist. Samas arvati, et muudatusettepanekus toodud sõnastust on võimalik tõlgendada mitmel viisil. Näiteks kui Vabariigi Valitsuse liige vabastatakse ametist, kuid ta ei asu kohe pärast ametist vabastamist täitma Riigikogu liikme kohustusi, siis võib tekkida küsimus, kui kaugele ulatub ajamääratlus "pärast". Võib tekkida olukord, kus hüvitis tuleks siiski välja maksta, sest isiku volitused Vabariigi Valitsuse liikmena on lõppenud, aga tema Riigikogu liikme volitused ei ole veel alanud. Lisaks võib esineda olukord, kus tagasiastunud valitsusliige täidab juba enne valitsusliikme volituste lõppu Riigikogu liikme ülesandeid. Komisjon leidis, et kõnealune muudatus vajab põhjalikumalt läbitöötamist ning see ei lähe hästi kokku selle mõttega, mis esitati. Sellega seoses otsustas komisjon seda ettepanekut mitte toetada, kuid me leidsime, et komisjon on valmis selle teemaga edasi tegelema ja tulevikus ise algatama ka eelnõu.

Nüüd muudatusettepanekutest, mis komisjon ise algatas. Oli laekunud ettepanek

Rahandusministeeriumilt, millega sooviti täpsustada eelnõuga muudetavaid Rahandusministeeriumi valitsemisala ülesandeid. Rahandusministeeriumi esindaja selgitas, et ettepanek on täiendada Rahandusministeeriumi pädevust välisvahendite kasutamise korraldamise ülesandega. Rahandusministeerium on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuste kasutamist korraldav asutus, samuti mitmete teiste välisvahendite, näiteks Norra ja Šveitsi toetusprogrammide raha kasutamise korraldaja. Siseministeeriumist regionaalvaldkonna ületoomise tõttu lisandub Rahandusministeeriumile ülesandeid välisvahendite rakendamise korraldamisel. Sellest tulenevalt peab vastav ülesanne olema kajastatud Rahandusministeeriumi valitsemisalasse kuuluvate ülesannete loetelus. Samas jäetakse Rahandusministeeriumi valitsemisala ülesannete loetelust välja tegelemine riigile antava välisabiga. Seda mõistet praktikas enam ei kasutata, termin "välisvahendid" katab ka välisabi. Komisjon otsustas seda ettepanekut toetada – poolt oli 4 komisjoni liiget, vastu 2, erapooletuid 1.

Muudatusettepaneku nr 3 esitas Rahandusministeerium ja komisjon esitab selle teilegi. Ettepanekuga muudetakse Põllumajandusministeeriumi nime muutmist puudutavat eelnõu paragrahvi. Ettepaneku kohaselt jäetakse eelnõu § 1 punktis 11 Vabariigi Valitsuse seadust täiendavast §-st 107⁴ välja lõige 2, mis sätestab, et ministeeriumi nime asendamine seadustes ei mõjuta nende seaduste alusel antud õigusaktide kehtivust. Ministeerium õigustloovaid akte ei anna, neid annavad ministrid ja tulenevalt sellest ei mõjuta ministeeriumi nime muutmine seadustes nende alusel antud õigusaktide kehtivust. Selle ettepaneku otsustas komisjon ka teile esitada – poolt oli 4 komisjoni liiget, vastu 3, erapooletuid 0.

Muudatusettepanek nr 4 puudutab ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmist. Ettepanek on ette valmistatud Justiitsministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös. Sisu on see, et s.a 18. veebruaril vastu võetud ja 1. juulil jõustuva ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduses on tehtud kaks viga. Eks ikka tegijal aeg-ajalt juhtub ja nüüd on vormistatud ettepanek need vead seaduse jõustumise ajaks ära parandada. Tuletan veel kord meelde, et see rakendusseadus peaks jõustuma 1. juulil. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse §-s 15 kasutatakse mõõdistamata ja katastrisse kandmata maa ehk nn reformimata riigimaa kohta mõisteid "jätkuvalt riigi omandis olev maa" ja "maareformi seaduse § 31 lõike 2 alusel riigi omandisse jäetud maa". Maareformi seadus neid termineid ei kasuta. Praktikas on siiski vaja eristada riigile kuuluvaid katastriüksuseid ja kinnistuid ning mõõdistamata maad, mille omanikku ei ole veel määratud, kuid mille omanikuks peetakse siiski riiki. Planeerimismenetluse ja ka ehitusseadustikus sätestatud menetluse on vaja mõnikord kaasata nn reformimata maa omanik. Seetõttu on see regulatsioon seaduses vajalik ning ebaselgeks jääda võiv mõiste tuleks asendada täpsemaga.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja märkis, et sama seaduse menetlemisel jäi ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadusega muudetavast asjaõigusseaduse § 158¹ lõikest 1¹, mis määratleb avalikes huvides ehitatud tehnovõrgu ja rajatise mõiste, ekslikult välja viide maagaasiseadusele. Seaduse menetlemisel tehtud keelelise ja normitehnilise korrektuuri käigus võeti välja viited konkreetsetele seadussätetele ning sätteid puudutavate viidete väljajätmisega jäi ekslikult seadusest välja ka viide maagaasiseadusele endale. Muudatusega soovitakse selguse huvides vastav täpsustus seadusesse siiski viia. Kui alates 1. juulist seda sätet seaduses ei ole, siis praktikas ei pruugi maagaasitrasside all olevate maade omanikel olla selget õigust nõuda talumistasu. Minu seisukoht on, et vastavalt inimeste õigustatud ootusele on see kindlasti vajalik muudatus.

Muudatusettepanek nr 5 puudutab Rahandusministeeriumi ettepanekul riigilõivuseadust, kus on sätestatud Konkurentsiameti toimingud. Rahandusministeeriumi esindaja selgitas, et kuna eelnõuga viiakse Konkurentsiamet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalast Justiitsministeeriumi valitsemisalasse, siis on ettepanek vastavalt riigilõivuseadust muuta. Selles seaduses esitatakse seni 8. peatükis "Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala toimingud" paiknev jagu "Konkurentsiameti toimingud" seaduse 5. peatükis "Justiitsministeeriumi valitsemisala toimingud". Seega viiaksegi Konkurentsiamet MKM-i ehk majandusministeeriumi valitsemisalast Justiitsministeeriumi valitsemisalasse. Komisjon otsustas selle ettepaneku teile esitada – poolt oli 4 komisjoni liiget, vastu 3, erapooletuid 0.

Nüüd muudatusettepanekust nr 6. Komisjoni nõunik selgitas, et viimane ettepanek puudutab eelnõu jõustumist. Komisjoni liikmed avaldasid kahtlust, kas eelnõus ette nähtud jõustumisaeg on realistlik. Elu aga näitab, et see võib realistlik olla, ja nii näeb eelnõu ette, et seadus jõustub 2015. aasta 1. septembril. Komisjon otsustas seda jõustamisnormi muutmist toetada – poolt oli 4 komisjoni liiget, vastu 3,

erapooletuid 0.

Ja kuna osa menetluslikke otsuseid jäi esmaspäeval tegemata, siis teisipäeval langetati menetluslik otsus teha ettepanek teine lugemine lõpetada. Poolt oli 3 komisjoni liiget, vastu 1 ja erapooletuid 0. Varem oli tehtud ettepanek võtta kolmas lugemine päevakorda 11. juunil, seda muidugi juhul, kui teine lugemine lõpetatakse. Aitäh!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on ettekandjale küsimusi? Priit Toobal, palun!

21:16 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud aseesimees! Lugupeetud komisjoni esimees! Minu küsimus puudutab selle seaduse jõustumise tähtaega. Osa sätteid on planeeritud jõustuma 1. juulil. Täna on meil 10. juuni ja vastavalt seadustele on Vabariigi Presidendil pärast siin saalis kolmanda lugemise lõpetamist aega 14 päeva, et seadus välja kuulutada. Seejärel on veel Riigi Teatajal aega seitse päeva seda avaldada, alles seejärel saab seadus jõustuda. See teeb kokku 21 päeva. Teatavasti on juunis 30 päeva ja alles homme saab see kolmandal lugemisel vastu võetud. Mismoodi jõuavad Vabariigi President ja Riigi Teataja selle seaduse niimoodi välja kuulutada või teha eelnõu seaduseks, nii nagu tähtaeg on pandud – 1. juuliks? Kas te ei pane mitte Vabariigi Presidenti ja Riigi Teatajat sundseisu?

21:16 Kalle Laanet

Aitäh küsimuse eest! Eks aeg näitab.

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Rohkem küsimusi ei ole. Ma tänan ettekandjat! Avan läbirääkimised. Palun Riigikogu kõnetooli Jüri Adamsi! Seaduseelnõu 36.

21:16 Jüri Adams

Härra aseesimees! Ma olen nüüd juba mitu kuud olnud Riigikogu põhiseaduskomisjoni liige. Kui samamoodi edasi läheb, siis saavad ka ülejäänud kolm ja rohkemgi aastat olema tõeline reis läbi imedemaa. Iga päev ma avastan midagi sellist, mille puhul poleks uskunud, et see kunagi mõeldav oleks. Ka praegu arutatavas eelnõus on üks lustakas asi. Selle asja nimi on muudatusettepanek nr 4, millest ma saan aru niimoodi, et ettepaneku mõte on see, et Riigikogu eelmises koosseisus võeti vastu ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadus, seal on justkui avastatud mingid puudused ja nüüd tahetakse need kõrvaldada sellega absoluutselt mitte seotud seaduse kaudu. Meetod, mida kasutati, oli huvitav. Justiitsministeeriumi ametnikud saatsid parandused mitte komisjoni liikmetele, vaid otseteed komisjoni nõunikele. Ja kui me hakkasime uurima, milles probleem on, siis laekus meile justiitsministri kiri, kus ta avaldas seisukoha, et see, mida tema alluvad ametnikud teevad, on õige ja hea ning ta toetab neid.

See kõik võib nii olla ja ma ei ole põhimõtteliselt selle vastu, et vigu parandatakse. Aga ühe asja vastu olen ma tõsiselt küll ja kutsun ka kõiki teisi olema. Asi on selles, et põhiseaduskomisjoni nõunike hulgas ei ole mitte üht inimest, kellel oleks mingisugune kompetents planeerimis- ja ehitusseaduste valdkonnas. Samamoodi pole ma suutnud avastada komisjoni liikmete hulgas sellist inimest. Võimalik muidugi, et keegi on oma sellealase asjatundlikkuse maha salanud. Minu arust oleks ikkagi mõistlik, et majanduskomisjon – ma oletan, et seal on ka eelmise koosseisu liikmeid või vähemalt on seal asja tundvad nõunikud olemas – heidaks oma valdkonna eelnõudele pilgu peale. Ja kui nad ütlevad, et jah, kõik on õige, siis me võiks ju selle heaks kiita. Võib-olla siis jõutakse seda kolmanda lugemise eel teha. Praegu oleks küll mõistlik see vigu puudutav muudatusettepanek välja jätta, sest kui need inimesed, kes on kunagi vead sisse jättnud, teevad uusi ettepanekuid, siis on alati võimalik, et nad teevad uusi vigu. Nüüd ma ütleks paar sõna üldisemate asjade kohta. Tegelikult oleksin sellest pidanud rääkima esimese lugemise käigus, aga ma ei olnud siis veel aru saanud, et kodukord on oluliselt muutunud. Omal ajal ei peetud esimese lugemise ajal selliseid kõnesid. Ma magasin õige nupule vajutamise momendi maha. Kas mulle antakse mõni minut juurde? On vist lubatud?

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Kindlasti! Paar minutit on lubatud.

21:16 Jüri Adams

Ütleksin siis paar asja. Valitsustel on kahtlemata õigus sedasorti eelnõusid koostada. Nad korraldavad ministeeriume ümber, tõstavad ameteid ringi. Ei saa ütelda, et seda teha ei tohi. Aga siin on kaks aspekti. Üks on see, et kasutatav meetod on umbes sama mis Krõlovi valmis. Kui üks orkester ei tee väga head muusikat, siis leitakse, et nüüd me hakkame eksperimenteerima ja paneme pillimehed teistmoodi istuma. Ma ei kujuta ette, et pillimeeste professionaalsus sellest oleneks, kas nad pannakse istuma toa ühte või teise otsa. Meie valitsuskoalitsioon kiidab tõenäoliselt need ümberotsustused heaks, aga see tähendab ohtu, et kõik tuleb paari aasta pärast ringi teha. Kas mu aeg on nüüd ammendunud?

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Ei, teil on veel võimalus kolm minutit juurde saada. Soovite?

21:16 Jüri Adams

Tänan! Ma kasutaksin ka need kolm minutit ära.

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Palun, kolm minutit!

21:16 Jüri Adams

Selle eelnõu peamine sisu on ju see, et Eesti ministeeriumide hulgas eristatakse eriliselt üks ministeerium. See on Rahandusministeerium, millest tehakse superministeerium. See ei ole esimene niisugune katse. 1990. aastate teisel poolel oli samasuguses staatuses Justiitsministeerium, mis 1990. aastatel oli keskne tegija õigussüsteemi ümberkorraldamisel ja mitmesuguste mahukate eelnõude koostamisel. Selle üks väline tunnus oli see, et Justiitsministeeriumi kantsler ja asekancler Mihkel Oviir ja Juhan Parts tõusid pärast seda olulist tööperioodi kõrgetele riigi ametikohtadele. Aga kui see periood oli mööda läinud, siis Justiitsministeerium kaotas oma juhtiva rolli ja tasapisi võeti temalt ära ka kontrolli- ja vetoõigus. Praegu on selle ministeeriumi probleem ehk see, et ametnikke on palju ja tööd vähe ning otsitakse nagu asendustegevusi.

Rahandusministeeriumile, mida valitsuskoalitsioon ilmselt peab kõige olulisemaks ja oma programmilistes seisukohtades põhiliseks riiki juhtivaks ja riigi elu korraldavaks ministeeriumiks, pannakse juurde kõikvõimalikke tegevusi, millel ei ole Rahandusministeeriumi traditsioonilise valdkonnaga mitte mingit sidet. Loota, et tegevused, mis ei ole õnnestunud teiste ministeeriumide juhtimisel, seal nagu võluvitsa väel hakkavad õitsema ja õnnistavad meid kõikide loodetavate tulemustega – see on muidugi huvitav eksperiment. Eks näeme õige pea, kas see pillimeeste ümberpaigutamine annab meile meeldivama muusika, kui oli enne. Aitäh!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! On veel kõnesoove. Kõigepealt sõnavõtt kohalt, Priit Toobal, palun!

21:16 Priit Toobal

Lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! Ka Keskerakonna fraktsiooni liikmed tegid põhiseaduskomisjonis komisjonile ja selle esimehele ettepaneku loobuda seesuguse halva praktika juurutamisest, et seaduseelnõusse tehakse parandused, mis eelnõu mõttega kokku ei käi. Ma räägin samuti muudatusettepanekust nr 4. Seaduseelnõu eesmärk on teha vajalikud muudatused, et valitsus saaks tööd alustada, aga ettepanek nr 4 ei käi selle üldise eesmärgiga kuidagi kokku. Ja seepärast Keskerakonna fraktsioon seda ettepanekut ja tervikuna kogu seaduseelnõu toetada ei saa. Me tegime ka komisjonis valitsuse esindajale ettepaneku anda ministritele teada meie seisukoht, et valitsusel oleks otstarbekas hoida parlamendimenetluses üht seadust, mis kannaks pealkirja "Eri seaduste muutmise seadus", et sel moel saaks kõik vajalikud parandused ära teha. Ma loodan, et valitsus seda tähelepanekut ja ettepanekut kuulda ei võta.

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Andres Herkeli!

21:16 Andres Herkel

Härra juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Ma ei hakka üle kordama seda, mida Jüri Adams äsja kõneles, aga annan teada, et lähtudes selle kõne kokkuvõttest ning eelnõu muutmiseks esitatud ettepanekust nr 4 teeb Vabaerakonna fraktsioon ettepaneku eelnõu menetlemine teisel lugemisel katkestada. Aitäh!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Rohkem kõnesoove ei ole. Alustame eelnõu 36 muudatusettepanekute läbivaatamist. On laekunud kuus muudatusettepanekut. Esimene muudatusettepanek on Riigikogu liikmelt Mati Raidmalt, mida juhtivkomisjon ei ole arvestanud. Järgmised muudatusettepanekud teisest kuuendani on kõik juhtivkomisjoni ettepanekud: teine, kolmas, neljas ... Mailis Reps, palun!

21:16 Mailis Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Palun neljandat muudatusettepanekut hääletada!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Alustame hääletusprotseduuri ettevalmistamist.

Head ametikaaslased, panen hääletusele neljanda muudatusettepaneku, mille on esitanud põhiseaduskomisjon ja mida juhtivkomisjon on arvestanud täielikult. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 54 Riigikogu liiget, vastu 31, erapooletuid ei ole. Ettepanek leidis toetust.

Viies muudatusettepanek, kuues muudatusettepanek. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud.

Juhtivkomisjoni seisukoht on, et teine lugemine tuleks lõpetada, aga Riigikogu juhatajale on tulnud Eesti Vabaerakonna fraktsioonilt ettepanek, et eelnõu 36 teine lugemine tuleks katkestada.

Alustame selle ettepaneku hääletuse ettevalmistamist.

Panen hääletusele Eesti Vabaerakonna fraktsiooni ettepaneku eelnõu 36 teine lugemine katkestada.

Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 34 Riigikogu liiget, vastu 54, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Teine lugemine ja kuuenda päevakorrapunkti käsitlemine on lõppenud.

7. 20:31 Tolliseaduse muutmise seaduse eelnõu (22 SE) esimene lugemine

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi seitsmenda päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud tolliseaduse muutmise seaduse eelnõu 22 esimene lugemine. Riigikogul on hea meel paluda ettekandeks kõnetooli rahandusminister Sven Sester!

21:16 Rahandusminister Sven Sester

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Annan käesolevaga teile ülevaate tolliseaduse muutmise seaduse eelnõust, mis kannab numbrit 22. Esimesele lugemisele tuleb Vabariigi Valitsuse algatatud tolliseaduse muutmise seaduse eelnõu kavandab järgmised tolliformaalsusi lihtsustavad muudatused. Esiteks, füüsilisel isikul võimaldatakse mittekaubanduslikku laadi kaupa alati deklareerida lihtsustatud tollideklaratsiooniga ehk nn reisija deklaratsiooniga, millel on tavalisest tollideklaratsioonist väiksem andmemah. Valmimas on mobiilirakendus, mis teeb füüsilise isiku jaoks deklareerimise eriti lihtsaks. Kehtiva korra alusel peab füüsiline isik teatavatel juhtudel esitama tollideklaratsiooni. Teiseks sätestatakse võimalus lahendada intellektuaalse omandi vaidlus haldusmenetluse raames tollis, kui kaup on kinni peetud Euroopa Liidu otsekohalduva määruse alusel ja tegemist on üksikute esemetega. Kehtiva õiguse järgi lahendatakse vaidlused tsiviilkohtus. Kolmandaks, Vabariigi Valitsuse pädevuses olnud tolliametnike vormirietuse ja eraldusmärkide

regulatsioon antakse eelnõuga osaliselt rahandusministri ning osaliselt Maksu- ja Tolliameti peadirektori pädevusse. Lisaks tehakse veel muudatus seoses TIR-märkmikega. Nende kasutusloa andmise ja kehtetuks tunnistamise korra sätestamise eesmärk on suurendada läbipaistvust ja õigusselgust. TIR-konventsioon jõustus Eesti Vabariigi suhtes 21. märtsil 1993. aastal. Siiani on konventsiooni rakendatud n-ö otse, st seaduses puudub konkreetne alus TIR-märkmiku kasutamise loa saamiseks ja kehtetuks tunnistamiseks. Eelnõu ei muuda praegu kehtivat korda, kuid tagab selle, et TIR-märkmiku loa taotleja saab otsuse loa saamise või loast keeldumise kohta tähtaegselt, kirjalikult ja motiveeritult. Sama olukord on ka juhul, kui luba soovitakse kehtetuks tunnistada TIR-märkmiku kasutaja toimepandud rikkumiste tõttu. Loa andmisel on sõnaõigus riigiametnikke kaasaval loakomiteel, kuid lõpliku otsuse teeb garantiühing, milleks on Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon. Seaduse jõustumise tähtajaks on planeeritud 1. november 2015. Täna tähelepanu eest!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on ministrile küsimusi? Austatud minister, ma täna teid, küsimusi ei ole. Ma palun Riigikogu kõnetooli ettekandeks majanduskomisjoni liikme Maris Lauri!

21:16 Maris Lauri

Lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Majanduskomisjon arutas tolliseaduse muutmise seaduse eelnõu oma 2. juuni istungil. Komisjoni istungile oli kutsutud rahandusminister Sven Sester, kes esitas ülevaate eelnõu eesmärkidest ja sisust. Lisaks ministrile vastasid komisjoni liikmete küsimustele ning andsid täiendavaid selgitusi Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna juhataja Marek Uusküla ja sama osakonna peaspetsialist Piret Liira.

Kõigepealt paluti selgitada eelnõu § 1 punktis 4 toodud intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis, kuna eelnõus on esitatud üksnes viide Euroopa otsekohalduvale määrusele. Selgitati, et on kaks menetlusetappi, millest eelnõu reguleerib teist ehk siis seda olukorda, kus kaubasaaja on esitanud vastuväite tolli väitele, et kaup rikub intellektuaalse omandi õigusi, ja toll on selle vastuväite edastanud intellektuaalse omandi õiguste omajale. Eelnõu sätestab, et intellektuaalse omandi õiguste omaja saab esitada tollile taotluse, et toll lahendaks vaidluse, kas tegemist on intellektuaalse omandi õiguste rikkumisega. Kehtiva õiguse korral tuleks pöörduda tsiviilkohtusse, kuid eelnõu võimaldab vaidluse lahendada haldusmenetlusega ning toll saab selles menetluskäigus küsida pooltelt oma hinnanguid toetavaid tõendeid ja selgitusi. Selline haldusmenetlus on eelnõu kohaselt lubatud üksnes väikese kaubapartii korral ehk see puudutab peamiselt posti teel saabuvat kaupa. Suure kaubapartii korral tuleks vaidlus siiski endiselt lahendada kohtus. Praegu on Euroopa Liidu määrides väike kaubapartii määratletud kuni kolme ühikuga või brutokaaluga vähem kui kaks kilogrammi.

Samuti küsiti lennureisijate deklareerimiskohustuse kohta. Vastuses osutati sellele, et deklareerimiskohustus tuleneb seadusest ning näiteks kolmandatest riikidest saavad lennureisijad peavad ise teadma sellist kohustust ja seda, milliseid kaupu deklareerida. Niisiis loodetakse inimeste kohusetundlikkusele. Sooviti teada, kes otsustab, kas tegemist on kaubanduslikku laadi või mittekaubanduslikku laadi kaubaga. Vastus oli, et lõpliku otsuse teeb tolliametnik. Üldjuhul võib eeldada, et füüsiline isik ei tegele kaubandusega.

Komisjonis otsustati konsensuslikult järgmist: esiteks, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu 9. juuni päevakorda, kuid Riigikogu juhatus määras täiskogu päevakorra ettevalmistamisel eelnõu päevakorda 10. juuniks ehk tänaseks, teiseks, teha ettepanek esimene lugemine lõpetada, ja kolmandaks, teha ettepanek määrata muudatusettepanekute tähtajaks kümme tööpäeva ehk 26. juuni kell 16. Täna!

21:16 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, kas teil on ettekandjale küsimusi? Ei ole. Ma täna ettekandjat! Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni seisukoht on eelnõu esimene lugemine lõpetada. Määrati eelnõu 22 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 26. juuni kell 16. Esimene lugemine on lõpetatud ja ka seitsmes päevakorrapunkt käsitletud.

Head ametikaaslased, meie täna istung on lõppenud. Ma täna teid ja soovin teile jõudu meie töös!

Istungi lõpp kell 20.38.